

Narodna banka na Republika Makedonija

**Kvartalen izveštaj
III / 2006**

Dekemvri, 2006 godina

S O D R @ I N A

Makroekonomski dvi`ewa vo Republika Makedonija vo treti ot kvartal na 2006 godina	3
1. Ceni	4
1.1. Doma{ nata potro{ uva~ka i inflacijata	8
2. Ekonomska akti vnost	11
3. Vrabotenost i plati	17
4. Monetarna pol itika	22
5. Pari ~na masa	26
5.1. Depoziti kaj banki te	28
6. Plasmani i kamatni stapki na banki te	31
7. Fi nansi ski pazari	36
7.1. Berza	36
7.2. Pazar na dr`avni hartii od vrednost	38
8. Bil ans na pla}awa	43
8.1. Tekovna smetka	44
8.2. Kapi tal na i f i nansi ska smetka	53
9. Devizni dvi`ewa	59
10. Javni f i nansi i	64
Pozna~ajni ekononski nastani i promeni vo zakonskata regulativa vo treti ot kvartal na 2006 godina	68
Statisti~ki pril og	71

Makroekononski dvi`ewa vo Republ i ka Makedonija vo tret i ot kvartal na 2006 godi na

I nflaciski te performansi na makedonskata ekonomija vo tret i ot kvartal na 2006 godi na bea pod domi nantno vlijani e na isti te f aktori na stranata na ponudata, koi uslovi ja razdvi ` uvawe na op{ toto nivo na cenite od po- etokot na 2006 godina. Taka, prose- nata stapka na inflacija vo prvite devet meseci na 2006 godina iznesuva 3,3% i glavno e determi ni rana od vlijani eto na nemonetarni f aktori. So iskl u- uvawe na varijabilni te kategori i od indeksot, cenite na ishranata i energijata, i dopol ni tel na korekcija za efektot od zgol emenata akcija na cigari te na po- etokot na godi nata, prose- nata stapka na inf laci ja iznesuva 1,2%. Do krajot na godi nata kaj inf laci jata ne se o- ekuvaat pogol emi promeni , pri { to vo 2006 godi na prose- nata inf laci ja se o- ekuva da iznesuva 3,3%.

Vo periodot januari- septemvri 2006 godina, fizi- ki ot obem na industriskoto proizvodstvo ostvari prose- en porast od 2,2%, kako odraz na poziti vni ot pridones na prerabotuva- ki ot sektor (zgol emeno proiz vodstvo na proiz vodi od drugi nemetal ni mi nerali , osnovni metal i, nafteni derivati , tutunski proiz vodi i tekstilni tkaenini) i rudarski ot sektor. Od aspekt na ekonomskata dinamika, registri rani ot porast na industriskoto proizvodstvo, zgol emeni ot promet vo trgovijata i intenzivirana ta akti vnost vo zemjodelstvoto signal izi raat natamo{ en ekonomski rast, koj do krajot na 2006 godi na se o- ekuva da dosti gne 4% na godi { no ni vo.

Vo nadvore{ notrgovskata razmena, vo tret i ot kvartal na 2006 godi na se regi stri rani poziti vni dvi ` ewa, izrazi ni preku relati vno poi ntenzi ven porast na izvozot vo odnos na porastot na uvozot na stoki (od 16,7% i 14,8%, soodvetno). Pri toa, vo uslovi na visoki neto- prilivi vrz osnova na privatni transferi e registri ran suf i cit vo tekovната сметka i zgol emuvawe na bruto devizni te rezervi, glavno preku neto- otkup na devizi na devizni ot pazar od strana na NBRM. Krei ranata likvi dnost preku devizni te transakci i na NBRM be{ e steril izirana preku depoziti te na dr ` avata i monetarni te instrumenti, pri { to be{ e zadr ` an trendot na namaluvawe na pazarni te kamatni stapki. Taka, kamatnata stapka na blagajni- ki te zapisi, vo septemvri 2006 godina iznesuva 5,36% i vo odnos na krajot na prethodni ot kvartal e poni ska za 0,4 procentni poeni, pri { to vo ova a nasoka se dvi ` ea i kamatni te stapki na pazarot na pari i na pazarot na kratkoro- ni dr ` avni harti i od vrednost.

Ekonomskata akti vnost vo tret i ot kvartal be{ e poddr ` ana so soodveten obem na pari- na masa i akti vna kredi tna poddr{ ka na privatni ot sektor od strana na banki te. Vkupni ot depoziti en potencilal na banki te vo tret i ot kvartal na 2006 godi na prodol ` i da raste so intenzivirana dinamika i na kvartal na osnova e povisok za 6%. Od aspekt na val utnata struktura, poi ntenzi vna stapka na porast e zabel e ` ana kaj denarskoto vo odnos na { tedeweto vo stranska valuta, pri { to denarski te i devizni te depoziti imaa re- isi i denti -en pri dones za porastot na vkupni te depoziti (od 49,2% i 50,8%, soodvetno).

Vo tret i ot kvartal na 2006 godi na e zabel e ` ano zabavuvawe na di nami kata na rast na vkupni te plasmani, { to vo najgol em del se dol ` i na namaluvaweto na nef unkcional ni te kredi ti. Taka, kvartal nata stapka na porast na vkupni te plasmani vo septemvri 2006 godi na iznesuva 3,2%, nasproti 9% vo prethodni ot kvartal. Anal izi rano od sektorski aspekt, 80,1% od porastot na vkupni te kredi ti vo tret i ot kvartal se odnesuva na kredi ti plasirani kaj sektorot naselenie, pred sç vo forma na dol goro- ni denarski kredi ti. Vo soglasnost so Anketata za kredi tnata akti vnost na banki te, kredi ti raweto na prepri jatijata od strana na banki te vo tret i ot kvartal be{ e vo nasoka na finansi rawe na investici i te vo osnovni sredstva, { to soodvetstvava so zgol emenata pobaruva- ka na dol goro- ni kredi ti od strana na korporati vni ot sektor.

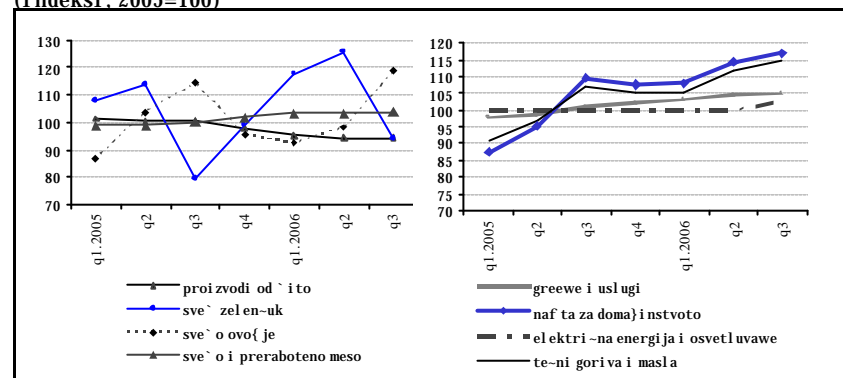
**Pad na cenovnoto nivo
vo tretjiot kvartal
na 2006 godina vo odnos
na pret hodniot
kvartal...**

Ni voto na potro{ uva~ki te ceni vo tretjiot kvartal na 2006 godina vo sporedba so prethodniot kvartal zabele`a namal uvawe za 0,6%¹. Sezonskite oscilacii na cenite na zelen~ukot imaa domi nanten pri dones kon namal uvawe na op{ toto cenovno ni vo (od 1 procenten poen), dodeka dopolnitelen deflatoeren efekt (od 0,1 procenten poen) imaat cenite na PTT uslugite, koi vo septemvri bea namaleni za 6,1%. Od druga strana, inflatorno vlijaea cenite na sve`oto ovo{ je (pozitiven pridones od 0,4 procentni poeni) i regulirane cenite, odnosno cenata na elektri~nata energija za doma}instvata (porast za 9% vo septemvri) i cenite na naf tenite derivati (pozitiven pridones od 0,2 i 0,1 procentni poeni, soodvetno). Vo anal iziraniot kvartal, poizrazen porast zabele`aa cenite na u~ebnici te i knigite (14,1% vo septemvri) i cenata na zadol`itelnoto osiguruvawe na motorni te vozi la (15% vo avgust), no poradi nivnoto malo u~estvo vo vkupniot inflaciski indeks, porastot nema{e pozna~itel en efekt vrz op{ toto cenovno ni vo. Kaj ostanati te kategorii ne bea registri rani pozna~ajni oscilacii na cenite, odnosno ti e se zadr`aa na ni voto od vtiro kvartal.

Grafikon 1

Potro{ uva~ki ceni
na proizvodi te za ishrana
(indeksi, 2005=100)

Regulirane cenite

**...pri registri ran
gdi{ en porast od
3,6%**

Anal izirano na godi { na osnova, ni voto na potro{ uva~ki te ceni vo tretjiot kvartal na 2006 godina vo sporedba so isti ot kvartal od prethodnata godina e povi soko za 3,6%. Najgolem del, ili okolu 34% od porastot e determi ni ran od admi ni strativnata promena na cenata na cigarite², dodeka 30% proizleguvaat od povi sokite ceni na proizvodite za ishrana (glavno poradi povi sokite ceni na sve`iot zelen~uk, na sve`oto i preraboteno meso). Pomal del od godi { nata inflacija (okolu 14%) e determi ni ran od porastot na regulirane cenite, odnosno od povi sokata cena na naf tenite derivati, elektri ~nata energija,

¹ Presmetki te za stapkata na inflacija vo tretjiot kvartal na 2006 godina se napraveni vo Direkcija za istra`uvawe vrz baza na podatoci od Dr`aven zavod za statistika.

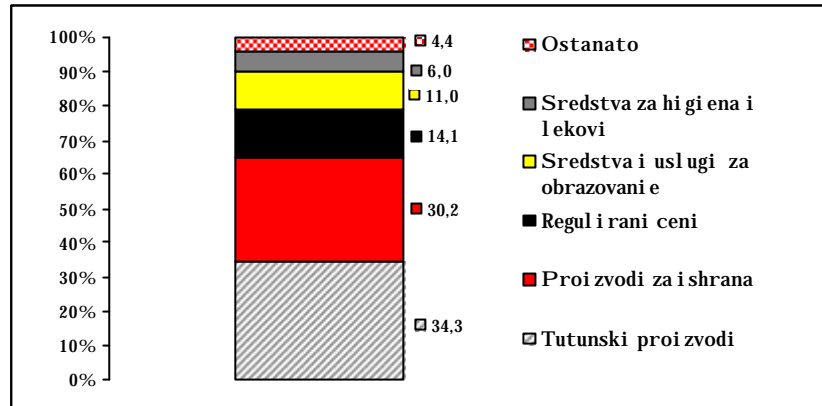
² Od 1 januari 2006 godina se presmetuva i pla}a nadomest pri proizvodstvo ili uvoz na tutunski proizvodi vo soglasnost so Zakonot za izmenuvawe i dopolnuvawe na Zakonot za zdravstvena za{tita („Slu`ben vesnik na RM“ br. 111/2005) i Odlukata za opredeluvawe na proizvodite za koi se pla}a nadomestok pri promet, uvoz/i zvoz („Slu`ben vesnik na RM“ br. 75/2005), koja proizleguva od Zakonot za `ivotna sredina i od 1 april 2006 godina vo soglasnost so Zakonot za tutun („Slu`ben vesnik na RM“ br. 24/2006).

parnoto greewe³ (pridones od 6,5%, 5,1% i 2,5%, soodvetno). Porastot na ceni te na sredstvata i usluge te za obrazovane i na ceni te na sredstvata za higijena i lekovi te determi ni ra a 11% i 6%, soodvetno, od godi { nata i n f l a c i j a.

Graf i kon 2

Determi nanti na godi { nata stapka na i n f l a c i j a (tret kvartal 2006 / tret kvartal 2005 godi na)
(pridonesi vo %)

Prose~nata stapka na i n f l a c i j a vo periodot januari-septemvri 2006 godina, vo odnos na isti ot period od 2005 godi na iznesuva 3,3%, dodeka bazi ~nata stapka na i n f l a c i j a koja go iskl u- uva efektot od promeni te na najvarijabilni te kategorii, ishranata i energijata, koregirana za efektot od porastot na cenata na tutunot e poni ska i iznesuva 1,2%.

Prilog 1

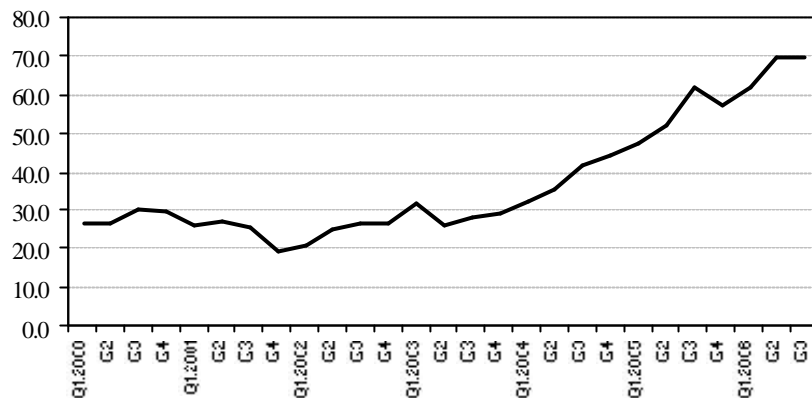
Dvi `ewa na svetski te berzi na nafta vo tretiot kvartal na 2006 godi na

Prose~nata cena na surovata nafta na svetski te berzi vo tretiot kvartal na 2006 godina be{ e re-isi nepromeneta vo odnos na prethodni ot kvartal i iznesuva{ e 69,6 SAD dolari za barel. Pritoa, vo juli i avgust cenata na surovata nafta dostigna istoriski najvisoki nivoa od 73,8 i 73,4 SAD dolari za barel, soodvetno, dodeka vo septemvri zabele`a intenzi ven pad i se svede na 61,6 SAD dolar za barel. Porastot na cenata na naftata vo prvite dva meseca od kvartal ot be{ e determi niran od geopoliti ~ki te tenzi i predizvikani od napadi te na I zrael brz Liban i sporot na I ran so me|unarodnata zaedni ca. Dopolni tel en efekt vrz porastot na cenata na naftata imaa: namalenoto proizvodstvo na nafta poradi napadi te na nafteni te poli wa vo Nigerija, zgol emenata global na pobaruva~ka na goriva vo letnata sezona i potencijalna opasnost od namal uvawe na proizvodstvoto na nafta poradi sezonata na uragani vo Meksikanski ot zaliv. Sepak, psiholo{ki ot pritisok za vlo{ uvawe na sostojbata so ponuda na nafta vo svetski ramki se relativizira{ e vo septemvri, so prekinot na voenite dejstvija na I zrael brz Liban, neprimenuvaweto na sankcii od strana na ON vrz I ran, stabiliziranata pobaruva~ka za nafta i najavite za zgol emeni zalih na nafta na global no ni vo, kako i faktot { to sezonata na buri pomi na bez { teti na nafteni te postrojki na Meksikanski ot zaliv.

³ Cenata na usluge te za central noto greewe be{ e zgol emena vo fevruari 2006 godi na za 2%.

Grafikon 3
Cena na surovata naf ta
(brent, SAD dolari za barel)

I zvor: The Energy Information Administration (EIA) - statistical agency of the U.S. Department of Energy.

Taka, vo tretiot kvartal na 2006 godi na cenata na surovata naf tata zabel e` a porast od 13% vo odnos na tretiot kvartal na 2005 godi na, { to pretstavuva zna-itelno zabavuvawe na godi { nata kvartal na dinamika (vo prethodniot kvartal, godi { niot porast iznesuva { e 34%).

I zvor: The Energy Information Administration (EIA) - statistical agency of the U.S. Department of Energy, CNN Money, Reuters, Associated press, Bloomberg, presmetki i analizi na NBRM.

Vo soglasnost so najavenoto zgolemuvawe na cenata na toplinskata energija vo posledniot kvartal od godinata i eventualno neutralizirawe na ovoj efekt so padot na ceni te na naf teni te derivati ({ to korespondira so dvi `eweto na cenata na surovata naf ta na svetski te berzi), do krajot na 2006 godi na se o~ekuva stapkata na inflacija da se zadr `i na nivoto od 3,3%.

Prilog 2

Inflacijata vo evro-zonata vo tretiot kvartal na 2006 godi na

Vo ramki na evro-zonata, vo tekot na tretiot kvartal na 2006 godina e registrirano zabavuvawe na godi { nata kvartal na dinamika na inflacijata. I meno, prose~nata stapka na inflacija (izrazena preku Harmoniziraniot indeks na potro { uva~ki ceni-HICP) vo tretiot kvartal na godinata iznesuva 2,1% (2,5% vo prethodniot kvartal) i vo najgolem del e determinirana od godi { niot porast na cenata na energijata (koja vo analiziraniot kvartal bele `i zabavena dinamika na porast) i cenata na neprerabotenata hrana, koja vo tretiot kvartal bele `i zna-itelno godi { en porast.

Tabela 1
Inflacija vo evro-zonata
(na godišno niivo, vo%)

	U-estvo vo %	2005	Q1 2006 / Q1 2005	Q2 2006 / Q2 2005	VII.2006	VIII.2006	IX.2006	Q3 2006 / Q3 2005
Harmniziran indeks na potrošiva-ki ceni (HICP)	100,0	2,2	2,3	2,5	2,4	2,3	1,7	2,1
Stoki (vкупno)	59,2	2,1	2,6	2,8	2,7	2,5	1,6	2,3
Energija	9,2	10,1	12,2	11,6	9,5	8,1	1,5	6,3
Neprerabotena hrana	7,4	0,8	1,4	1,6	3,2	3,9	4,6	3,9
Prerabotena hrana	11,8	2,0	2,0	2,2	2,3	2,2	1,8	2,1
Industrijski proizvodi osven energija	30,7	0,3	0,3	0,7	0,6	0,6	0,8	0,7
Uslugi (vкупno)	40,8	2,3	1,9	2,0	2,1	1,9	2,0	2,0

Bazirana stopka na inflacija vo evro-zonata, koja gi isključiva dvitekwata na cenite na energijata i neprerabotena hrana, vo tretiot kvartal od godinata se zadržava na nivoto od prethodniot kvartal (1,5%).

Vrzo osnova na identifikuvane potencilni rizici od porast na inflacijata vo evro-zonata na sreden rok, a so cel odruvawe na stabilni inflacijski oekuvawa na dolg rok i stabilna inflacija vo funkcija na poddrška na ekonomski ot rast i rast na vrabotenosta vo evro-zonata, Sovetot na ECB na 09.08.2006 gi zgolemi referentnite kamatni stapki za 0,25 procentni poeni. Po promenata, minimalnata kamatna stopka na repo transakcii te iznesuva 3%, kamatnata stopka na lombardni ot kredit 4% i kamatnata stopka na aukcii te na depoziti i znesuva 2%.

Izvor: Eurostat i Evropska centralna banka.

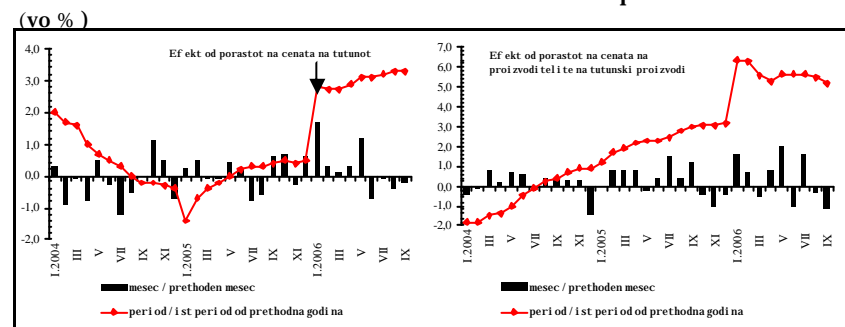
**Prose-en porast na
cenite na
proizvoditelite na
industrijski proizvodi
od 5,2% vo prvite tri
kvartali od godinata**

Inflacijskite trendovi moeda se sledati preku indekstot na proizvodstvenite ceni koj pretstavuva znaaen indikator za nivoto na cenite na gotovite proizvodi od domaoto proizvodstvo. Taka, prose-niot porast na cenite na proizvoditelite na industrijski proizvodi vo periodot januari-septemvri 2006 godina vo odnos na januari-septemvri 2005 godina iznesuva 5,2% i e pozitivno koreliran so prose-nata stopka na inflacija.

Grafikon 4

Potrošiva-ki ceni

Cenite na proizvoditelite
na industrijski proizvodi

Izvor: Draven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Pri toa, 99,4% od realizirani ot porast na proizvodstvenite ceni proizleguva od zgolemuwaweto na cenite vo prerabotiva-ki ot sektor, dodeka porastot na cenite vo rudarski ot sektor determinira samo 1,1% od vкупni ot porast. Pridonesot na cenite na proizvoditelite vo sektorot „snabduwawe so elektri-na energija, gas i voda“ e negativen, odnosno tie beleat pad vo nabquduvani ot period. Analizirano po granki, najgolem del od

porastot e generiran od povi sokite ceni na proizvo ditel ite na nafteni derivati (pridones od okolu 63%), koi se utvrduvaat soglasno dvi`eweto na cenata na surovata nafta na svetskite berzi. Dopoln itelen pridones (od okolu 23%) ima i porastot na cenata na proizvo ditel ite na tutunski proizvo di, determi ni ran od povi sokata akciza i novi te dava~ki na ovi e proizvo di. Povi sokite ceni na proizvo ditel ite na proizvo di od drugi nemetal ni mineral i i na prehranbeni te proizvo di i pijal aci imaa isto taka pozi tiven pridones kon ni voto na proizvo dstveni te ceni (od okolu 7% i 5%, soodvetno).

1.1. Doma{ na potro{ uva~ka i inflacija

Poradi otsustvo na detalni podatoci za rashodnite komponenti te na BDP, analizata na vlijanieto na doma{ nata potro{ uva~ka⁴ vrz inf laci ski te ostvaruvawa bazi ra na dvi`eweto na komponenti te za koi se raspol aga so podatoci i na promeni te kaj oddelni indikativni te varijabli vrz ~ija osnova mo`e da se izvle~at kvali tativni ocenki.

Vo vtorigot kvartal na 2006 godina, pri intenzivirana javnat a pot ro{ uva~ka⁵ i procent porast na *li~nat a pot ro{ uva~ka* vrz osnova na indikativni kategorii, se o~ekuva *finalnat a pot ro{ uva~ka* da bide povi soka na godi{ na osnova. Isto taka, se o~ekuva porast na *bruto invest icii te*, usloven od intenzivirani te *invest icii te vo ma{ ini i oprema*⁶ i porastot na oddelni te zna~ajni indikativni varijabli. Vr z osnova na procenki te za porast na finalnata potro{ uva~ka (koja opfa}a okolu 80% od doma{ nata potro{ uva~ka) i bruto-investi ci i te, se pretpostavuva zgolemena *doma{ na pot ro{ uva~ka* vo vtorigot kvartal na 2006 godi na (vo odnos na isti ot peri od od 2005 godi na).

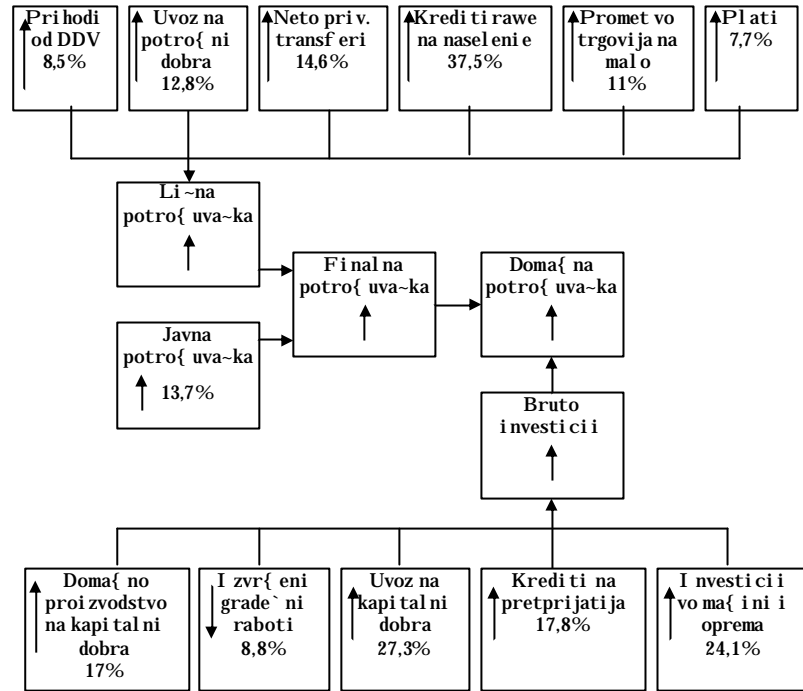
⁴ Vkl u~uva: finalna potro{ uva~ka i bruto-investi ci i. DZS ne publikuva komplet en podatok za rashodnata strana na BDP na kvartal na osnova, odnosno nedostasuvaat podatocite za individualnata (li~na) potro{ uva~ka, investi ci i te vo grade`ni objekti i promenata na zalihite. Sledstveno, analizi te koi se napraveni vo ovoj kontekst na kvartal na osnova se temelat vrz procenki napraveni vrz baza na raspolo`livi te podatoci za drugi kategorii od indikativno zna~ewe i treba da se zemat predvid so pretpazli vost.

⁵ Posl eden raspolo`li v podatok na DZS.

⁶ Posl eden raspolo`li v podatok na DZS.

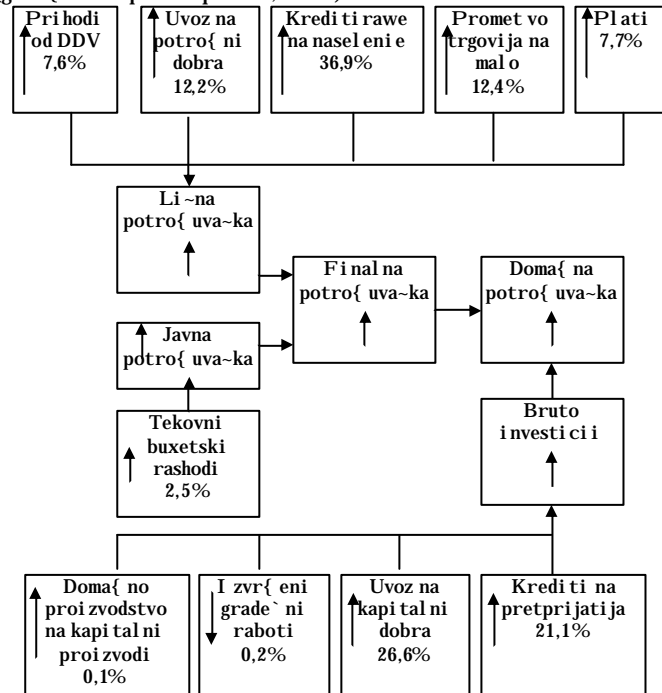

Grafikon 5
Dviteževena domačnata potrošuvaka vo vtortot kvartal na 2006 godina
(godišni stapki na porast, vo %)

I vo tretiot kvartal na 2006 godina, indikativne kategorii koi go objasnuvaat dviteževeto na *li -nat a pot roš uva -ka* i *javnat a pot roš uva -ka* uka` uvaat na zgolemeno troš eveto na nasel eni eto i dr` avata. Isto taka, pozitivni signali dvaat i indikatori te na investici skata aktivnost.

Grafikon 6
Dviteževena domačnata potrošuvaka vo tretiot kvartal na 2006 godina
(godišni stapki na porast, vo %)

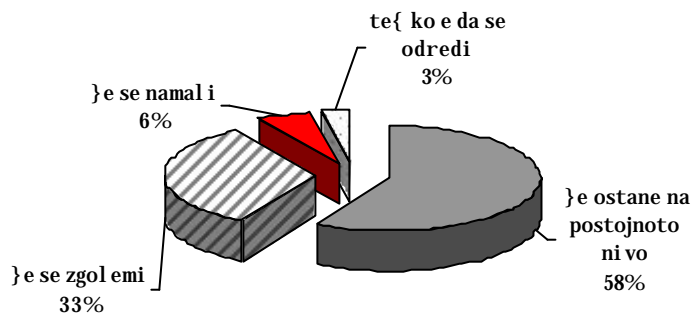

Vrz osnova na dvi`ewata vo realniot, monetarniot i vo nadvoro{ notrgovski ot sektor vo prвите tri kvartala od godinata mo`e da se o~ekuva porast na finalnata potro{ uva~ka i do određen stepen na investiciite, { to uka`uva na potencijalno inflatorno vlijanie na doma{ nata potro{ uva~ka vo naredni ot peri od. Pri toa, efektot od uvoznite ceni vrz stapkata na inflacija te{ ko mo`e da se kvantificira, no namaluvaweto na cenata na surovata naf ta na svetskite berzi mo`e da se o~ekuva da bide preneseno i vrz doma{ nite ceni na naf tata i naf tenite derivati.

Prilog 3
Anketa za inflacijskite o~ekuvawa vo Republika Makedonija

Anketata za inflacijskite o~ekuvawa, koja se sproveduva na kvartalno ni vo od strana na NBRM, dava osnova za kval itativni ocenki za inflacijskite trendovi. Anketata sprovedena vo ~etvrti ot kvartal na godinata se karakterizira{ e so zna-itelen odziv na ispitanicite (73% od vkupni ot broj na anketirani te subjekti), pri najvisok odziv na grupata "banki" (100%). Analizata na dobi eni te odgovori uka`uva na stabilni inflacijski o~ekuvawa *do krajot na 2006 godina*, odnosno najgolem del od anketirani te subjekti o~ekuvaat stapkata na inflacija da se zadr`i na nivoto od 3,3% (kolku { to iznesuva{ e vo oktombri 2006 godina).

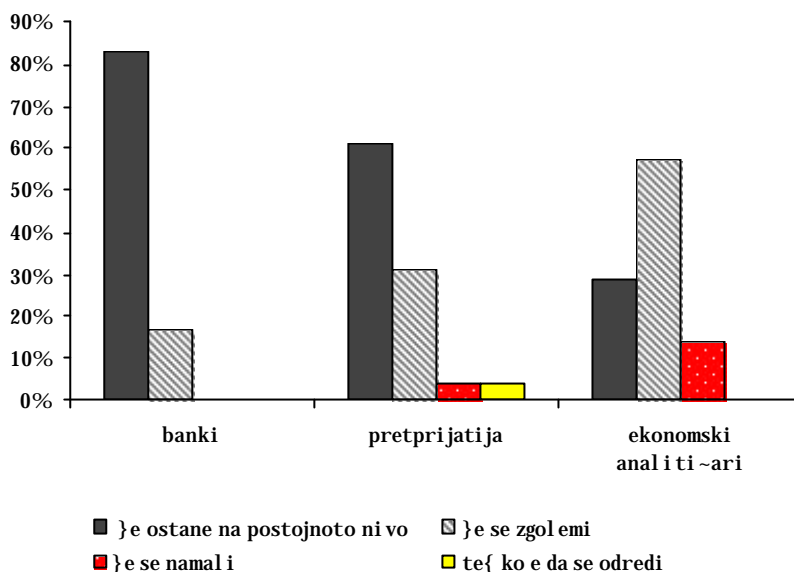
Grafikon 7
O~ekuvawa za inflacijata do krajot na 2006 godina

Analizirano po grupi na ispitanici, stabilni inflacijski o~ekuvawa preovl aduvaat kaj banki te i pretprijatijata, za razlika od ekonomskite analiti~ari kaj koi domini raat pozitivni inflacijski o~ekuvawa.

Graf i kon 8
Di stri buci ja na odgo vori te po grupi na i spi ta ni ci za
i nf laci ski te o~ekuvawa do krajot na 2006 godi na

Formirani te o~ekuvawa za 2006 se determi nira ni od stabil iziraweto na cenata na naf tata na svetski ot pazari, kako nadvore{ en faktor, no i od doma{ ni faktori, kako zgo lemenata cena na elektri ~nata energija, parnoto greewe i zgo lemeni te ceni na i shranata za koi se smeta deka vl i jaat i nf latorno.

2.

Ekonomski akti vnost

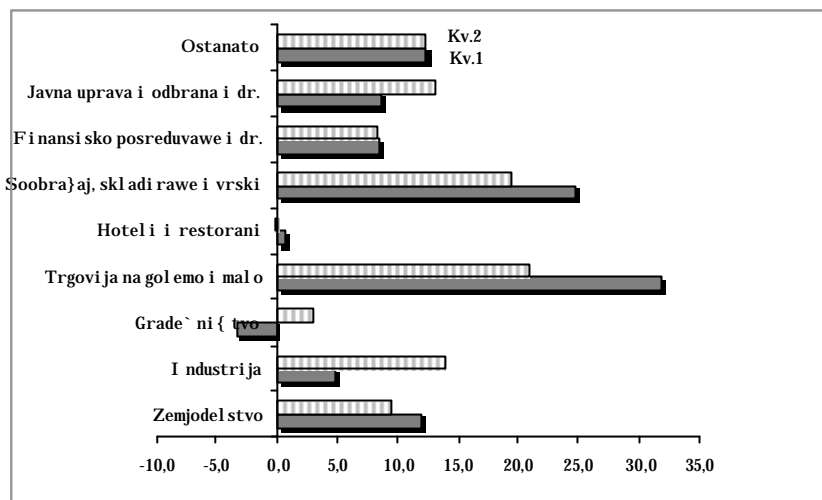
Vo vt oriot kvartal na 2006 gdi na e regist rirana gdi { na st apka na rast od 2,8%

Vo uslovi na zgo lemena akti vnost kaj re~i si si te sektori od ekonomijata, vo vt oriot kvartal na 2006 godina e regist riran realen godi { en porast na BDP od 2,8%. Najgo lemi ot del od porastot (okolu 62%) e determi nira ni od uslu `niti sektori vo ekonomijata: trgovi ja na go lemo i malo; soobra { aj, skladi rawe i vrski; finansisko posreduvawe i sektorot koj gi inkorporira javnata uprava i odbrana, soci jalnata za { tita, obrazovani eto i zdravstvoto, koi vrednosno so~inuvaat polovina od BDP. Poi tenzi vni ot porast na i ndustri skoto proiz vodstvo vo vt oriot kvartal na godinata determi nira zgo lemen pridones na i ndustri ski ot sektor vo porastot na BDP od 13,7% (naspro ti 4,7% vo prethodni ot kvartal), dodeka zemjodel ski ot sektor determi ni ra 9,5% od porastot. Pozi tivni ot pridones na grade `ni ot sektor (od 2,9%) e potvrda za postepeno napu { tawe na negati vni te tendenci i vo ovoj sektor, regist rira ni od po~etokot na 2005 godina. Vo anal izirani ot kvartal, iskl u~ok pretstavuva sektorot "hoteli i restorani", kade e regist riran mi ni mal en pad na akti vnosti vo odnos na i sti ot peri od od prethodnata godina.

Grafikon 9

Pridones na oddelne sektorje v letni porabi BDP v drugi četrtini leta 2006 (v %)

Dve letni letni realni sektor v tretji četrtini leta 2006 godišnja uka`uvaat na pozitivni realni letni porabi BDP v sporedbo so porastot v prethodni dve četrtini. I menoj, intenzivirana in industrijska aktivnost doma`nata trgovija, povisokata realizacija na zemjodelski te proizvodi i postopeno normalizirane na aktivnost v grade`ništvo uka`uvaat na podobna ekonomska aktivnost v tretji četrtini leta. So projekcije za leto 2006 godišnja, v tretji četrtini leta 2006 godišnja se o`ekuje realni letni porabi BDP od 4,8%. Porastot na transakcijske v platni promet isto taka upatuje na zgojena ekonomska aktivnost. Pri toa, v uslovi na pozitivni letni porabi na pari`nata masa od porastot na obemot na transakcijske v platni promet, v tretji četrtini leta godišnja brzina na optekot na parite e poniška (6,8, nasproti 7,5 v isti obdobji od prethodni letni godišnja).

Intenzivirane na kumulativni rast na industrijsko proizvodstvo v prvih devetih mesecih leta 2006 godišnja

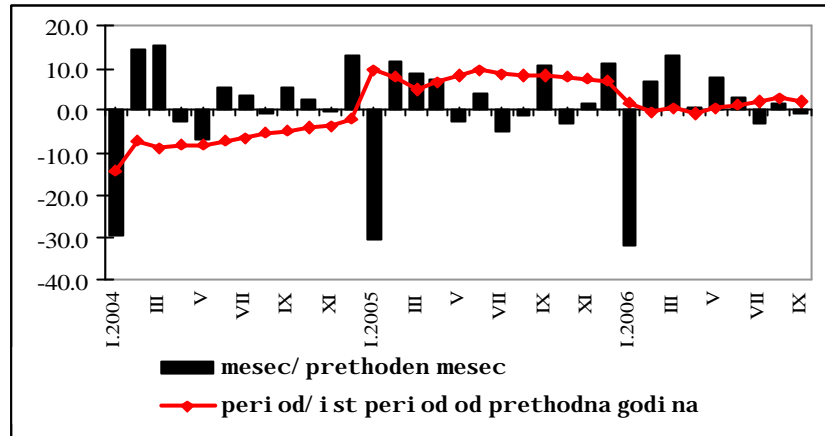
Pod vplivanje na intenzivirana aktivnost v prera`otiva`ki sektor, osobeno na proizvodstvo na osnovni metali i tutunski proizvodi, fizi`ki obem na industrijsko proizvodstvo v tretji četrtini leta godišnja zabele`a zna`itelni letni porabi od 4,3% (nasproti 0,5% i 1,7%, soodvetno, v prvi i drugi četrtini leta godišnja). Taka, kumulativni rast na industrijsko proizvodstvo se intenzivira i za devet mesecev od godišnja dosti`na 2,2% (nasproti 1,1% kolku`to iznesu`e v prvata polovina na godišnja). Porastot e glavno rezultat na pozitivni letni pri dones na prera`otiva`ki i rudarski sektor (2,5 procentni poeni), namalen za negativni letni pri dones na energetski sektor (0,3 procentni poeni). Pri toa, zgojenoto proizvodstvo v dominantni letni prera`otiva`ki sektor (za 2%) e odraz na porastot na proizvodstvo v edinaest od skupno dvanajset prera`otiva`ki granki (so u`estvo od 50,5% v skupno industrijsko proizvodstvo), od koi najve`ji pri dones imaat zgojenoto proizvodstvo na proizvodi od drugi nemetalni minerali⁷, osnovni metali, proizvodstvo na tutunski proizvodi (koe od junij ostvaruje pozitivna kumulativna stopnja na rast, koja v septembru dosti`na 7,6%), nafteni derivati i na tekstilni tkaenini. Podobruvawe e

⁷ Pri dones za zgojena aktivnost v ova dejnost ima proizvodstvo na fabrikata "Keramika nova" (del od porane`nata Porcelanka od Veles), specializirana za proizvodstvo na kerami`ki plo`i i podni plo`i, koja oficijalno zapo`na so rabota v oktobru leta 2005 godišnja.

registrirano i kaj proizvodstvo na električni mašini i aparati, koe po padot vo juli, povtorno beleži trend na pozitivni kumulativni dvižewa. Nasproti pozitivnite ostvaruvawa na prerabotuvakiot i rudarskiot sektor, sektorot "snabduvawe so električna energija, gas i voda" od početokot na godinata beleži negativni dvižewa (kumulativen pad od 1,6%).

Grafikon 10
Dinamika na industrijskoto proizvodstvo
(vo%)

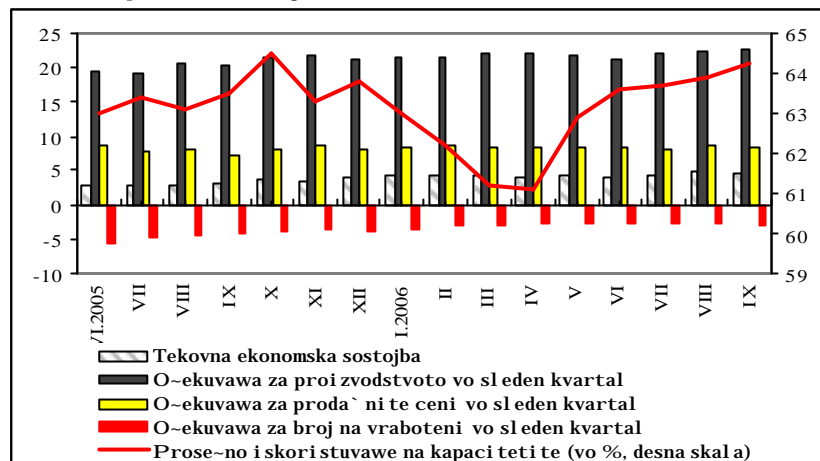
I zvor: Državen zavod za statistika na Republika Makedonija.

Kvalitativni podatoci za performansi te na prerabotuvakata industrija i o-ekuvawata za naredni ot peri od može da se dobij at preku "Anketata za delovni tendencii vo prerabotuvakata industrija", koja se sproveduva na mesečno nivo. Sporad anketata od septemvri 2006 godina⁸, pretprijatijata ocenile deka nivnata tekovna ekonomska sostojba e pozitivna i popovolna od septemvri 2005 godina, { to pak korespondira so pozitivnata ocenka za obemot na proizvodstvo vo izminatite nekolku meseci i zgolemeni ot stepen na iskoristuvawe na proizvodni te kapaciteti (64,2%, nasproti 63,5% vo septemvri 2005 godina). Spored ekonomskite subjekti, glavni ograničuvaki faktori za zgolemuvawe na obemot na proizvodstvo i ponatamu se: nedovolnata domašna i stranska pobaruvačka, finansi skite problemi, nezvesnoto ekonomsko okružuvawe i konkurencijata od uvozni te proizvodi. Vrz osnova na ocenki te za naredni ot kvartal, ekonomskite subjekti o-ekuvaat zgolemuvawe na obemot na proizvodstvo, nepromeneti nabavni ceni, pad na prodani te ceni i namaluvawe na brojot na vraboteni te.

⁸I zvor: Anketa za delovni tendencii vo prerabotuvakata industrija. Državen zavod za statistika na Republika Makedonija.

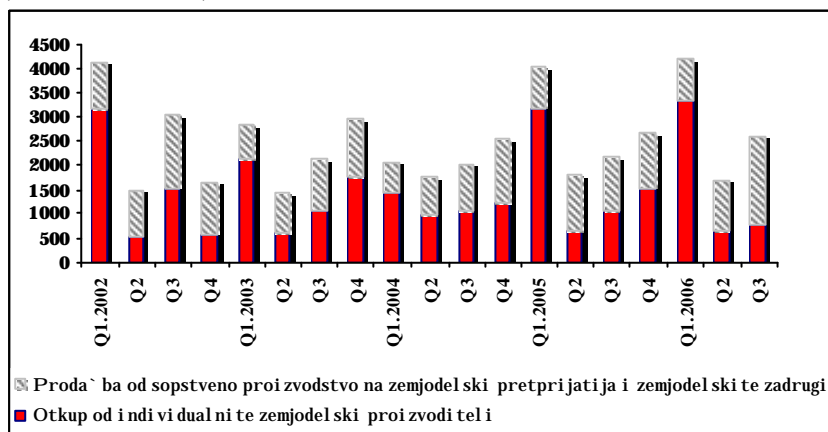
Grafikon 11

Delovni trendi v preračunski in industriji
(balansi na ponderirani odgovori izraženi v %)

Izvor: Državen zavod za statistiko na Republiki Makedoniji.

Vo soglasnost so voobičajena kvartalna dinamika na otkupot na zemjodelske proizvode⁹, v tretji kvartali 2006 godi na vo odnos na prethodni kvartal, vrednosti na vkupnoto zemjodelsko proizvodstvo e povisoka za 54,4% i dostigna 2.599 milioni denari. Najgol del, ili 86% od porastot e generiran od zgol emenoto proizvodstvo na zemjodelske pretprijati ja i zadrugi, dodeka preostanati ot del se dolži na porastot na proizvodstvo na individualne zemjodelske proizvode.

Grafikon 12

Otkup na zemjodelske proizvode
(vo milioni denari)

Izvor: Državen zavod za statistiko na Republiki Makedoniji.

Godišen porast na vrednosti na vkupnoto zemjodelsko proizvodstvo...

Na godišno nivo (tret kvartal 2006 / tret kvartal 2005 godi na), vrednosti na vkupnoto zemjodelsko proizvodstvo e povisoka za 20,5%. Porastot vo celost e determiniran od sopstvenoto proizvodstvo na zemjodelske pretprijati ja i zadrugi, pri namaluvawe na otkupot od individualne proizvode. Od aspekt na grupe na zemjodelske proizvode, porastot vo najgol em del e generiran od zgol emenata prodaja na gradinarski rasteni ja (porast od 5,8 pati na godišna osnova) i pomal del od realizacijata

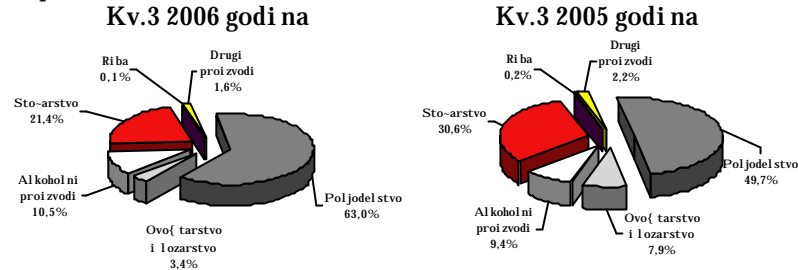
⁹ Vrednosti na vkupnoto otkup na zemjodelske proizvode se odnesuva na vrednosti na otkupot od individualne zemjodelske proizvode i na vrednosti na prodaja od sopstvenoto proizvodstvo na zemjodelske pretprijati ja i zadrugi.

na alkoholni te pijačici (porast od 34% na godišnjoj osnovi). Svakako, ovaj porast u velikoj mjeri je neutraliziran zbog pada u kupnju namirnica, voća i povrća i mliječne proizvode.

Grafikon 13

Učestvo na kupnju po odjelima zemljoprodajnih proizvoda u ukupnoj kupnji

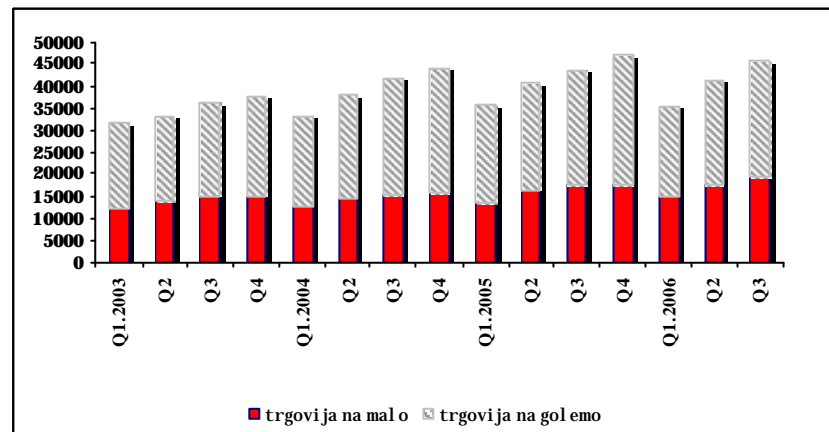
Izvor: Državni zavod za statistiku na Republici Makedoniji.

...i zgoleden promet u domaćoj trgovini

U trećem kvartalu na godišnjoj osnovi, domaća trgovina zabeleži pozitivne rezultate, pri čemu ukupni promet dostiže 46.058 milijuna denara, što je za 7,7% više od prethodnog kvartala. Pri tome, najveći dio prometa je realiziran u trgovini na malo (57% od ukupnog prometa). Analizirano na godišnjoj osnovi (treći kvartal 2006. godine / treći kvartal 2005. godine), ukupni promet u trgovini je porastao za 5,9%, pri čemu je najveći porast u trgovini na malo (za 12,4%) i umeren porast u trgovini na veliko (za 1,4%).

Grafikon 14

Promet u trgovini (u milijunima denara)

Izvor: Državni zavod za statistiku na Republici Makedoniji.

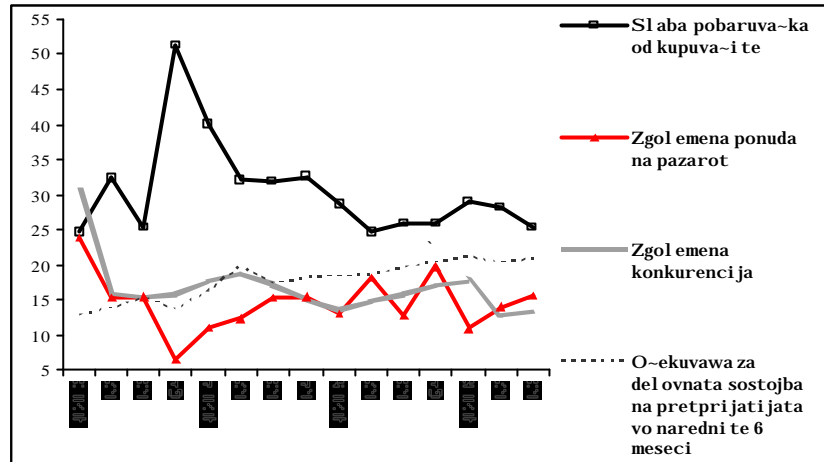
Anketata za delovne tendencije u trgovini na malo¹⁰ predstavlja koristan izvor podataka za praćenje ograničavajućih faktora delovne aktivnosti trgovaca na malo, kao i njihove očekivanja za naredni period. Prema anketata za treći kvartal 2006. godine, nedovoljna ponudna moć, zgoledjena ponuda na pazaru i zgoledjena konkurencija predstavljaju glavne ograničavajućih faktore za poboljšanje delovne delovne strukture. Svakako, u poređenju sa istim kvartalom prethodne godine, ekonomski subjekti ocenili su uticaj konkurencije kao ograničavajućih faktor postepeno se smanjivao. Pri tome, njihove ocene ukazuju

¹⁰ Anketata za delovne tendencije u trgovini na malo se sprovedu od strane DZS od 2002. godine.

na podobrena f i nansi skata sostojba i povi soko ni vo na prod a` ni te ceni na godi { na osnova. I sto taka, o-ekuvawata za delovnata sostojba i brojot na vrabotenite vo naredniot period se pootimisti~ki vo odnos na istite od tretiot kvartal od 2005 godi na.

Graf i kon 15
Del ovni tendenci i vo trgovijata na malo
(balansi na ponderirani odgovori izrazeni vo %)

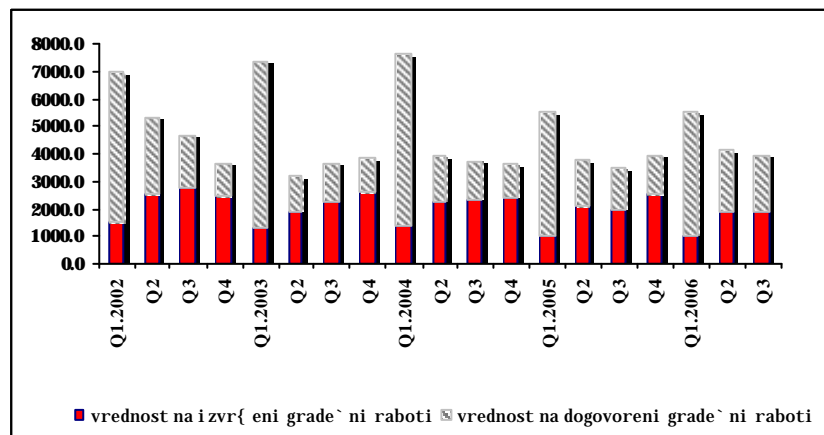

I zvor: Dr` aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Post epno zakrepuvawe na grade` nat a akt ivnost

Umereni ot porast na grade` nata aktivnost vo 2006 godi na prodol` i i vo tretiot kvartal` od godinata. Vkupnata vrednost na izvr{ enite grade` ni raboti vo tretiot kvartal od godinata iznesuva 1.938 milioni denari, { to pretstavuva zgolemuvawe za 2,1% vo odnos na prethodni ot kvartal . Sepak, vo sporedba so isti ot peri od od prethodnata godi na, vrednosta na izvr{ eni te grade` ni raboti vo tretii kvartal na 2006 godi na e poni ska za nezna` i tel ni 0,2%. Od druga strana, vrednosta na dogovoreni te grade` ni raboti vo tretiot kvartal na godinata iznesuva 1.976 milioni denari i e poni ska za 11,8% vo odnos na prethodni ot kvartal, dodeka vo odnos na tretiot kvartal od 2005 godi na bele` i zna` i tel no zgolemuvawe za 30,3%.

Graf i kon 16
Dogovoreni i izvr{ eni grade` ni raboti
(vo milioni denari)

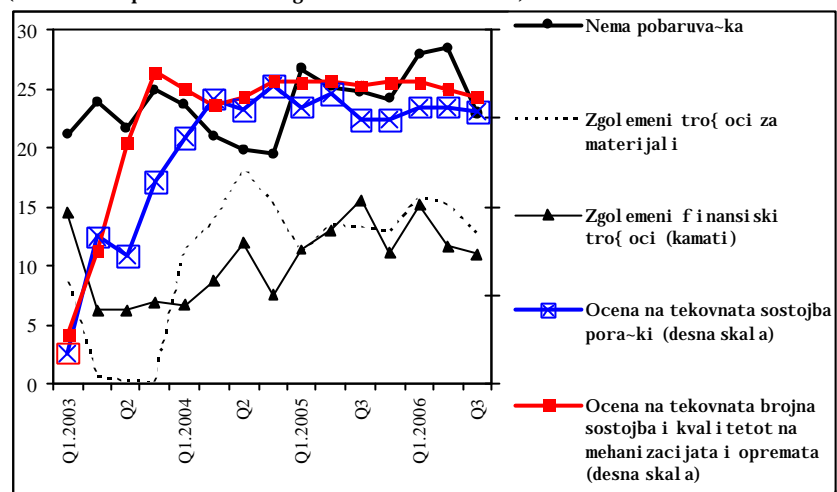
I zvor: Dr` aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Spored Anketata za delovne tendencii vo grade`ni{tvoto¹¹ za tretiot kvartal na 2006 godina, ekonomskite subjekti kako glavni ograni~uva~ki faktori vo realizacijata na grade`nite raboti gi naveduvaat: nedovolnata pobaruva~ka, tro{oci te za materijali i cenata na finansi raweto (kamatata) i pokraj toa {to ni vnoto vlijanie e ponisko vo sporeba so isti ot kvartal od 2005 godina. Pritoa, ekonomskite subjekti davaat negativna ocenka za tekovната sostojba so pora~ki (doma{ni i staranski), kako i za tekovната brojna sostojba i kvalitetot na mehancijata i opremata so koja raspolagaat, dodeka o~ekuvawata za dogovori te vo naredni ot peri od se pesi mi sti ~ki vo sporedba so isti te od tretiot kvartal od 2005 godina.

Grafikon 17

Delovni tendencii vo grade`ni{tvoto
(balansi na ponderirani odgovori izrazeni vo %)

I zvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

3.

Vrabotenost i plati

Namaluvawe na brojot na vrabot eni te na kvartal na i godi { na osnova

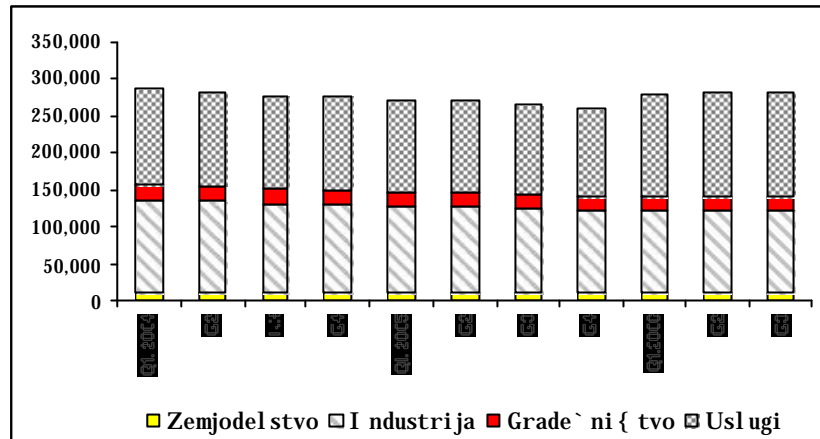
Prose~ni ot broj na vrabot eni lica vo tretiot kvartal na 2006 godina i znesuva 263.256 lica i vo odnos na prethodni ot kvartal bele`i namaluvawe za 0,4%, usloveno od padot na vrabotenosta vo industrijata. Analizirano na godi { na osnova (tret kvartal 2006 godina / tret kvartal 2005 godina) brojot na vrabot eni te e poni zok za 1,2%¹², pri namaluvawe na vrabotenosta vo industrijata, zemjodelstvoto i grade`ni{tvoto (za 3,4%, 1,9% i 4,5%, soodvetno na godi { na osnova). Od druga strana, brojot na vrabot eni te vo uslu`ni ot sektor bele`i zgol emuvawe (za 0,8% na godi { na osnova). Pritoa, najgolem del od padot na vrabotenosta vo industri ski ot sektor se dol`i na namaluvaweto na vrabot eni te vo prerabotuva~kata industri ja, kako najzna~ajna industri ska granka (za 3,7% na godi { na osnova).

¹¹ Anketata za delovne tendencii vo grade`ni{tvoto ja sproveduva DZS od april 2002 godina.

¹² Presmetkata e napravena vrz osnova na prilagoduvawe na podatocite za dejnosta „javna uprava i odbrana“, za uslu`ni ot sektor i za vkupni ot broj na vrabot eni, so cel da se dobij at sporedlivi podatoci vo odnos na 2005 godina. I meno, zaradi promeni vo primerokot ne be{ e vozmo`n a adekvatna sporedba na brojot na vrabot eni te lica vo 2006 godina so prethodni te godi ni.

Grafikon 18
Vrabotenost po sektori
(broj na vraboteni lica)

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Porast na nominalna prose-na brutto i neto-plata po vraboten vo tretiot kvartal na 2006 godina

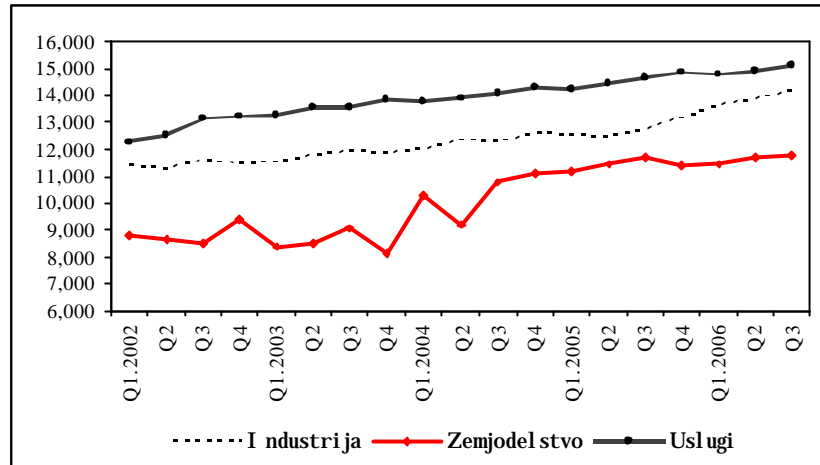
Prose~nata bruto¹³ i neto-plata po vraboten vo Republika Makedonija vo tretiot kvartal od godinata i znesuvaa 23.214 denari i 13.583 denari, soodvetno, i vo odnos na prethodniot kvartal zabele`aa nominalen porast od 1,3% i 1,2%, soodvetno. Na godi{na osnova, brutto i neto platata po vraboten se nominalno povi{soki za 8,7% i 7,7%, soodvetno. Pritoa, vo uslovi na povi{soka godi{na stapka na inflacija (vo tretiot kvartal na godinata od 3,6%) realniot porast na neto platata e ponizok i iznesuva 4,1%. Najintenziven nominalen godi{en porast na neto platata e registriaran kaj industriski sektor (11,4%), glavno poradi zgol emeni te plati vo dejnosta „snabduvawe so elektrini energija, gas i voda“ i „vadewe rudi i kamen“ (za 21,9% i 10,8%, soodvetno). Vo ostanatite sektori od ekonomijata, uslu`niot sektor, grade`ni{tvoto i zemjodelstvoto, godi{niot nominalen porast na platite e poumeren (3,2%, 3% i 0,8%, soodvetno). Vo ramki na uslu`niot sektor, porast na platite e zabele`an kaj re~isi site uslu`ni dejnosti, pri pozna~ajni stapki na porast vo javniot sektor, odnosno vo „obrazovanieto“ i „zdravstvoto i socijalnata rabota“ (za 6,2% i za 4,8% na godi{na osnova), {to e vo soglasnost so postepeniot proces na dekompresija na platite na dr`avnite slu`benici (i zaradi statistikiot opfat na podatocite od ovoj sektor¹⁴). Pozna~ajno zgol emuvawe zabele`aa i platite vo dejnosta „soobra}aj, skladi rawe i vrski“ (za 5,4% na godi{na osnova).

¹³ I zvor: Dr`aven zavod za statistika. Vkupnite isplateni bruto-plati opfa}aat: isplateni neto-plati za izve{tajniot mesec, platen personalen danok i plateni pridonesi (za penzisko i invalidsko osiguruvawe, za zdravstveno osiguruvawe, za vrabotuvawe, za profesionalno zaboluvawe i za vodostopanstvo).

¹⁴ I zvor: Dr`aven zavod za statistika. Od januari 2006 godina, vo brojot na vraboteni te vo ramki na ovoj sektor za prvpat se vklue`eni i podatoci od Ministarstvoto za vnatre{ni raboti i Ministarstvoto za odbrana.

Grafikon 19

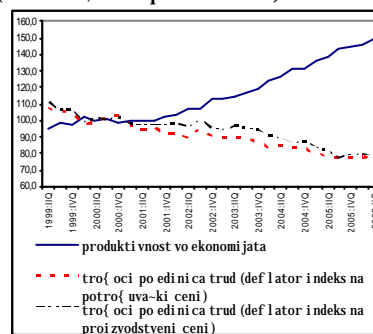
Prosečna mesečna neto-plata po vraboten po sektori
(vo denari)

Izvor: Državen zavod za statistika na Republika Makedonija.

Procentot na neisplateni vraboteni lica vo tretiot kvartal na 2006 godina vo prosek iznesuva 14,6% i vo odnos na isti ot kvartal od prethodnata godina e ponizok za 2,4 procentni poeni.

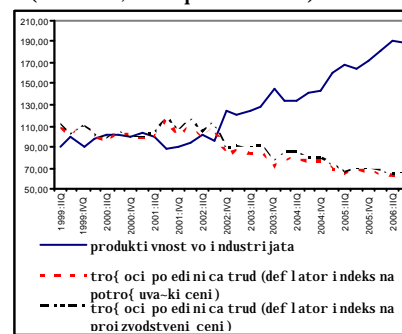
Produktivnosta vo makedonskata ekonomija¹⁵ vo vtiroti ot kvartal na 2006 godina¹⁶ bele` i porast vo odnos na isti ot peri od od 2005 godina od 7,4%, determiniran od zgolemenata novosozdadena vrednost vo uslovi na namalen broj na vraboteni. Zgolemenata efikasnost na ekonomijata, vo uslovi na poumeren porast na realnata bruto-plata vo ekonomijata, pri donese za namaluvawe na trošoci te po edinica trud za 3,6%, odnosno za 2,3% (vo zavisnost od toa dali bruto-platata e deflacionirana so indeksot na proizvodstveni ceni ili so indeksot na potrošuvaki ceni, soodvetno).

Grafikon 20

Produktivnost i trošoci po edinica trud vo makedonskata ekonomija
(indeksi, baza prosek 2000)

Izvor: Državen zavod za statistika na Republika Makedonija, presmetki i analizi na NBRM.

Grafikon 21

Produktivnost i trošoci po edinica trud vo industrijata
(indeksi, baza prosek 2000)

Izvor: Državen zavod za statistika na Republika Makedonija, presmetki i analizi na NBRM.

Procenkata na efikasnost na ekonomijata vo tretiot kvartal na 2006 godina mo`e da se napravi vrz baza na ostvarenata

¹⁵ Indeksot na produktivnost i indeksot na trošoci po edinica trud za celata ekonomija se presmetani vrz baza na podatoci za BDP, vkupen broj na vraboteni i realnata bruto-plata. Indeks te se so baza prosek 2000 godina.

¹⁶ Posleden raspolo`liv podatok.

produktivnost vo industrijata, kako sektor koj so-inuva približno edna četvrtina od BDP. Vo tretiot kvartal na 2006 godina produktivnosta vo industrijata¹⁷ beleži visoka stapka na rast od 16,1% vo odnos na isti kvartal na 2005 godina. Zgolemenata produktivnost vo najgolem del (okolu 75%) e rezultat na zgolemeni obem na industriskoto proizvodstvo vo tretiot kvartal, pri istovremeno namalen broj na vraboteni lica vo industrijata. Vo soglasnost so vakvite dve dekada vo industrijskiot sektor, može da se očekuva zgolemena efikasnost i na celata ekonomija vo tretiot kvartal. Pokraj zgolemuvaweto na produktivnosta, vo tretiot kvartal e registri-rano i namaluvawe na trošocite po edinica trud vo industrijata. I meno, po-intenzivni otporast na produktivnosta vo odnos na realni otporast na brutoplatata vo industrijata (deflacionirana so indeksot na proizvodstveni ceni i so indeksot na potrošuvaki ceni) pri donese za namaluvawe na trošocite po edinica trud za 5,2% i 5,4%, soodvetno.

Prilog 4

Dolgoro-nata komponenta na nevrabotenosta vo Republika Makedonija

Visokata i inertna nevrabotenost pretstavuva eden od ključnite problemi na makedonskata ekonomija, so pove}edi menzi onalni ekonomski i socijalni implikacii. Genezata na ovoj problem pretstavuva kompozit od dva elementa: 1. nasledena nevrabotenost, odnosno visoka nevrabotenost pred početokot na procesot na tranzicija i 2. steknata nevrabotenost, odnosno dopolnitelno zgolemuvawe na stapkata na nevrabotenost vo tekot na tranzicijata. Vtorigot element na nevrabotenosta – esto ima tretman na nezaobikoliv socijalen trošok od procesot na transformacija kon pazarno orientirana ekonomija. Sepak, kontinuiranoto održuvawe na visoka stapka na nevrabotenost podolg vremenski period ukauva na nejzinata koreliranost so relativno niskata stapka i slabiot kvalitet na ekonomski ot rast, koj nema dovolno kapacitet za kreirawe novi rabotni mesta i apsorbi rawe na del od nevrabotenosta.

Goleminata i znaeweto na problemot na nevrabotenosta ne se manifestira edinstveno preku visinata na stapkata na nevrabotenost, koja kontinuirano se održuva na nivo nad 30%. I meno, od isključitelno golemo znaewe e strukturata na nevrabotenosta od aspekt na nejzinata vremenska dimenzija, odnosno dolžinata na periodot vo koj edno lice e nevraboteno. Vo ovoj kontekst, voliteraturata povrzana so pazarot na rabotna sila, voobičaeno se pravi distinkcija pomeju kratkoro-na nevrabotenost (lica nevraboteni pokratko od edna godina) i dolgoro-na nevrabotenost (lica nevraboteni podolgo od edna godina).¹⁸ Dominacijata na dolgoro-nata komponenta vo strukturata na nevrabotenosta dopolnitelno gi otevuva problemite na pazarot na rabotna sila, odnosno *ja namaluva verojatnost a za premija na subjektite od nevraboteni vo vraboteni, odnosno za relativno brzo i poznaitelno ublavuvawe na problemot na visoka nevrabotenost*. Analizata na nevrabotenosta vo OECD vo poslednite dve dekadi ukauva na znaitelni distinkciji pomeju

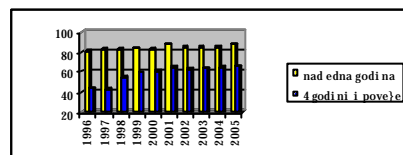
¹⁷ Indeksot na produktivnost i indeksot na trošocite po edinica trud vo industrijata se presmetani so baza prosek 2000 godina, pri što brojot na vraboteni i realnata bruto-plata se odnesuva na industrijskiot sektor bez gradevitvoto.

¹⁸ Klasifikacija spored OECD. Voedno, vo istravawata kako alternativa za dolgoro-na nevrabotenost se koristi i nevrabotenosta nadeti ri godini.

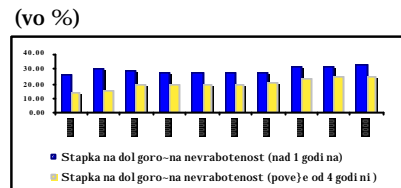
oddelni te zemji (Llaudes, 2005). Taka, vo neevropski te zemji stapkata na nevrabotenost se odr`uva na relativno nisko i stabilno nivo, dodeka vo pogolem del od evropski te zemji nevrabotenosta e visoka i relativno nestabilna i datira u{te od sredinata na sedumdesetti te godini, koga naf teni ot {ok impli cira vodewe na dezinflaciski politiki. Pritoa, analizata na faktorite {to prido nesuvaat za visokata nevrabotenost poka`uva deka zna~en prido nes ima tokmu dolgoro~nata komponenta. Nejzito visoko u~estvo ja otvara mo`nosta za pojava na t.n. unemployment hysteresis, odnosno za zgolemuwawe na inertnosta na nevrabotenosta, zna~itelno otstupuwawe od nejzita ramnote`na sostojba, pa duri i pomestuwawe na samata ramnote`a na nevrabotenosta.

Problemot na nevrabotenosta vo makedonskata ekonomija u{te pove}e dobiva na te`ina, po identifikuwaweto na dolgoro~nata nevrabotenost. Imeno, analizata na traeweto na nevrabotenosta od 1996 godina do 2005 godina poka`uva prose~no u~estvo na nevraboteni te nad edna godina i nad ~etiri godini vo vkupnata nevrabotenost od 84,3% i 58,4%, soodvetno.¹⁹

Grafikon 22
U~estvo na nevraboteni te nad edna godina i nad ~etiri godini vo vkupnata nevrabotenost (vo %)

Grafikon 23
Stapka na dolgoro~na nevrabotenost (vo %)

I zvor: Anketa za rabotna sila, DZS.

Vakvata karakteristika na nevrabotenosta, delumno mo`e da se objasni so procesot na tranzicija koj generira{e dopolnitelen broj na nevraboteni lica (vo mnogu slu~ai masovno otpu{tawe na vraboteni te) ~ii karakteristiki (pred si od aspekt na voznata i stepenot na obrazovani e) ja namal uvaat verojatnosta za nivno povtorno vra}awe vo zonata na vrabotenost. Sepak, vkrsteni te podatoci za pazaret na rabotna sila za dol`inata na nevrabotenosta i voznata na nevraboteni te lica poka`uva deka vo 2005 godina 62,8% od licata nevraboteni nad edna godina i 48,5% od licata nevraboteni nad ~etiri godini se na voznata pome|u 20-44 godini, {to uka`uva na slabata apsorbciona mo} na makedonski ot pazaret na rabotna sila. Pritoa, ovoj problem verojatno po~nuva da prerasnuva vo samogenerira~ki, {to soglasno istra`uwawata vo ova oblast simplif icirano mo`e da se objasni so dva koncepta: 1. prolongiraweto na dol`inata na nevrabotenosta zna~i i gubewe na del od ~oveki ot kapital na nevraboteni te lica, so {to se namal uva verojatnosta za nivno vrabotuwawe. Voedno, dolgotu barawe rabota, ~esto gi obeshrabruva lu|eto i go namal uva intenzitetot na barawe rabota, so {to se namal uva verojatnosta tie da bi dat vraboteni; 2. vtoriot koncept e fokusi ran na stranata na rabotodava~ot, koj poka`uva pogolema zainteresiranost za vrabotuwawe na lica koi kuso vreme baraat rabota (verojatno vremenatwaweto na periodot na barawe rabota pretstavuva signal za

¹⁹ I zvor: Anketa za rabotna sila, DZS. Za sporedba, izveštajot na OECD (2002) uka`uva deka vo 2000 godina nad 50% od nevraboteni te lica vo Italija, Grcija, Belgija, Irska i Germanija se nevraboteni nad edna godina.

individualnata produktivnost na koja bazira odlukata za vrabotuvawe).

Dominacijata na dolgoro~nata komponenta vo strukturatana nevrabotenostanema implikacii samo vrz pazarot na rabotna sila i mo`nostite za re{avawena problemot na nevrabotenosta, tuku i vrz vodeweto na monetarnata politika. Imeno, visokata dolgoro~na nevrabotenost, vo osnova zna~i i namaluvawe na **efektivnata** ponuda na rabotna sila, odnosno ja namaluva efikasnostana nekoio od makroekonomskite mehanizmi na prilagoduwawe, kako na primer pritisocite za promeni na platite i inflacijata pri promeni na stapkata na nevrabotenost. Odnosno mo`e da se ka`e deka fenomenot na dolgoro~nata nevrabotenost ne dava soodvetna slika za vistenite pritisoci na pobaruva~kata vrz cenite i naemnite, od pri~inata {to subjektite koi se nevraboteni podolg vremenski period imaat marginalna uloga vo procesot na formirawe na platite (utvrduwaweto na prisustvo na ovoj fenomen vo makedonskata ekonomija bara podlaboka analiza na pazarot na rabotna sila). Vakovata konstatacija e potvrdena i so relativno novoto istra`uvawe vo ova sfera (Laudes, 2005), *koe za 19 OECD zemji konstaurira modifirana Filipsova kriva, odnosno funkcija vo koja e vklucena ponderirana stapka na nevrabotenost, vo koja razli~nate`ina (ponder) ime dadena na oddelnite vremenski dimenzii na nevrabotenosta. Sledstvenocentralnite banki koi ja koristat Filipsovata kriva (i soodvetnata NAIRU) za da gi procenat potencijalnite inflacijski pritisoci i da ja proektiraat inflacijata, mora da ja imaat predvidi vremenskata dimenzija na nevrabotenosta.*

I maj}ija predvid tekovnat sastojba na makedonski ot pazar na rabotna sila, na koj okolu 80% od nevraboteni te se nevraboteni podolgo od edna godina, jasno e deka analizite na pazarot na rabotna sila i nivnite implikacii vrz vodeweto na monetarnata politika }e mora da bidat prilagodeni na vakvite specifi~nosti, a vo funkcija na dobivawe na poefektivni i pojasni informacii, relevantni za inflacijskite dvi`ewa.

4.

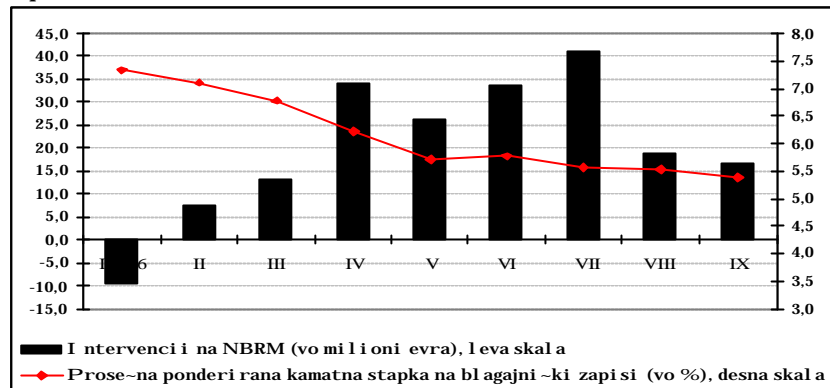
Monetarna politika

Vo treti ot kvartal na 2006 godina, monetarnata politika se sproveduwa }e vo uslovi na sezonski visoka ponuda na devizi na menuva~ki ot pazar, {to ovozmo`i realizacija na zna~itelne neto-otkup na devizi na devizni ot pazar od strana na NBRM. Monetarnite efekti na deviznite transakcii na NBRM, izrazeni preku kreirawe na dopolnitelna denarska likvidnost vo bankarski ot sistem, vo celost bea neutralizirani preku depozitite na dr`avata i monetarnite instrumenti, pri {to be }e zadr`an trendot na namaluvawe na pazarnite kamatni stapki. Vakovata postavenost na monetarnata politika pridonese za uspe{no odr`uvawe na stabilnosta na devizni ot kurs na denarot vo odnos na evroto, vo funkcija na ostvaruvawe na krajnata monetarna cel, cenovnata stabilnost. Pritoa, registriranoto intenzivirawe na inflacijata vo treti ot kvartal (prose~nata stapka na inflacija za periodot januari-septemvri 2006 godina iznesuva 3,3%), vo najgol em del se dol`i na vlijanieto na nemonetarni faktori na stranata na ponudata.

Grafikon 24

Neto-intervencii na devizen pazar i kamatna stapka na blagajni~ki zapisi

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

**Na neto-osnova
avtonomnite
faktori
pretstavuvaa tek na
kreirawe likvidnost**

Voobi~aeni ot sezonski porast na ponudata na devizi na menuva~ki ot pazar, karakteristi~en za tretiot kvartal na godinata i aktivnoto koristewe na deviznite sredstva od strana na banki te za zadovoluvawe na pobaruva~kata na segmentot bankipretprijetija, ovozmo~ija zna~aen neto-otkup na devizi na devizni ot pazar od strana na NBRM. So toa, deviznite transakcii na NBRM i vo tekot na tretiot kvartal na 2006 godina pretstavuvaa glaven tek na kreirawe likvidnost vo bankarski ot sistem, koja delumno be~e povle~ena preku kumuliraweto na sredstva na denarskata smetka na dr`avata kaj NBRM i preku zgolemenata pobaruva~ka na gotovi pari. Sledstveno, neto-efektot od deluvaweto na avtonomnite faktori vo tretiot kvartal pretstavuva~e kreirawe na dopolnitelna likvidnost vo bankarski ot sistem.

Tabela 2

Kreirawe i povlekuvawe likvidnost*
(vo milioni denari)

	30.06.2006 godina	Promeni po meseci			Vkupno	30.09.2006 godina
		juli	avgust	septemvri		
Likvidnost na banki te	6.687	-99	-9	-31	-139	6.548
Kreirawe likvidnost					4.808	
1. Neto devizna aktiva	77.256	2.129	1.150	1.529	4.808	82.064
Povlekuvawe likvidnost					-4.947	
1. Neto doma~na aktiva	-55.989	-1.489	-1.656	-1.572	-4.717	-60.706
od toa:						
Blagajni~ki zapisi na NBRM	-6.734	-293	-367	-28	-688	-7.422
Denarski depoziti na dr`avata kaj NBRM	-14.417	-1.693	-1.418	-1.200	-4.311	-18.728
od koi: Dr`avni zapisi za monetarni celi	-2.627	-1.258	-985	214	-2.029	-4.656
Devizni depoziti na dr`avata kaj NBRM	-19.413	1.144	-208	68	1.004	-18.409
Ostanati stavki, neto	-18.727	-647	337	-412	-722	-19.449
2. Gotovi pari vo optek	14.580	-739	497	12	-230	14.810

*Likvidnosta vkluuva smetka na banki te kaj NBRM i gotovi na vo blagajna na banki te.

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

**Povlekuvawe
likvidnost preku
monetarni te
instrumenti**

Monetarni te instrumenti (blagajni~ki zapisi na NBRM i dr`avni zapisi za monetarni celi²⁰) vo tretiot kvartal na 2006 godina bea vo funkcija na sterilizacija na likvidnost od banki te, so ~to NBRM vo celost gi neutralizira efekti te od deluvaweto na avtonomnite faktori. Od aspekt na strukturata, vo tekot na tretiot kvartal, dominantno vlijanie vo nasoka na povlekuvawe likvidnost imaa dr`avni te zapisi za monetarni celi (so iskluk na septemvri, koga nivoto na dr`avni zapisi za monetarni celi se

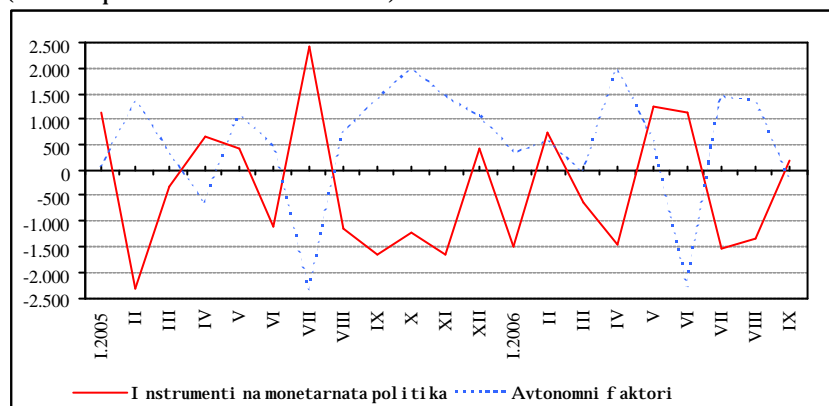
²⁰ Na 07.03.2006 godina, NBRM vo sorabotka so Ministerstvoto za finansii zapo~na so emisija na dr`avni zapisi za monetarni celi so rok na dostasuvawe od tri meseci.

namali na mese~na osnova), koi vo vkupno povle~enata likvidnost u~estvuvaat so 41%. Povlekuvawe na likvidnost se izvr{i i preku blagajni~ki te zapisi na NBRM, no vo pomal obem (13,9% od vkupno povle~enata likvidnost), { to soodvetstvuva so opredelbata na NBRM za sterilizacija na strukturni ot vi{ok na likvidnost na podolg rok preku dr`avni te zapisi za monetarni celi. Na aukciite na blagajni~ki zapisi na NBRM odr`ani vo tekot na tretiot kvartal, vo uslovi na re~isi uramnote`ena prose~na pobaruva~ka i ponuda, be{e real izi rana prose~na kamatna stapka od 5,5% (5,9% vo prethodni ot kvartal). Kamatnata stapka na dr`avni te zapisi za monetarni celi ja slede{e dinamikata na referentnata kamatna stapka na NBRM²¹ i na kvartal na osnova e poniska za identi~ni 0,4 procentni poeni (6% vo prosek vo tretiot kvartal).

Grafikon 25

Instrumenti na monetarnata politika i avtonomi faktori na kreirawe i povlekuvawe likvidnost*
(mese~ni promeni vo milioni denari)

*Pozi tivna promena - kreirawe likvidnost; negati vna promena - povlekuvawe likvidnost.

I zvor: Narodna banka na Republ ika Makedoni ja.

Povisoka prose~na dnevna likvidnost na bankite vo tretiot kvartal na 2006 godina

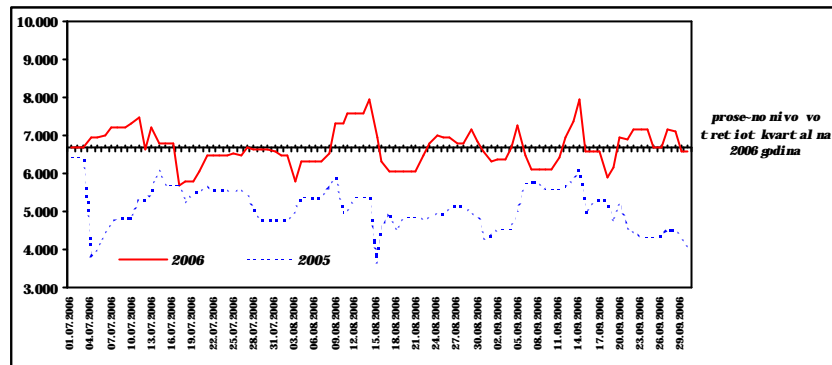
Prose~nata dnevna likvidnost na bankarski ot sistem²² vo tretiot kvartal na 2006 godina iznesuva 6.696,1 milion denari i vo odnos na prethodni ot kvartal e povisoka za 2,7%. Pozi tivnata kvartal na dinamika na prose~nata dnevna likvidnost go odrazuva efektot od kreiraweto na likvidnost preku devizni te transakcii na NBRM i poniski ot prose~en iznos na blagajni~ki zapisi na NBRM. Od aspekt na dnevната dinamika, vo tekot na kvartal ot, likvidnosta na bankite be{e relativno stabilna i oscilira{e okol u prosekot, pod vlijani e na voobi~aeni te faktori.

²¹ Kamatnata stapka na blagajni~ki zapisi na NBRM so rok na dostasuvawe od dvaeset i osum dena e utvrdena kako referentna kamatna stapka vrz osnova na empiriska analiza.

²² Likvidnosta vkl u~uva smetka na bankite kaj NBRM i gotovi na vo blagajna na bankite.

Grafikon 26
Dnevna likvidnost na bankite*
(vo milioni denari)

*Likvidnost vključuje smetka na bankite kaj NBRM i gotovina vo blagajna na bankite.

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Vo tretiot kvartal na 2006 godina bea zabele`ani pozitivni dvi`ewa vo upravuvaweto so likvidnost od strana na bankite, izrazeni preku namaluvawe na prose~no izdvoeni ot vi{ok na likvidni sredstva nad obvrskata za zadol`itelna rezerva (vo denari)²³. Taka, vo tretiot kvartal, bankite vo prosek izdvoija 7,1% nad obvrskata za zadol`itelna rezerva, {to e za 3 procentni poeni pomalku vo odnos na prosekot od prethodniot kvartal. Pri toa, povioko nivo na vi{ok likvidni sredstva od prosekot be{e registriano edinstveno vo avgust (8,1% nad obvrskata), dodeka vo juli i septemvri vi{okot na likvidnost be{e pod prosekot i iznesuva{e 6,7% i 6,4%, soodvetno.

Vo uslovi na adekvatno nivo na likvidnost vo bankarskiot sistem, vo tretiot kvartal na 2006 godina be{e registrirano namaluvawe na aktivnosta na me|ubankarskiot pazar na pari²⁴. Taka, vo analizi rani ot period, prose~ni ot mese~en promet i znesuva 905,7 milioni denari, {to na kvartal na osnova pretstavuva namaluvawe za 1,2 pati. Prose~nata ponderirana kamatna stapka na me|ubankarskiot pazar na pari go zadr`a trendot na opa|awe i toa so poitenzi vno tempo vo odnos na referentnata kamatna stapka na NBRM, pri {to vo tretiot kvartal vo prosek iznesuva{e 4,9% (5,8% vo prethodniot kvartal).

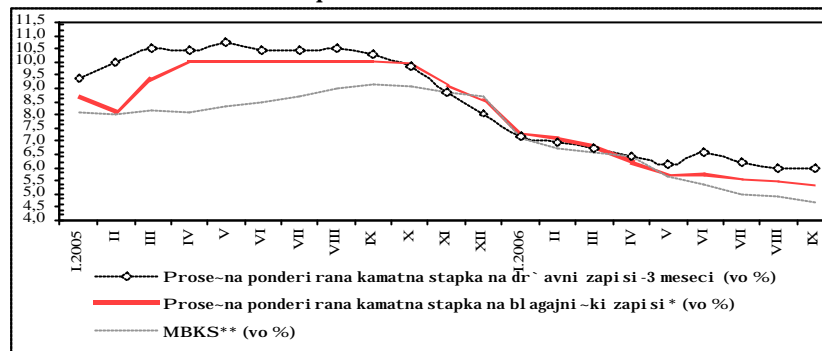
Namalna aktivnost na me|ubankarskiot pazar na pari

²³ Period na odr`uvawe (ispolnuvawe) na obvrskata za zadol`itelna rezerva na bankite se smeta periodot od 11. den vo tekovniot mesec do 10. den vo sledniot mesec. Vi{okot se odnesuva na vi{ok izdvoeni sredstva na smetkata na bankite kaj NBRM nad obvrskata za zadol`itelna rezerva.

²⁴ Na 15.05.2006 godina, Sobrani eto na akcioneri donese odluka za prestanak so rabota na Pazarot na pari i kratkoro~ni hartii od vrednost (slu`ben vesnik na RM br. 74/2006). Od 08.05.2006 godina, zapo~na so rabota elektronskiot sistem za me|ubankarsko trgovawe so depoziti i hartii od vrednost (TENFORE).

Grafikon 27
Kratkoročni kamatni stopki

*Prose-na ponderirana kamatna stopka na blagajniški zapisi so site raspoloživi periodi na dostasuvawe.

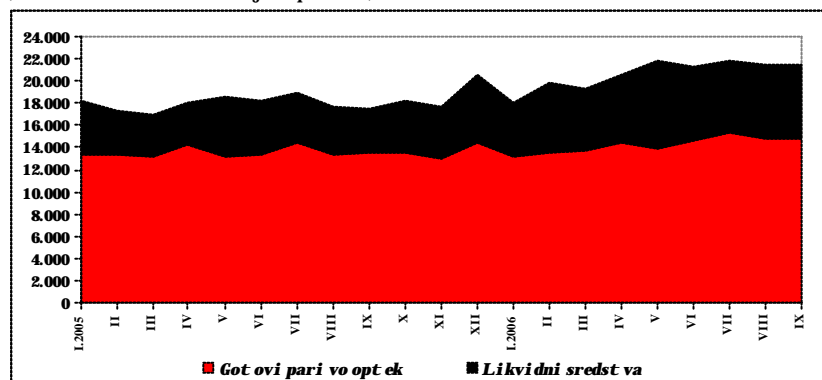
** Prose-na ponderirana kamatna stopka na međubankarski ot pazar na pari.

I zvor: NBRM i Ministarstvo za finansii.

**Primarni te pari se
poviški vo odnos na
pret hodni ot kvartal**

Na kraj ot na tretii ot kvartal na 2006 godi na, primarni te pari zabeleaa neznačitel na kvartal na promena (porast ot 0,4%), kako kombini ran efekt ot zgolemenata pobaruvačka na gotovi pari i poniskoto nivo na likvidni sredstva na banki te. Na godi na osnova (septemvri 2006 godi na / septemvri 2005 godi na) primarni te pari se poviški za 22,2%.

Grafikon 28
Primarni pari
(vo milioni denari, kraj na peri ot)

* Likvidni te sredstva na banki te vkuuvaat smetka na banki te kaj NBRM i gotovi na vo blagajna na banki te.

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

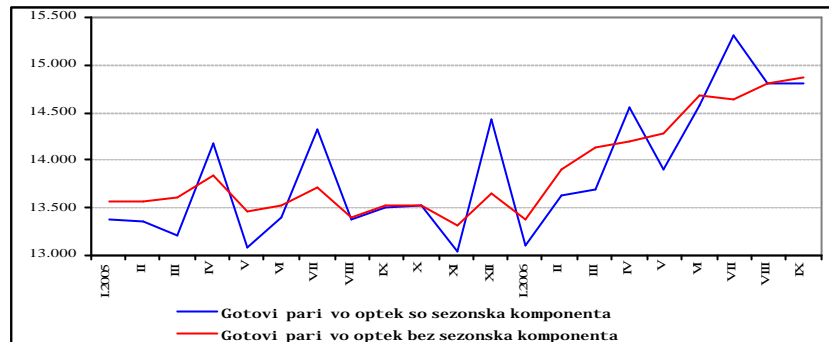
5.

Pari na masa

Vo tretii ot kvartal na 2006 godi na, monetarni ot rast beše pod vlijanie na porastot na tedeweto vo bankarski ot sistem, intenzivirani ot sezonski porast na devizni te prilivi vrz osnova na privatni transferi i zajaknati ot proces na monetarna multiplikacija. Sledstveno, vkupnata ponuda na pari vo ekonomijata ostvari kvartalen porast, kreirajši uslovi za poddrška na ekonomski ot rast.

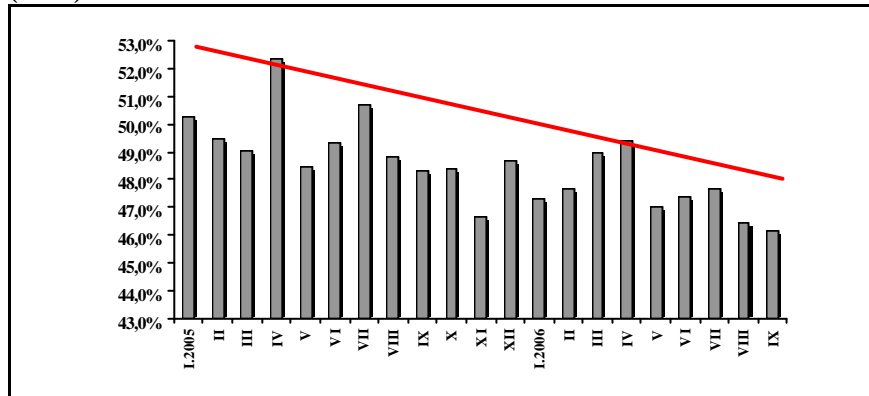
Grafikon 29

Gotovi pari vo optek so i bez sezonska komponenta
(vo milioni denari)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Gotovi te pari vo optek na kvartal na osnova se zgolemi ja za 1,6%. Vo ramkite na kvartalot bea registri rani voobi -aenite sezonski dvi `ewa, odnosno povi sokata pobaruva -ka za gotovi na vo periodot pred godi { nite odmori i praznikot I linden i soodvetnata stabi lizacija na gotovi te pari vo optek vo septemvri. Pri toa, i pokraj kvartal noto zgolemuvawe na ni voto na gotovi pari vo optek, ni vnoto struktarno u -estvo vo monetarni ot agregat M1 e ponisko vo odnos na prethodni ot kvartal (46,8% vo prosek vo tretiot kvartal na 2006 godina, nasproti 47,9% vo prethodni ot kvartal). Vakvite pomestuvawa, nadopol neti so dominantni ot pridones na transakciski te depozi ti (od 82,6%) za kvartalni ot porast na pari -nata masa M1, uka `uvaat na postepeno namal uvawe na relativnoto zna -ewe na gotovinski te transakcii za smetka na upotrebata na i nstrumenti za bezgotovinski pla }awa.

Grafikon 30

U -estvo na gotovi te pari vo optek vo pari -nata masa M1 i trend l i ni ja
(vo %)

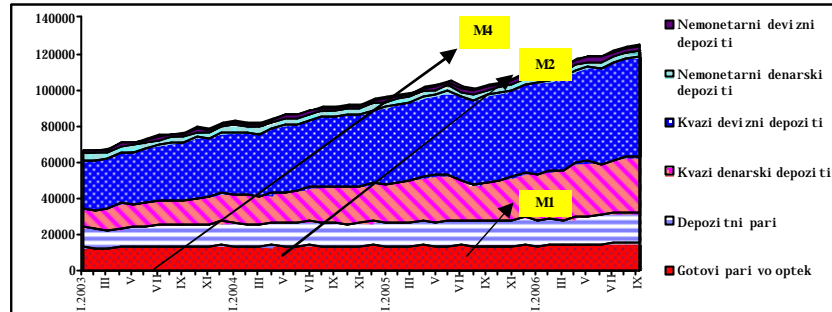
I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Naj{ i rokata pari -na masa M4 na krajot na septemvri 2006 godina vo odnos na krajot na prethodni ot kvartal e povi soka za 5,6%. I denti -na stapka na porast e registri rana i kaj potesni ot monetaren agregat M2, so { to se potvrduva zna -ajmata uloga na kratkoro -ni te depozi ti vo krei raweto na vkupnata ponuda na pari vo ekonomijata. I meno, kratkoro -ni te depozi ti, kako dominantna kategorija na monetarni ot agregat M2, objasnuvaat 76,3% od porastot na pari -nata masa M4. Ostanatite 20,2% od novoformirana naj{ i roka pari -na masa proizleguvaat od porastot na nejzinata najlikvidna komponenta (monetarni ot agregat M1), dodeka u -estvoto i pridonesot na dolgoro -nite

depoziti i natamu e marginalno. Analizirano od aspekt na determinantite na ponudata na pari, zgolemuvaweto na vkupnata pari-na masa vo tretiot kvartal se dol`i na zajaknatata monetarna mul ti pli kacija (prose-ni ot monetaren mul ti pli kator na pari-nata masa M4 vo tretiot kvartal iznesuva 5,68, nasproti 5,52 vo prethodni ot kvartal), vo uslovi na nezna-i tel en kvartal en porast na primarnite pari. Na godi { na osnova (septemvri 2006 godina / septemvri 2005 godina), po{ i roki te monetarni agregati M2 i M4 se povi soki za i denti -ni 21,9%.

Graf i kon 31
Komponenti na monetarnite agregati
(vo milioni denari)

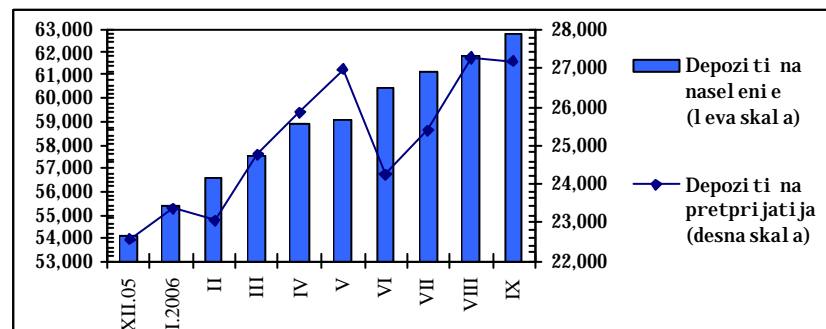
I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

5.1. Depoziti vo bankite

Vo tekot na tretiot kvartal na 2006 godina, depozitni ot potencijal na bankite prodol`i da raste so intenzivirana dinamika. Taka, na krajot na septemvri 2006 godina vo odnos na krajot na prethodni ot kvartal vkupnite depoziti kaj bankite se povi soki za 6%, dodeka vo prethodni ot kvartal be{ e registiran porast od 3,1%. I meno, raste-kata skl onost na pri vatni ot sektor za { tedewe vo bankite ovozmo`i brzo vra}awe na depozitite vo zonata na visok rast, so { to cel osno bea nadomesteni odl ivite pri privatizacijata na dr`avni ot kapital vo prethodni ot kvartal. I maj}i ja predvid zna-ajmata uloga na privatnoto { tedewe kako izvor na investicii i razvoj, vakvite dvi `ewa pretstavuvaat zna-aen impuls za st mul irawe na ekonomski ot rast. Na godi { na osnova (septemvri 2006 godina / septemvri 2005 godina) vkupni te depoziti kaj bankite se povi soki za 24,5%.

**Intenzivirana
dinamika na rast na
vkupni te depoziti...**

Graf i kon 32
Depoziti na nasel eni e i preprijatija
(vo milioni denari)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

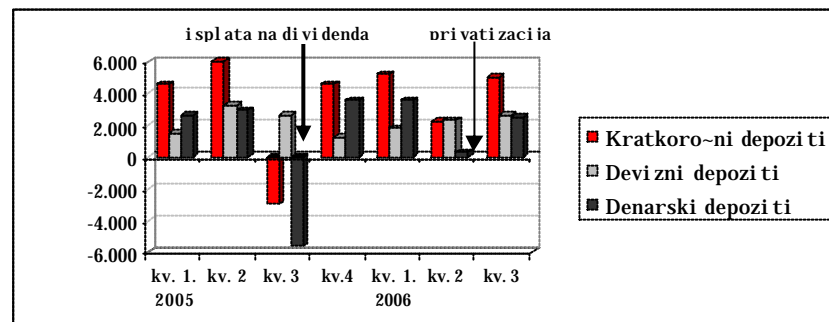

**...pri re~isi identi~en
pridones na denarski te i
devizni te depoziti i
natamo{ na domnacija
na kratkoro~nite
depoziti**

Analizata na valutnata struktura na vkupnite depoziti, poka`uva re~isi identi~en pridones na denarski te i devizni te depoziti (od 49,2% i 50,8%, soodvetno) vo kreira weto na porastot na vkupnata depozitna baza vo tretiot kvartal. Pritoa, poitenzi vna stapka na poraste zabe`ana kaj denarskoto vo odnos na {tedeweto vo stranska valuta, pri natamo{ no umereno zgolemuwawe na u-estvoto na denarski te depoziti vo vkupni ot depoziten potencijal na bankite. Vakvite dvi`ewa delumno ja odrazuvaat i poni skata sporedbena osnova od prethodni ot kvartal, koga be{e registriran zna~aen odliv na denarski depoziti na pretprijatijata zaradi kupuwawe na dr`aven kapital²⁵. Od aspekt na ro~nosta, vo tekot na tretiot kvartal ne se zabe`ani pogol emi pomestuwawa. I meno, ekonomski te subjekti i natamu poka`uwaat dominantna sklonost za vlo`uwawe vo polikvidni finansiski instrumenti, {to se potvrduwa so visokiot pridones na kratkoro~nite depoziti (od 95,6%) za porastot na vkupni ot depoziten potencijal.

Grafikon 33

Kvartalni promeni na oddelni komponenti na vkupni te depoziti (vo milioni denari)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

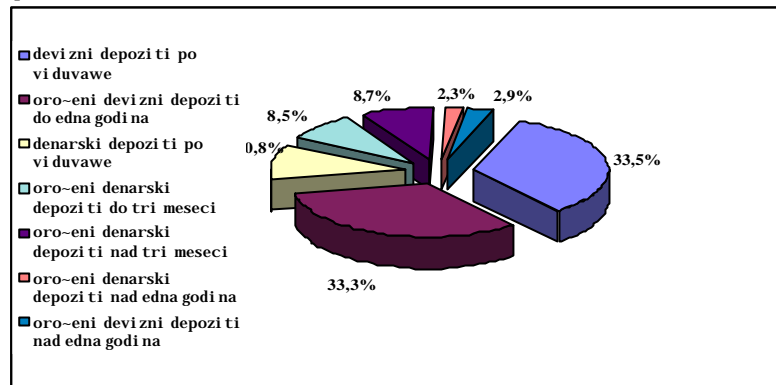
**Prodol`uva rast ot na
{tedeweto na
naseleni et o...**

Vkupni te depoziti na naseleni eto vo tekot na tretiot kvartal kontinuirano rastea i na krajot na septemvri 2006 godi na vo odnos na krajot na juni se povisoki za 3,9%. Analizata na ro~nata struktura na vkupni te depoziti na naseleni eto poka`uva visoka koncentracija na depozitno portfolio na naseleni eto vo forma na kratkoro~ni depoziti (prose~noto u-estvo na kratkoro~ni te depoziti vo vkupni te depoziti na naseleni eto vo tretiot kvartal i znesuva 94,6%). I meno, 85,1% od porastot na vkupni te depoziti na naseleni eto proizleguva od povisokoto nivo na kratkoro~ni devizni depoziti, denarski depoziti do tri meseci i denarski depoziti do edna godina. Od aspekt na valutnata struktura, vo tretiot kvartal, na bankarski te smetki na naseleni eto vo najgol em del bea deponirani devizni sredstva (pridonesuvaj}i so 70,5% vo porastot na vkupni te depoziti na naseleni eto), {to soodvetstwuva so intenzi vira ni ot porast na privatni te transferi vo ovoj peri od. Voedno, pozi ti vna kvartal na promena e zabe`ana i kaj denarski te depoziti na naseleni eto, koji objasnuvaat 29,5% od porastot na vkupni te depoziti na naseleni eto. Godi {nata stapka na porast na vkupni te depoziti na naseleni eto vo septemvri 2006 godi na i znesuva 23,7%.

²⁵ Privatizacija na Telekom, banki, gradski apteki, PI OM.

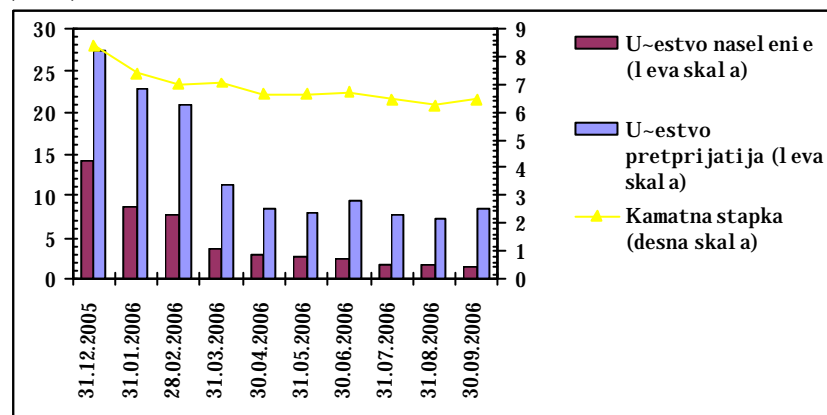
Grafikon 34
Struktura na depozitite na naseleni eto
(prosečno učešće vo treći ot kvartal na 2006)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Analizata na alternativnite oblici na investirawe na naseleni eto poka`uva marginalno prisustvo na naseleni eto na pazarot na dr`avni hartii od vrednost, nasproti bankarski ot pazar. I meno, od po~etokot na 2006 godina, paralelno so opa|aweto na pazarni te kamatni stapki, i nvesti cii te na naseleni eto vo dr`avni hartii od vrednost bele`at kontinuirano namaluvawe, uka`uvaj}i na relativno povi soka responzivnost na naseleni eto na promeni te vo prinosot na hartii te od vrednost vo odnos na responzivnost na pretpri jatijata.

Grafikon 35
U~estvo na naseleni eto i pretpri jatijata na pazarot na dr`avni zapisi i kamatni stapki na dr`avni te zapisi
(vo %)

*Prosek od kamatni te stapki na dr`avni zapisi so dostasuvawe od tri i { est meseci.

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

...pri ist ovremen porast na depozitite na pretpri jatijata

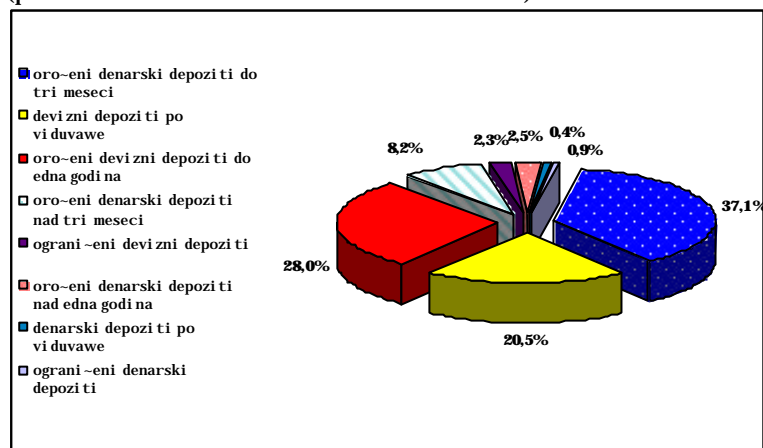
Depozitite na pretpri jatijata na kvartalna osnova se zgolemi ja za 12,1%, pridonesuvaj}i so 56,4% za porastot na vkupni te depoziti vo treći ot kvartal. Sledstveno, bankarski te depoziti i natamu ostanuvaat domi nanten oblik za i nvesti rawe na slobodni te finansi ski sredstva na korporativni ot sektor, vo uslovi na nedovolno razvi en finansi ski pazar i ograni ~ena ponuda na finansi ski instrumenti.

I ntenzivnata stapka na kvartalen porast na vkupni te depoziti na pretpri jatijata delumno ja odrazuva i poniskata sporedbena osnova od prethodni ot kvartal, koga pod vlijani e na zna-itelni te odlivi od bankarski te denarski smetki na

pretprijatijata zaradi kupuvawe na dr`aven kapital, vkupnite depoziti na korporativniot sektor zabele`aa kvartalen pad. Analizata na ro-nata i valutnata struktura poka`uva izrazeni preferenci na korporativniot sektor za {tedewe vo doma{ na valuta i na kratok rok. Taka, denarskite depoziti do tri meseci i kratkoro~nite devizni depoziti objasnuvaat 66,3% i 37,5%, soodvetno od kvartalnata promena na vkupnite depoziti na pretprijatijata, pri istovremeno namaluvawe na depozitite oro~eni na dolg rok. Na godi{ na osnova (septemvri 2006 godina / septemvri 2005 godina) vkupnite depoziti na pretprijatijata se povi soki za 29,5%.

Grafikon 36
Struktura na depozitite na pretprijatijata
(prose~no u~estvo vo tretiot kvartal na 2006)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

6.

Plasmani i kamatni stapki na bankite

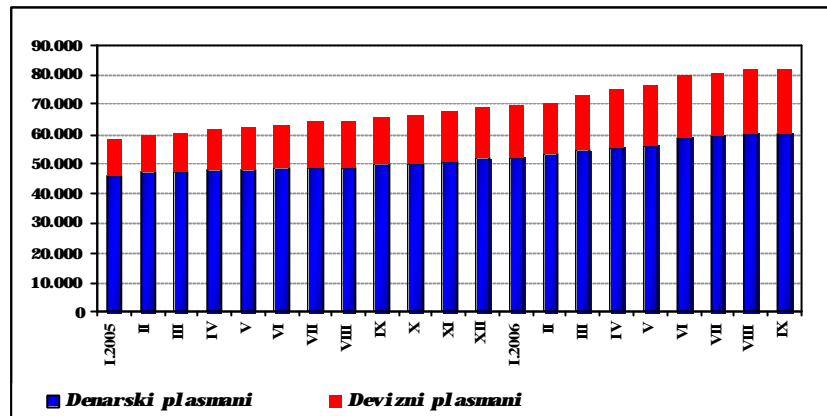
Zabavena di nami ka na rast na vkupnite krediti, zaradi ot pisa nefunkcionalni

Vo tekot na tretiot kvartal na 2006 godina, registri rani te promeni na kreditniot pazar na bankite bea vo nasoka na natamo{ no zajaknuvawe na finansiskata intermedijacija, preku zgolemeno kreditirawe na privatniot sektor. Taka, vkupnite plasmani na bankite kaj privatniot sektor na krajot na septemvri 2006 godina vo odnos na krajot na prethodniot kvartal se povi soki za 3,2%. Vakovata promena zna~i zabavuvawe vo odnos na di nami kata od prethodniot kvartal, {to vo najgolem del se dol`i na namaluvaweto na nefunkcionalnite krediti²⁶, kako i na poni skiot iznos na novoplasirani krediti. I meno, so izolirawe na efektot od namaluvaweto na nefunkcionalnite krediti, stapkata na porast na vkupnite plasmani vo tretiot kvartal iznesuva 4,3% (nasproti 9% vo prethodniot kvartal). Na godi{ na osnova (septemvri 2006 godina / septemvri 2005 godina), vkupnite plasmani na bankite kaj privatniot sektor se povi soki za 24,7%.

²⁶ Vo septemvri 2006 godina be{e izvr{en def i ni ti ven otpis na somni telni i sporni pobaruwawa po denarski plasmani i drugi pobaruwawa od nef i nanski pravni lica vo iznos od 944 milioni denari.

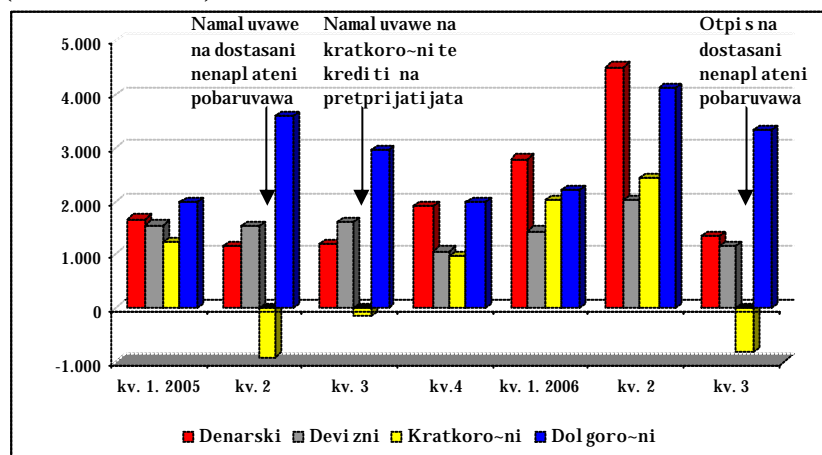
Grafikon 37
Plasmani na bankite po valuta
(vo milioni denari)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Zgolemenata kreditna aktivnost na bankite vo tretiot kvartal na 2006 godina soodvetstvuva so intenziviraweto na celokupnata ekonomska aktivnost vo zemjata, { to mo`e da se potvrdi so porastot na industri skoto proizvodstvo. Pri toa, glavna determinanta na zgolemenata kreditna aktivnost na bankite e permanentnoto pro{i i ruvawe na ni vnata depozitna baza, a del umno i zgolemenoto koristewe na eksterni izvori na finansirawe. Dopolni tel en pri dones kon rastot na krediti te imaa i izvr{ eni te promeni vo kreditnata pol i ti ka na bankite vo nasoka na del umno rel aksi rawe na usl ovi te na krediti rawe, i ni ci rani od zgolemenata konkurencija vo bankarski ot sektor, pozitvni te o-ekuvawa za vkupnata ekonomska aktivnost, kako i podobrenata likvidnosna pozicija na bankite²⁷.

Grafikon 38
Kvartalni promeni na oddelni komponenti na vkupni te krediti
(vo milioni denari)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Porast na dolgoro-ni te krediti na sproti padot na kratkoro-ni te

Po zna-ajnoto intenzivirawe na kreditnata aktivnost na bankite vo prethodni ot kvartal, vo tretiot kvartal na 2006 godi na, i denarski te²⁸ i devizni te krediti rastea so pozabaveno tempo (kvartal en porast od 2,3% i 5,7%, soodvetno, nasproti 8,3% i 10,9%, soodvetno, vo vtiori ot kvartal). Namaleni ot intenzitet na porast

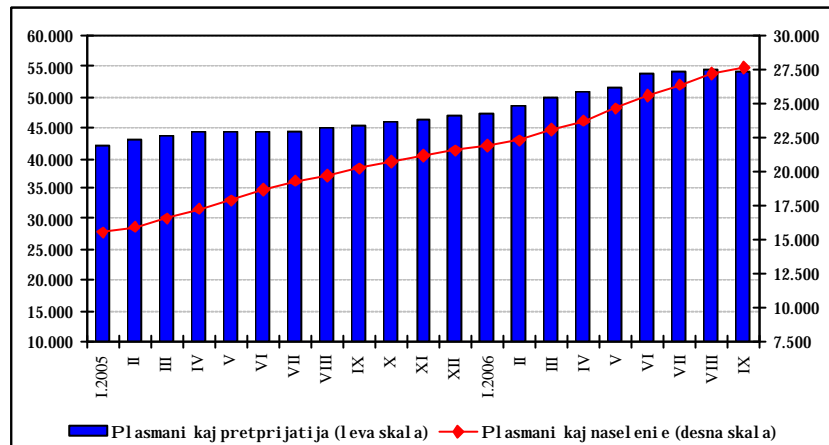
²⁷ Soglasno rezultati te od Anketata za kreditna aktivnost na bankite za oktombri 2006 godi na.

²⁸ Vkl u-eni se i denarski te plasmani so devizna kl auzula.

na denarskite krediti pretstavuva kombiniran efekt od realizirani otpis na somnitelni i sporni pobaruwawa i padot na kratkoro~nite denarski krediti na pretprijatijata. Sepak, denarskite krediti pri donesuvaat so 53,8% vo porastot na vkupnite krediti, { to vo celost se dol`i na zgolemenata pobaruwaka na denarski krediti od strana na naselenieto. Poviški ot obem na devizni plasmani vo tretiot kvartal proizleguva od zgolemenoto kreditirawe na korporativni ot sektor (deviznite krediti na pretprijatijata u~estvuvaat so 84,8% vo porastot na vkupnite devizni krediti). Od aspekt na ro~nosta, vo tretiot kvartal bea zabele`ani izrazeni preferenci za kreditirawe na dolg rok, { to uslovi kvartalen porast na dolgoro~nite krediti od 7,6%, pri istovremeno namaluvawe na kratkoro~nite krediti (za 2,3%). Pri toa, eden od izvori te za dolgoro~noto kreditirawe od strana na banki te pretstavuva ni vnoto zadol`uvawe vrz osnova na dolgoro~ni krediti vo stranstvo (kvartalen porast na dolgoro~nite krediti od stranski banki od 4,5%).

Grafikon 39
Plasmani na banki te po sektori
(vo milioni denari)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

**Point enzi ven porast
na kredit i te na
naseleni et o vo odnos
na korporat i vni ot
sekt or**

Anal izi rano od aspekt na sektorskata struktura, vo tretiot kvartal na 2006 godina, banki te prvenstveno bea naso~eni kon kreditirawe na naselenieto. Taka, na krajot na septemvri vo odnos na krajot na prethodni ot kvartal, vkupnite plasmani na naselenieto se zgolemija za 7,9%, pridonesuvaj i so 80,1% za porastot na vkupni te plasmani. Anal izata na valutnata i ro~nata struktura na vkupni te plasmani na naselenieto poka`uva dominacija na dolgoro~noto kreditirawe na naselenieto vo doma{ na valuta, { to se potvrduva so pridonesot na dolgoro~nite denarski krediti (od 71%) vo porastot na vkupni te krediti na naselenieto. Pri toa, osnovna komponenta na porastot na dolgoro~nite krediti na naselenieto pretstavuvaat krediti te za drugi nameni²⁹, koji voedno pridonesuvaat so 54,8% vo porastot na vkupni te krediti na naselenieto. Od druga strana, kvartalni ot porast na kratkoro~nite krediti na naselenieto, vo najgol em del se dol`i na intenzivnoto kvartalno zgolemuvawe na ramkovni te krediti³⁰ (za 22,2%). Na godi { na osnova (septemvri 2006 godina / septemvri 2005 godina), vkupni te plasmani na naselenieto bel e` at porast od 36,2%.

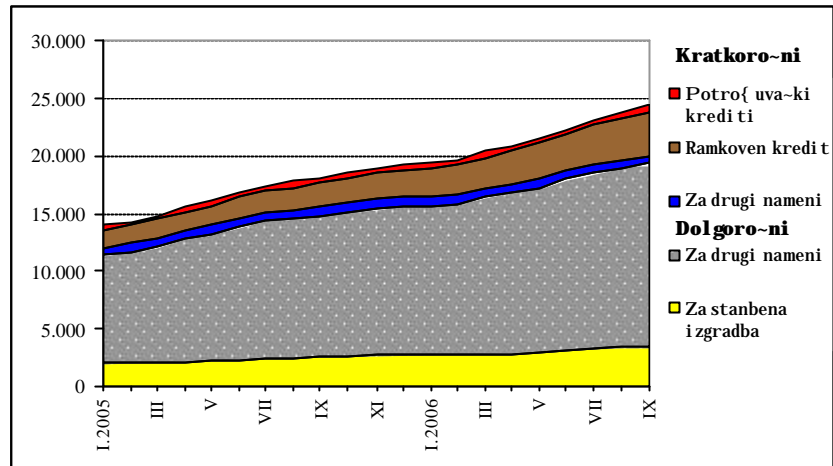
²⁹ Krediti te za drugi nameni vku~uvaat: potro{ uva~ki krediti, stanbeni krediti, krediti za avtomobili, krediti za { koluvawe i krediti za drugi nameni.

³⁰ Negativni salda po tekovni smetki.

Grafikon 40

Distribucija na denarskite krediti na naselenieto po oddelni vidovi krediti
(vo milioni denari)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Umerena stapka na porast na kreditite na pret prijatijata

Vkupnite plasmani na preprijatijata na krajot na septemvri 2006 godina vo odnos na prethodniot kvartal bele`at umeren porast od 0,9%, vo uslovi na namaluvawe na somnitelните i sporni pobaruvawa po denarski krediti (za 7,2%) i na kratkoro~nite denarski krediti odobreni na preprijatijata (za 4,2%). Sledstveno, krediti raweto na korporativniot sektor od strana na bankite vo tretiot kvartal na 2006 godina se realizira preku dolgoro~ni denarski i devizni krediti, {to ja poka`uva orientacijata na preprijatija za ni vno dolgoro~no zadol`uvawe so cel f i nansi rawe na investiciite vo osnovni sredstva³¹. Godi {nata stapka na porast na vkupnite plasmani na preprijatijata iznesuva 19,9%.

Trend na umereno namaluvawe na kamatnite stapki na bankite

Vo domenot na kamatnata politika na bankite, vo tretiot kvartal na 2006 godina prodol`i trendot na umereno namaluvawe na denarskite kamatni stapki na bankite. Taka, vo septemvri 2006 godina prose~nata ponderirana aktivna kamatna stapka na denarskite krediti za site rokovi i sektori iznesuva 11%, {to pretstavuva namaluvawe od 0,3 procentni poeni vo odnos na juni 2006 godina. Vo ramki na denarskite krediti alocirani kaj naselenieto, pozabele`itelno namaluvawe e registrirano kaj kratkoro~nite krediti bez valutna klauzula (od 17,7% vo juni 2006 godina na 17,2% vo septemvri 2006 godina). Kaj denarskite krediti odobreni na preprijatijata, najzna~ajno namaluvawe na kamatnata stapka od 0,6 procentni poeni ima kaj dolgoro~nite krediti bez valutna klauzula, so {to vo septemvri 2006 godina taa iznesuva 8,6%. Prose~nata ponderirana pasivna kamatna stapka na denarskite depoziti za site rokovi i sektori vo septemvri 2006 godina iznesuva 4,6%, i na kvartal na osnova zabele`a zgol emuvawe od 0,3 procentni poeni. Vakvite divergentni dvi`ewa pome|u aktivnata i pasivnata kamatna stapka rezultiraa so stesnuvawe na kamatnata margina, koja vo prosek vo tretiot kvartal na 2006 godina iznesuva 6,5 procentni poeni, nasproti 7,1 procenten poen vo prethodniot kvartal. Prose~nite ponderirani aktivni i pasivni kamatni stapki na deviznite krediti i depoziti za site rokovi, sektori i valuti vo septemvri 2006 godina iznesuvaat 8,2% i 1,6%,

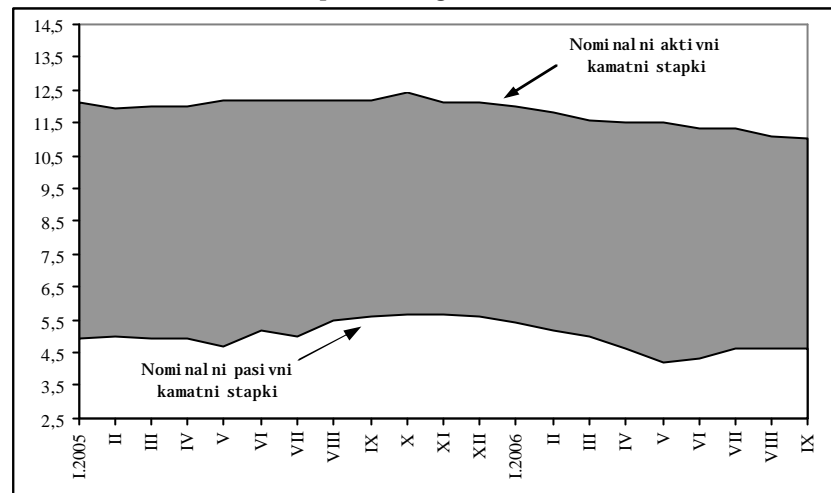
³¹ Soglasno rezultati te od Anketata za kreditna aktivnost na bankite za oktombri 2006 godina.

soodvetno, i na kvartal na osnova bel e` at malo zgol emuvawe od 0,2 i 0,1 procenten poen, soodvetno.

Graf i kon 41

Ponderirani kamatni stapki i margi ni na banki te*

* Se odnesuvaat na denarski krediti i depoziti za site ro~nosti i sektori, pri { to se vku~eni i denarski te krediti i depoziti so valutna klauzula. I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Prilog 5

Rezime na rezultate od Anketata za kreditna aktivnost od juni 2006 godina³²

a) Krediti rawe na pretprijatijata

Anketata za kreditna aktivnost vo tretiot kvartal na 2006 godina poka`uva delumno relaksirawe na uslovi te za krediti rawe na korporativniot sektor, { to pretstavuva prodol`uvawe na trendot od prethodniot kvartal. Pritoa, zna~ajno e da se istakne deka duri 91% od anketirane banki vo tretiot kvartal se i zjasnile za delumna relaksiranost na uslovi te za krediti rawe na malite i sredni pretprijatija, { to pretstavuva zna~ajna poddr{ka za razvojt na ovoj sektor od ekonomijata. Od aspekt na oddelni specifi~ni uslovi na krediti rawe, pove}e od polovina od banki te uka`uvaat na nivno relaksirawe, pri { to 81,7% od banki te uka`uvaat na kamatnata stapka kako uslov { to delumno, odnosno zna~itelno e porelaksiran. Pritoa, monetarnata politika, samo 25,1% od banki te ja ocenuvaat kako faktor { to vlijael vrz kamatnata politika na banki te, nasproti 84,1% vo prethodniot kvartal. Vakvi te pomestuvawa mo`at da se objasnat so relativno pomalite promeni vo monetarnata politika vo tretiot kvartal, sporedeno so vtiori ot kvartal na 2006 godina³³. Od aspekt na pobaruva~kata na krediti od strana na korporativniot sektor, spored najgolemi ot broj od anketirane banki, pobaruva~kata na krediti vo tekot na tretiot kvartal vo osnova ostanala

³² Anketata za kreditnata aktivnost za prvpat e sprovedena vo juli 2006 godina i se odnesuva na ostvaruvawata za vtiori ot kvartal i o~ekuvawata za tretiot kvartal na 2006 godina. Anketata }e se sproveduva na redovna kvartalna osnova. So prvata Anketa bea anketirani 16 banki, a odgovori dostavija 15 banki.

³³ Voedno, imaj}i predvid deka julska anketa za kreditna aktivnost e prva sprovedena anketa, mo`no e odgovorite od vtiori ot kvartal da se odnesuvaat na efektite od sproveduvaweto na monetarnata politika vo podolg (celi ot prethoden) vremenski peri od.

nepromeneta, dodeka vo naredniot kvartal okolu dve tretini od bankite o-ekuvaat zgol emuvawe na pobaruva-kata na krediti.

b) Krediti rawe na naselenieto

Na pazarniot segment na kreditirawe na naselenieto, promeni te na uslovi te za krediti rawe vo odnos na potro{ uva-ki te krediti kaj najgolem broj od bankite se vo nasoka na pogolema relaksiranost. Vo domenot na oddelnite specifi ~ni uslovi, vo tretiot kvartal na 2006 godina, okolu polovina od bankite uka`uvaat na delumno relaksirawe na kamatnata stapka na potro{ uva-kite krediti (pri { to okolu dve tretini od bankite uka`uvaat na nazna~itelno vlijanie na monetarnata politika) i na dostasuvaweto na zaemite. Od aspekt na faktorite { to pri donesuvaat za porast na pobaruva-kata na krediti, kako faktori so najgolemo vlijanie se izdvoeni perspektivite na pazarot za stanbena izgradba, tro{ eweto za trajni dobra i doverbata na potro{ uva~ite. Vo odnos na o-ekuvawata za posledniot kvartal od godinata, pove}e od polovina od bankite se izjasnile deka ne o-ekuvaat promena na uslovi te za krediti rawe na naselenieto. Od druga strana, nad edna tretina od bankite o-ekuvaat delumno relaksirawe na uslovi te, osobeno kaj potro{ uva~kite krediti. O-ekuvawata za dvi`eweto na pobaruva-kata na krediti na naselenieto vo ~etvrtiot kvartal na 2006 godina se vo nasoka na najzino delumno zgolemuwawe, pri { to sporedeno so prethodniot kvartal najgolemi promeni se zabele`ani kaj o-ekuvawata za pobaruva-kata za potro{ uva~ki te krediti.

7.

Finansi ski pazari

7.1. Berza

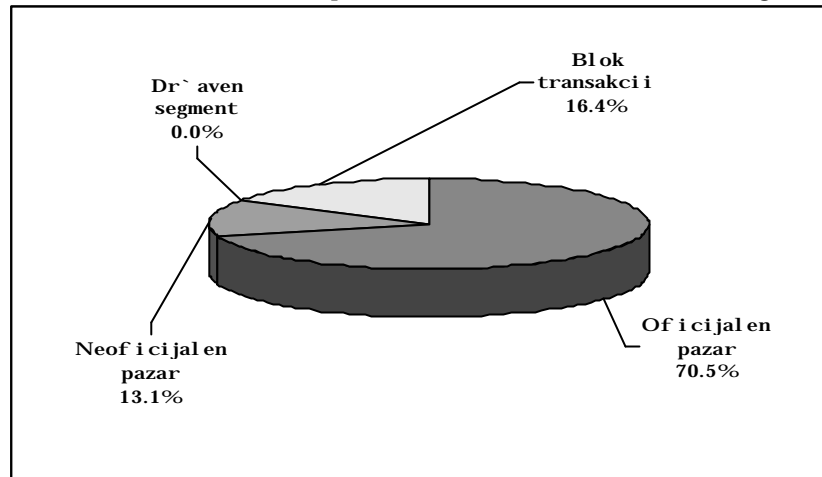
Pad na vkupniot berzanski promet vo tretiot kvartal na 2006 godina zaradi visokata sporedbena osnova

Vkupniot berzanski promet (vklui telno blok-transakcii i dr`aven segment) vo tretiot kvartal na 2006 godina iznesuva 3.519,8 milioni denari { to pretstavuva namaluvawe od 61,3% vo odnos na prethodniot kvartal, { to vo najgolem del se dol`i na visokata sporedbena osnova od prethodniot kvartal. I meno, za razlika od tretiot kvartal koga ne be{ e registri rano trgovawe na segmentot na Berzata na koj trguva dr`avata, vo vtoriot kvartal zna~aen obem na berzanski aktivnosti be{ e realiziran na segmentot na Berzata na koj trguva dr`avata (68,3% od vkupniot berzanski promet), i toa preku javni berzanski aukcii, zaradi pri vati zacija na dr`aven kapital³⁴.

³⁴ Pred s{ zaradi prodaba na eden paket akcii (od 9,9%) na „Makedonski Telekomunikacii AD Skopje“, prodaba na udeli te od JZU „Gradska apteka“ Skopje, prodaba na paketi te na akcii vo sopstvenost na Fondot za PI OM, kako i zaradi javni te berzanski aukcii so akcii na nekolku banki realizirani na segmentot na koj trguva dr`avata.

Grafikon 42

Struktura na berzanski ot promet vo tretiot kvartal na 2006 godina

I zvor: Makedonska berza AD Skopje.

Zna~aen porast na promet ot ost varen so klasi~no t rgvawe

Sepak, vo tretiot kvartal klasi~nato trguvawe (bez blok-transakcii) dostigna 2.942,5 milioni denari i bele`i porast od 17,5% vo odnos na prethodni ot kvartal, pri {to prose~ni ot dneven berzanski promet iznesuva 46,4 milioni denari, a vo prosek se realizirani po 255 transakcii dnevno. Vo tekot na kvartalot, Komisijata za hartii od vrednost na Republika Makedonija, donese pove}e odluki od domenot na berzanskoto deluvawe na bankite kotirani na Berzata, i toa glavno vo pravec na odobruvawe na novi emisii na hartii od vrednost, odnosno pazarna dokapitalizacija³⁵. Novite emisii na hartii od vrednost na neкои od bankite kotirani na Berzata, reflektiraat pozitivna percepcija na investitorite za ekonomskoto okru`uvawe i za delovni ot potencijal na bankarski ot sektor vo Republika Makedonija. Taka, zgolemeni ot promet na oficijalni ot segment na Berzata vo tretiot kvartal na 2006 godina, glavno e determiniran od pogolemi ot interes na investitorite za akciite na bankite, po najavite za vlez na renomirani stranski banki vo neкои od doma{ni te banki.

Na sednicata odr`ana na 21.07.2006 godina Makedonskata berza donese odluka za kotacija na akciite na „TTK Banka AD Skopje“³⁶, nastanata so spojuvawe na „Tetovska banka AD Tetovo“ i „Teteks-Kreditna Banka AD Skopje“. So akciite izdadeni od „TTK Banka AD Skopje“ na oficijalni ot pazaren segment na Berzata se trguva od 26.07.2006 godina, so {to prestanuva kotacijata na akciite na dvete spoeni banki. Na krajot na septemvri 2006 godina na oficijalni ot pazaren segment na Berzata kotiraa 46 akcionerski dru{tva, odnosno 4 pomalku vo odnos na krajot na juni 2006 godina. Pritoa, na sednicata odr`ana na 21.07.2006 godina, Odborot na direktori na Makedonskata berza, na barawe na izdava~ot donese odluka za iskluvawe od kotacija na akciite izdadeni od „Sileks banka AD Skopje“, koi od 26.07.2006 godina

³⁵ Na sednicata odr`ana na 04.07.2006 godina Komisijata za hartii od vrednost e odobri na „Ohridska banka AD Ohrid“ da prodade sopstveni akcii nameneti za poznat kupuva~. Brojot na sopstvenite akcii koi se predmet na prodaba pretstavuva 1,63% od vkupno izdadenite obi~ni akcii na bankata. Na sednicata odr`ana na 04.09.2006 godina Komisijata za hartii od vrednost na Republika Makedonija na „Ohridska banka AD Ohrid“ e ja odobri desetтата emisija akcii {to }e se vr{i po pat na javna ponuda. Stanuva zbor za 34.000 obi~ni akcii vo vkupen nominalen iznos od 90,1 milion denari.

³⁶ Izdadeni se 680.916 obi~ni akcii, a nominalnata vrednost na poedine-na akcija iznesuva 1.000 denari.

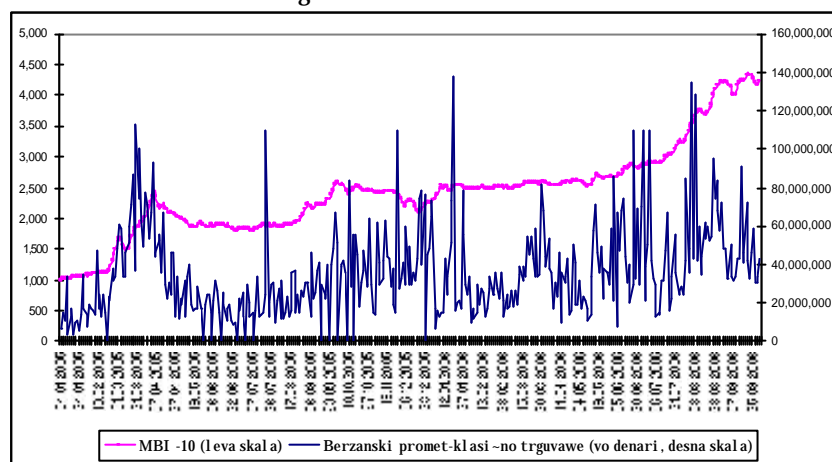

zapo-*naa* da se trguvaat na neoficijalniot pazaren segment na Berzata.

Na krajot na septemvri 2006 godi na, sporedeno so sostojbata na krajot na juni 2006 godina, registrirano e zgolemuvawe na u-estvoto na stranski investitori vo vkupniot kapital na kotirani te kompanii i vo vkupnata nominalna vrednost na kotirani te obvrznic³⁷ (16,30% vo septemvri, nasproti 14,90% na krajot na juni 2006 godina). Pritoa, 13,99% se vo sopstvenost na stranski pravni lica, a ostanati te 2,31% se poseduvani od stranski fizi-ki lica. Voedno, prose-*noto* u-estvo³⁸ na stranski te investitori vo vkupniot promet ostvaren na Berzata vo tekot na tretiot kvartal iznesuva 35,07% na stranata na kupuvawata i 11,37% na stranata na proda`bi te.

Grafikon 43

Makedonski berzanski indeks (MBI -10) i berzanski promet ostvaren so klasi-*no* trguvawe

I zvor: Makedonska berza AD Skopje.

Rekordno ni vo na berzanskiot indeks MBI -10

Vo tekot na tretiot kvartal na 2006 godi na, Makedonski ot berzanski indeks MBI -10³⁹ iako so kratkotrajni periodi na stagnacija i padovi, generalno bele`i raste-ki trend. Taka, na 20.09.2006 godi na indeksot dosti gna rekordna vrednost (4.351,10) od negovoto voveduvawe vo 2005 godina. Vrednosta na indeksot na krajot na tretiot kvartal od 4.231,17 indeksni poeni odrazuva prose-*en* porast na cenite na akciite na desette kompanii { to go so-*inuvaat* indeksot od 45,3% sporedeno so sostojbata na 30.06.2006 godina. Voedno, pazarnata kapitalizacija na desette najlikvidni kompanii kotirani na oficijalniot pazaren segment vo tretiot kvartal na 2006 godi na iznesuva 42.322,2 milioni denara, nasproti 28.416,6 milioni denari na krajot na prethodniot kvartal.

7.2. Pazar na dr`avni hartii od vrednost

Vo tretiot kvartal na 2006 godi na na oficijalniot pazar na Berzata bea trguvani dr`avni obvrznic³⁷ vo vrednost od 372,2 milioni denara, { to pretstavuva namaluvawe od 52,9% vo odnos na trguvaniot iznos vo prethodniot kvartal. Vo tekot na kvartalot, dr`avni te obvrznic³⁸ se trguvaa po cena od 78,2% (Obvrznicata za

³⁷ Spored podatoci od Centralen depozitar na hartii od vrednost.

³⁸ Prosekot e izveden od sostojbite na posledniot den od mesecite koi go so-*inuvaat* kvartalot, a se odnesuva na u-estvoto na stranski te investitori vo vkupniot promet ostvaren na Berzata.

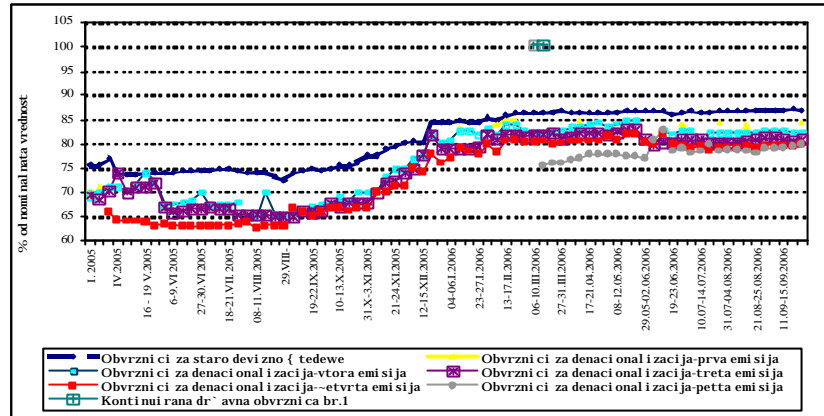
³⁹ Cenoven indeks ponderiran so pazarnata kapitalizacija, konstruiran vrz osnova na obi-*ni* te akci na deset kotirani dru{tva na oficijalniot pazar.

denacionalizacija od pettata emisija) do 87,3% od nominalnata vrednost⁴⁰ (Obrvznicata za staroto devizno {tedewe). So Kontinuiranata obrvznica br.2 vo 2005 godina, so Kontinuiranata obrvznica br.1 vo 2006 godina, kako i so postarite dr`avni obrvznici⁴¹ (so koi zapo-na da se trguva na Berzata na 28.06.2006 godina), ne bea realizirani kupoproda`ni transakcii.

Grafikon 44

Dvi`ewe na ceni te na dr`avni te obrvznici

I zvor: Makedonska berza AD Skopje.

Od 30.06.2006 godina, Berzata zapo-na da presmetuva i objavljuje I ndeks na obrvznici na Makedonskata berza AD Skopje (OMB).⁴² Od negovoto voveduvawe pa s` do 05.09.2006 godina vrednosta na OMB permanentno se odr`uva {e pod negovata i nicijalna vrednost, odnosno pod 100 i ndeksni poeni. Vrednosta na i ndeksot na 29.09.2006 godina i znesuva {e 100,19 i ndeksni poeni.

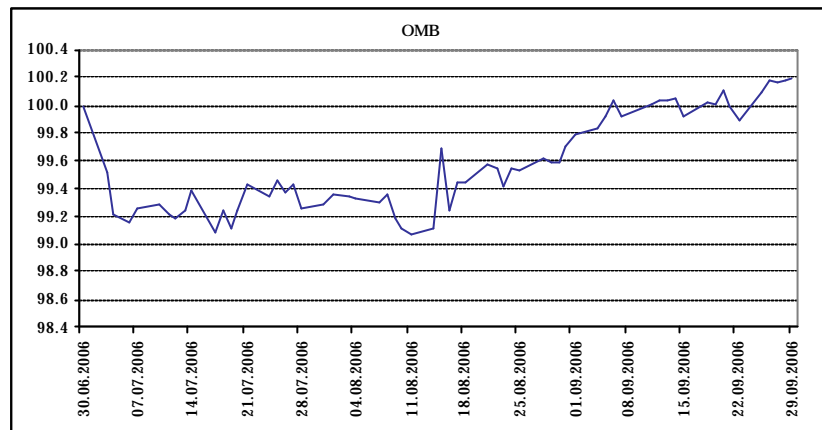
⁴⁰ Intervalot e utvrden согласно postignatite posledni nedelni ceni na trguvawe na obrvznici te vo ramki na analizirani ot kvartal.

⁴¹ Obrvznici te za sanacija na Stopanska banka AD Skopje i Obrvznici te za nadomestuvawe na selektivni krediti na NBRM, izdadeni od Republika Makedonija vo 1995 godina.

⁴² I ndeksot OMB e sostaven od obrvznici te za staro devizno {tedewe i Obrvznici te za denacionalizacija od prvata, vtorata, tretata, -etvrtata i pettata emisija, pri {to po-etnata vrednost na OMB e 100. OMB e cenoven indeks ponderiran so prometot, so ograni-uvawe deka udelot na nitu edna obrvznica vo sostavot na indeksot ne smee da nadmi nuva 30%. Vo I ndeksot na obrvznici na Makedonskata berza OMB se vku-uvaat kotirani te obrvznici na Makedonskata berza koi se trguvawe najmalku 30 dena na trguvawe pred vnesuvaweto vo indeksot i koi imaat najmalku edna godina do dostasuvaweto. I zborot na obrvznici te koi vleguvaat vo sostav na OMB go vr{i Komisija za berzanski indeks, imaj}i gi predvid slednite faktori: kamatnata stapka; ro-nosta na obrvznicata i drugi faktori. Udelot na poedine-na obrvznica vo indeksot se utvrduva taka {to iznosot na prometot so taa obrvznica vo periodot pome|u dve revizii na indeksot se deli so vkupni ot promet so obrvznici vo toj peri od. Dokolku udelot na oddelna obrvznica i znesuva pove}e od 30%, vrednosta na soodvetnata obrvznica se prilagoduva nadolu na 30%, a udeli te na drugi te obrvznici vku-veni vo indeksot se prilagoduvaat so pomo{ na posebna formula. Redovna revizija na indeksot se vr{i edna { kvartalno, a vo slu-aj na vonredni okolnosti, Komisijata za berzanski indeks mo`e da izvr{i vonredna revizija na indeksot. Za obezbeduvawe na kontinuitet na indeksot sekoj pat pred indeksot da po-ne da se presmetuva so nov sostav, se utvrduva korektni ven faktor, koj treba da obezbedi vremenska sporedlivost na indeksot i pokraj eventualni te promeni vo sostavot na indeksot.

Grafikon 45
Indeks na obvrznicite na Makedonskata berza (OMB)

Izvor: Makedonska berza AD Skopje.

Vo tretiot kvartal pogledna pobaruva-ka od ponuda na tri mese-ni dr`avni zapisi

Vo tretiot kvartal na 2006 godina, na primarni ot pazar na dr`avni hartii od vrednost bea odr`ani sedum aukcii na trimese~ni dr`avni zapisi. I meno, pokraj najavenite {est aukcii soglasno odnapred utvrdeni ot kalendar⁴³, na 04.07.2006 godina be{e izvr{eno povtorno otvorawe na ve}e odr`ana aukcija, pri {to plasirani te trimese-ni dr`avni zapisi na ova aukcija vo celost se nameneti za monetarni celi (730 milioni denari). Na aukciite odr`ani vo ramki na kvartalot, vkupni ot ponudeni iznos na dr`avni zapisi so rok na dostasuvawe od tri meseci⁴⁴ iznesuva{e 7.850 milioni denari, pobaruvan be{e iznos od 8.631 milion denari, a vkupnata realizacija iznesuva{e 6.857,7 milioni denari. Na aukciite odr`ani vo tekot na tretiot kvartal, prose-nata ponderirana kamatna stapka na dr`avnite zapisi so rok na dostasuvawe od tri meseci iznesuva{e 6,07%, nasproti 6,41% vo vtrot kvartal na 2006 godina.

Vo ramki na kvartalot, realiziraniot iznos se dvi`i od 76,9% vo juli do 82,6% od pobaruvaniot iznos na trimese~ni dr`avni hartii od vrednost vo septemvri. I meno, za razlika od juli i avgust, koga pobaruva-kata ja nadmi nuva{e ponudata, vo septemvri, ponudeni ot iznos ja nadmi nuva pobaruva-kata, pri {to na samo edna od dvete odr`ani aukcii vo septemvri ponudeni ot iznos na tri mese-ni dr`avni zapisi ne be{e apsorbiran vo celost od strana na krajnite investitori.

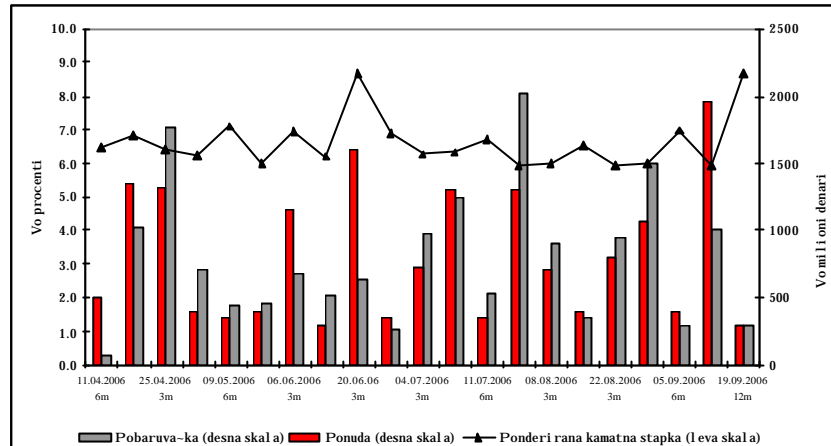
⁴³ Kalendarot na odr`uvawe na aukciite na dr`avni hartii od vrednost se objavuva odnapred za period od {est meseci, pri {to precizniot iznos za sekoja aukcija se objavuva ~etiri dena pred odr`uvaweto na aukcijata.

⁴⁴ So vkluceni dr`avni zapisi za monetarni celi.

Grafikon 46

Ponuda, pobaruvačka i prosečna ponderirana kamatna stopka na državni zapisi na aukcije održani u drugi i treći kvartal na 2006 godinu

Izvor: Ministarstvo za finansije na Republika Makedonija.

Vo treći kvartal ponudeni iznos na { est mese-ni dr`avni zapisi se zadr`a na nivou od drugi kvartal

Vo tekot na treći kvartal se održaa tri aukcije na državni zapisi so rok na dostasuvawe od { est meseci. Vkupnata ponuda se zadr`a na nivoto od drugi kvartal i iznesuva { e 1.150 milioni denari, pri relativno izedna~en pobaruvan iznos od 1.176,7 milioni denari, a realizirani bea 989,3 milioni denari. Analizirano po meseci, osven vo juli koga pobaruvani ot iznos go nadminuva { e ponudeni ot za 53,5%, vo avgust i septemvri e registriran namalen interes od investitorite zaradi { to i na dvete aukcije vo celost se realizirani site podneseni barawa za vlo`uvawa vo { est mese-ni dr`avni zapisi. Pri toa, prose~nata ponderirana kamatna stopka na { est mese~nite dr`avni zapisi na aukcije održani vo tekot na kvartal ot iznesuva 6,74%, nasproti 7,02% vo drugi kvartal na 2006 godinu.

Vo treći kvartal na 2006 godina be { e održana edna aukcija na državni zapisi so rok na dostasuvawe od dvanaeset meseci. Na održanata aukcija realizacijata be { e vo visina na ponudata (300 milioni denari), a be { e pobaruvan malku pogolem iznos od ponudeni ot. Prose~nata ponderirana kamatna stopka na održanata aukcija iznesuva { e 8,66%, { to e nepromeneto nivo vo odnos na održanata aukcija na ednogodi { ni dr`avni zapisi vo drugi kvartal na 2006 godinu.

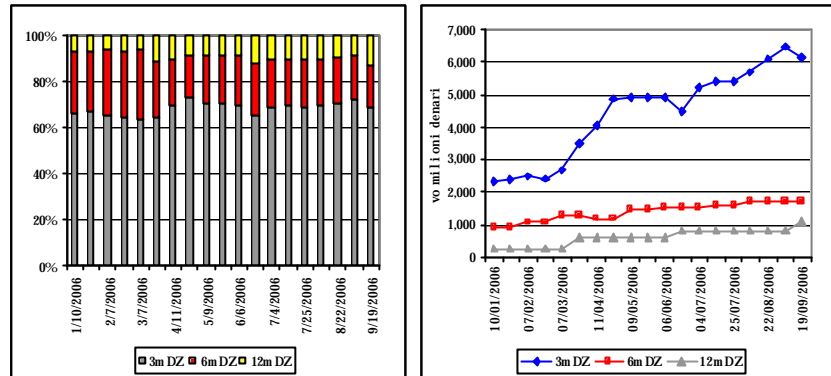
Vkupnata sostojba na izdadeni, a s { te nedostasani za isplata trimese~ni, { est mese~ni i dvanaeset mese~ni dr`avni zapisi na 30.09.2006 godina iznesuva 8.945,1 milioni denari, so vku~eni trimese~ni dr`avni zapisi za monetarni celi⁴⁵. Pri toa, domi nantno u~estvo od 68,5% imaat trimese~nite dr`avni zapisi. Voedno, vo ramki na trimese~nite dr`avni zapisi, dr`avni te zapisi za monetarni celi u~estvuvaat so 77,2%.

⁴⁵ Spored Zakonot za javen dolg dr`avnite hartii od vrednost za monetarni celi ne se del od javni ot dolg, bidej {i se izdavaat za potrebite na monetarnata politika. Voedno, dr`avata nema pravo na raspolagawe so povle~eni te sredstva preku izdavawe dr`avni zapisi za monetarni celi.

Grafikon 47

Struktura i sastojba na nedostasani te dr`avni hartii od vrednost vo periodot januari-septemvri 2006 godina (so vkl-u-eni DHV za monetarni celi)

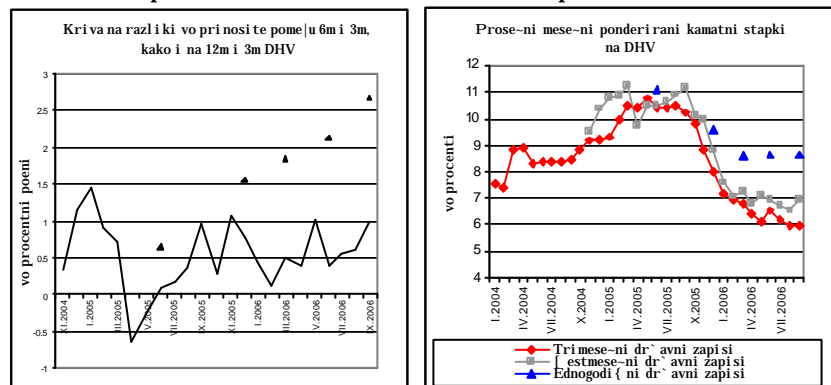

I zvor: Mi ni sterstvo za f i n a n s i i na Republ i ka Makedonija.

Stapkata na prinos na dr`avnite zapisi pretstavuva bazi~na ili minimalna kamatna stopka, so ogled na faktot { to stanuva zbor za bezrizi~no vlo`uvawe, kade izdava~e dr`avata. Kamatnite stapki na dr`avnite zapisi so razli~ni rokovi na dostasuvawe generalno se dvi`at vo ista nasoka, me|utoa mo`ni se iskl-u-oci. Pri toa, dr`avnite zapisi so podolg rok na dostasuvawe nosat povi sok prinos, soodvetno na pogol emata premija za rizik, so ogled na podolgi ot peri od na dostasuvawe. Krivata na prinosot na kratkoro~nite dr`avni zapisi vo tekot na tretiot kvartal ima nagoren trend, zaradi { to se smeta za t.n. "normalna kriva na prinos,"⁴⁶, odnosno poka`uva deka kamatnite stapki progresivno rasta so dol`inata na peri odot na dostasuvawe.

Grafikon 48

Kriva na razliki vo prinosite pome|u 6m i 3m, kako i pome|u 12m i 3m dr`avni zapisi i dvi`ewe na prose~nite mese~ni ponderirani kamatni stapki na kratkoro~nite dr`avni zapisi

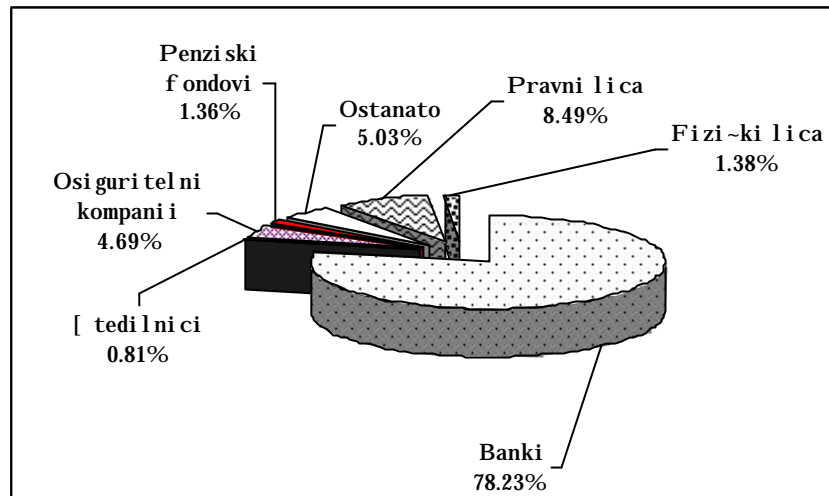

Vo vkupnata sastojba na dr`avni te zapisi so ro~nost od tri, { est i dvanaeset meseci od aspekt na sopstveni~kata struktura domini raat banki te so 78,2%, po koi sleduvaat nef i n a n s i s k i te pravni subjekti so 8,5% i Fondot za osiguruvawe na depoziti so u~estvo od 5%.

⁴⁶ Kamatnite stapki progresivno rasta so dol`inata na peri odot na dostasuvawe.

Grafikon 49

Sopstvena struktura na dr`avni zapisi na 30.09.2006 godina (3m, 6m i 12m zapisi so vkluceni dr`avni zapisi za monetarni celi)

Izvor: Ministarstvo za finansii na Republika Makedonija.

Vo tekot na tretiot kvartal na 2006 godina, na Pazarot preku {alter⁴⁷ bea sklu~eni kupoprodni transakcii so dr`avni zapisi (i toa samo so preostanata ro~nost od {est do dvanaeset meseci) vo vrednost od 40 milioni denari. So donesuvaweto na Pravilnikot za na~inot i postapkata za trgovawe i poramnuvawe na transakcii so hartii od vrednost kreirane sekundaren pazar i za dolgoro~ni dr`avni hartii od vrednost. Taka, pred rokot na dostasuvawe, osven na Makedonskata berza, so dolgoro~ni dr`avni hartii od vrednost se trguva{e i na Pazarot preku {alter. Pri toa, vo tekot na tretiot kvartal vkupniot realiziran promet so dolgoro~ni dr`avni hartii od vrednost (i toa so preostanata ro~nost do dve godini) i znesuva 115,2 milioni denara.

8.

Bilans na plawa

Vo tretiot kvartal na 2006 godina, na tekovната сметka od bilansot na plawa e registrirano suficitno saldo, {to pretstavuva rezultanta na pozitivnite pomestuvawa kaj site komponenti. Dvi`ewata vo eksterniot sektor vo ovoj period, vo osnova se sli~ni so promenite vo istiот period od prethodnata godina. Taka, najgolem pridones za neto-pozitivnoto saldo ima{e natamo{niot rast na deviznite prilivi od privatni transferi, zna~itelnoto stesnuvawe na trgovskiot deficit, kako i pozitivnoto saldo vo razmenata na usluzi ({to pretstavuvaat voobi~aeni sezonski dvi`ewa). Voedno, tekovната сметka vo ovoj kvartal, delumno go reflektira i nei splawaeto na dividenda kon eden pogolem stranski akcioner, {to pridonese za zna~itelno pobolshuvawe na saldoto na kategorijata dohod. Od aspekt na

⁴⁷ Pazarot preku {alter oficijalno zapo~na so rabota na 25.04.2005 godina, a prvata transakcija e sklu~ena na 18.05.2005 godina. Pri toa, na Pazarot preku {alter se sklu~uvaat kupoprodni transakcii so hartii od vrednost nadvor od Berzata. Do 30.06.2006 godina na Pazarot se trguva{e so site kratkoro~ni hartii od vrednost izdadeni od Republika Makedonija, a od 01.07.2006 godina согласно dopolnuvawata na Pravilnikot za na~inot i postapkata za trgovawe i poramnuvawe na transakcii so hartii od vrednost („Slu`ben vesnik na RM“ br.71/2006) NBRM ja pro{iri pravnata regulativa za trgovawe so dr`avni hartii od vrednost na pazarite preku {alter i za dolgoro~nite dr`avni hartii od vrednost (osven obvrznicite za staroto devizno {tedewe i obvrznicite za denacionalizacija).

finansiraweto, vo kapitalnata i finansiskata smetka vo tretiot kvartal na 2006 godina e registri ran pad na prilivite vrz osnova na direktni i portfolio investicii, dodeka vo ramki na dol`ni~koto finansirawe, po intenzivnoto zadol`uvawe na privatni ot sektor dovede do porast na dolgoro~ni ot i kratkoro~ni ot nadvore{ en dolg. Povolnite dvi`ewa vo eksterni ot sektor, vo tretiot kvartal na 2006 godina rezul t iraa so porast na bruto devizni te rezervi .

8.1. Tekovna smetka

Rekordno visoko pozitivno saldo na tekovnat a smetka od 127,9 milioni evra

Vo uslovi na povolni dvi`ewa kaj si te sostavni komponenti na tekovnat a smetka na bilansot na pla}awa, vo tretiot kvartal na 2006 godina ostvareno e rekordno pozitivno saldo na tekovnat a smetka od bilansot na pla}awa od 127,9 milioni evra. Suficitot registri ran vo tretiot kvartal vo odnos na isti ot peri od od 2005 godina i 2004 godina e povisok za 63 milioni evra, odnosno za 131,6 milioni evra, soodvetno.

Tabela 3
Tekovna smetka od bilansot na pla}awa /1
(vo milioni evra)

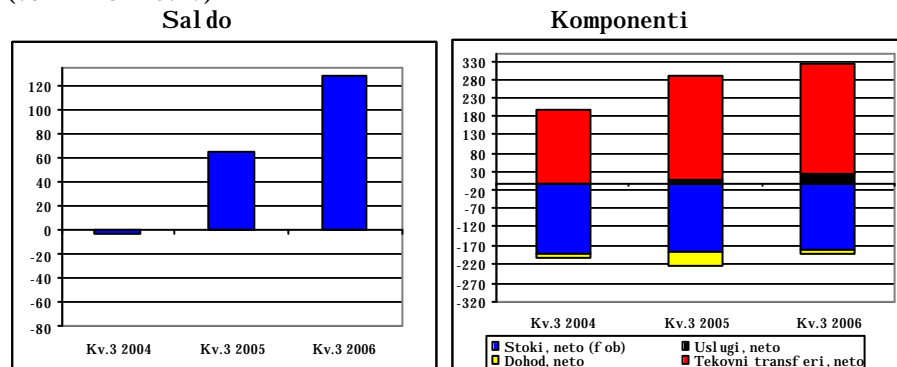
	2005				2006			2006-2005			2006/2005		
	Kv.1	Kv.2	Kv.3	Kv.4	Kv.1	Kv.2	Kv.3	Kv.1	Kv.2	Kv.3	Kv.1	Kv.2	Kv.3
								razlika vo iznos			stopki na promeni vo (%)		
Stoki, neto (f ob)	-145,5	-272,0	-188,4	-247,4	-205,7	-287,8	-181,6	-60,2	-15,8	6,9	41,4	5,8	-3,7
Uslugi, neto	-2,9	-13,1	9,4	-20,7	-5,1	-4,4	23,6	-2,2	8,6	14,2	78,0	-66,2	151,6
Dohod, neto	0,5	-16,3	-36,8	8,2	5,4	-5,1	-10,1	4,9	11,2	26,7	10,4	-68,7	-72,6
Tekovni transf eri, neto	131,9	214,6	280,7	236,0	185,3	247,1	295,9	53,3	32,5	15,2	40,4	15,1	5,4
Tekovna smetka	-15,9	-96,8	64,8	-24,0	-20,2	-50,2	127,9	-4,3	36,6	63,0	27,1	-42,2	97,2

1/ Prethodni podatoci.

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Vo tretiot kvartal na 2006 godina, site komponenti na tekovnat a smetka pri doneso a za nejzi noto zna~itel no podobruvawe. Taka, neto-prilivite od tekovnite transf eri i uslugite, na godi{ na osnova ostvari ja porast od 15,2 miliona evra i 14,2 milioni evra, soodvetno. Voedno be{ e registri rano i namal uvawe na negati vni te sal da na bilansot na dohod i trgovski ot bilans (za 26,7 milioni evra odnosno 6,9 milioni evra, soodvetno).

Graf i kon 50
Saldo i komponenti na tekovnat a smetka
(vo milioni evra)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

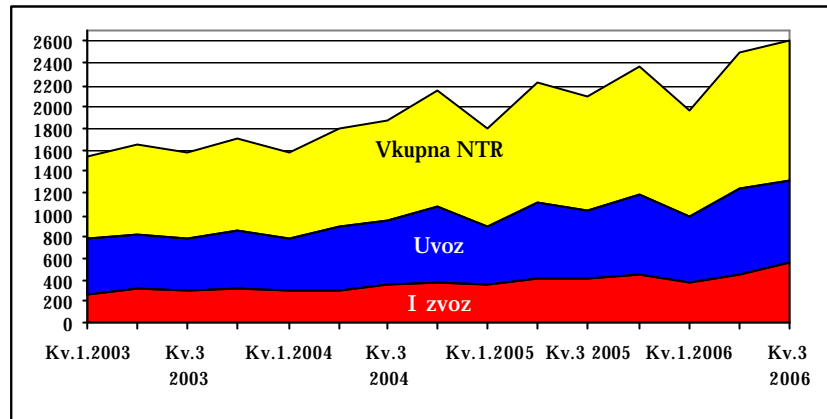
a) Nadvoren notrgovska razmena

Vkupnata stokovna razmena vo tretiot kvartal na 2006 godi na ostvari gdi en porast od 25%

Vo tretiot kvartal na 2006 godi na vkupnata nadvoren notrgovska razmena na Republika Makedonija so stranstvo dostigna 1.308,2 miliona evra⁴⁸, to pretstavuva najvisok kvartalen iznos od osamostojuvaweto navamu i voedno porast na godi na osnova od 25%.

Grafikon 51

Nadvoren notrgovskata razmena na Republika Makedonija (vo milioni evra)

I zvor: Draven zavod za statistika na Republika Makedonija; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republika Makedonija.

Porast na izvozot na stoki na gdi na osnova od 31,7%...

I zvozot na stoki vo periodot juli-septemvri 2006 godi na iznesuva 548,7 milioni evra i na kvartal na osnova pretstavuva najvisok realiziran izvoz od osamostojuvaweto navamu. I meno, kako rezultat na zgolemuwaweto na site pova`ni izvozni grupi na proizvodi, so iskluk na izvozot na obleka i tekstil, izvozot ostvari porast od 31,7% vo odnos na isti otperi od 2005 godi na.

Tabela 4

I zvoz po grupi proizvodi spored SMTK/⁴⁹ (vo milioni evra)

grupi proizvodi	Kv.3 2005	Kv.3 2006	Kv.3 2006 / Kv.3 2005	Kv.3 2006 / Kv.3 2005	Kv.3 2005	Kv.3 2006	Pridones vo porastot na Kv.3 2006
	iznos		razlika vo apsoluten iznos	stapki na promena vo (%)	struktura(vo%)		(%)
Vkupan izvoz na stoki	416,5	548,7	132,2	31,7			
Ovo`je i zelen-uk	20,6	24,9	4,3	20,7	4,9	4,5	3,2
Pijalaci	10,6	16,7	6,1	57,3	2,5	3,0	4,6
Tutun i prerabotki od tutun	20,7	33,7	13,0	62,6	5,0	6,1	9,8
Metal na ruda i otpadoci	9,1	15,9	6,8	74,1	2,2	2,9	5,1
Obleka i tekstil	114,2	112,0	-2,2	-1,9	27,4	20,4	-1,7
@elezo i -elik	91,3	143,1	51,7	56,6	21,9	26,1	39,1
Naf ta i prizvodi od naf ta	37,9	53,1	15,2	40,2	9,1	9,7	11,5

I zvor: Draven zavod za statistika na Republika Makedonija; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republika Makedonija.

Analizata na pova`nite grupi proizvodi poka`uva deka porastot na izvozot na stoki vo tretiot kvartal na 2006 godi na vo najgolem del (39,1% od vkupni ot porast) se dol`i na zgolemeni ot izvoz na `elezo i -elik i nivni proizvodi, kako rezultat na intenzi vi ranata proizvodstvena aktivnost na ovoj sektor. Zna`aen del (11,5% od vkupni ot porast) se odnesuva na zgolemeni ot izvoz na naf teni derivati, to vo uslovi na nepromeneta cena vo cel ost se

⁴⁸ Prethodni podatoci na Dr`avniot zavod za statistika na Republika Makedonija, a presmetki te vo evra se izvr`eni vo NBRM. I zvozot na stoki e prika`an na f.o.b. osnova, dodeka uvozot na stoki e prika`an na c.i.f. osnova.

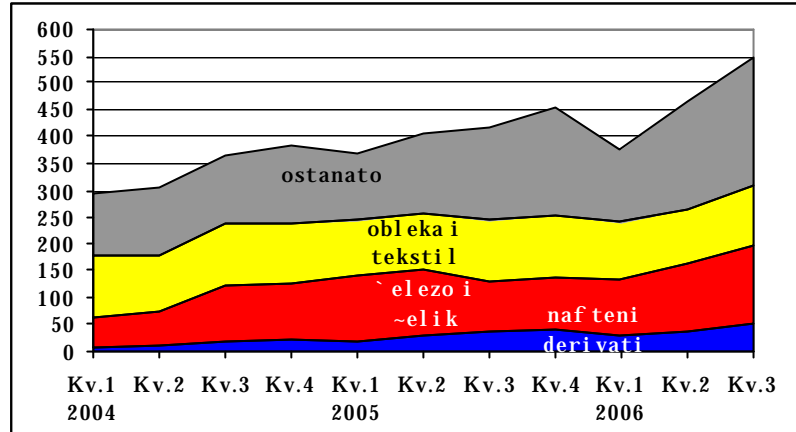
⁴⁹ Standardna me|unarodna trgovska klasifikacija.

dol`i na pogol emi te izvezeni koli`ini. Zna`itel en pri dones (9,8% vo vkupni ot porast) i ma i zgo lemeni ot izvoz na tutun i proi zvod i od tutun koj zabele`a porast, pred se poradi pogol emi te izvezeni koli`ini.

Grafikon 52

Di namika na izvozot po grupi proi zvod i (vo milioni evra)

I zvor: Dr`aven zavod za stati stika na Republ ika Makedoni ja; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republ ika Makedoni ja.

...i gdi { en porast na uvozot na stoki od 20,5%

Makedonskata ekonomija e vi soko uvozno zavinsna, pa ottamu so sami ot proces na intenzivirawe na izvoznata aktivnost se zgo lemuva i uvozot na stoki vo zemjata. Taka, vo tret i ot kvartal na 2006 godi na⁵⁰, uvozot na stoki zabele`a porast od 20,5% na godi { na osnova i iznesuva 759,5 milioni evra.

Tabela 5

Uvoz po grupi proi zvod i spored SMTK (vo milioni evra)

grupi proi zvod i	Kv.3 2005	Kv.3 2006	Kv.3 2006/Kv.3 2005		Kv.3 2005		Pridones vo porastot na Kv.3 2006 (%)
			promena vo apsoluten iznos vo milioni evra	stapka na promena vo (%)	struktura(vo%)	struktura(vo%)	
Vkupan uvoz na stoki	630,3	759,5	129,2	20,5			
Uvoz na mineralni goriva, mazi va i sl.	136,1	142,0	5,9	4,3	21,6	18,7	4,6
naf ta i proi zvod i od naf ta	113,7	129,3	15,5	13,7	18,0	17,0	12,0
gas - prirod en i li i industri ski	4,6	7,5	2,9	62,6	0,7	1,0	2,2
elektri -na energija	12,4	1,3	-11,1	-89,8	2,0	0,2	-8,6
Proi zvod i klasi rani po materijali	168,0	245,0	77,0	45,9	26,6	32,3	59,6
`elezo i -elik	33,6	94,6	60,9	181,0	5,3	12,5	47,1
tekstil predi va i sli -no	58,2	61,1	2,9	5,0	9,2	8,0	2,3
oboeni metali	8,9	14,4	5,5	61,9	1,4	1,9	4,3
Ma{ ini i transportni uredi	105,9	132,0	26,1	24,7	16,8	17,4	20,2
specijalni ma{ ini za industri ja	11,1	17,9	6,9	62,1	1,8	2,4	5,3
industri ski ma{ ini za op{ ta upotreba	16,3	21,1	4,8	29,7	2,6	2,8	3,7
elektri -ni ma{ ini, delovi -nespomenato	19,8	22,6	2,8	14,1	3,1	3,0	2,2
drumski vozila	31,6	41,2	9,7	30,6	5,0	5,4	7,5
ostanati transportni sredstva	0,7	0,5	-0,2	-26,8	0,1	0,1	-0,1

I zvor: Dr`aven zavod za stati stika na Republ ika Makedoni ja; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republ ika Makedoni ja.

Nabqduvano od aspekt na pova`nite uvozni grupi na proi zvod i, najzna`aen pri dones (47,1%) za zgo lemuvawe to na uvozot

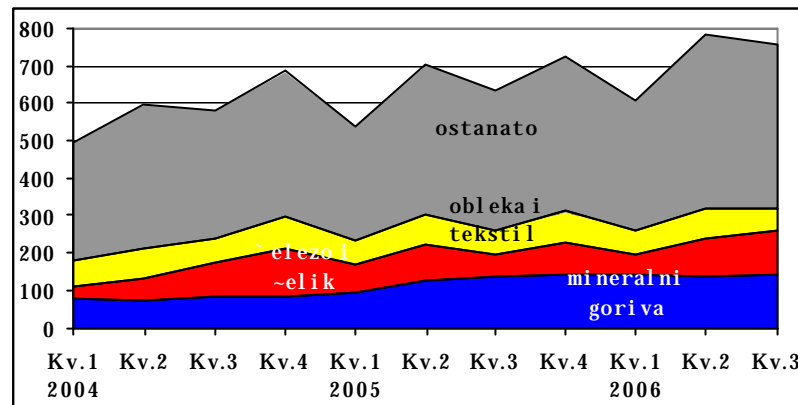
⁵⁰ Soglasno so `lenstvoto na Republ ika Makedoni ja vo STO, od 1 januari 2006 godi na se namalija carinite na oddelni proi zvod i, pri { to prose`nata carinska stapka se namali od 10,12% vo 2005 godi na na 9,78% vo 2006 godi na. Pri toa, pogolemo namaluvawe ima kaj prose`nata carinska stapka za zemjodel ski te proi zvod i (za 0,87 procentni poeni) koja vo 2006 godi na iznesuva 17,28%, a kaj i industri ski te proi zvod i prose`nata carinska stapka se namali za 0,23 procentni poeni i vo 2006 godi na iznesuva 7,45%.

ima zgolemeni ot uvoz na `elezo i ~elik. Vo ramkite na grupata ma{ini i transportni uredi najzna~aen za intenziviraweto na vkupni ot uvoz e uvozot na drumski vozila i specijalni ma{ini za industrijata so pridones od 7,5% i 5,3%, soodvetno. Uvozot na mineralni goriva vo periodot juli-septemvri pretstavuva 4,6% od porastot na vkupni ot uvoz. Kaj uvozot na oddelni vidovi energenti, registri rani se di vergentni dvi `ewa, odnosno porast na uvozot na naf ta i proizvodi od naf ta, determi ni ran od porastot na cenata na svetski te berzi i porast na uvezene te kol i ~ini, dodeka kaj uvozot na elektri ~na energija e zabele `an pad.

Grafikon 53

Di namika na uvozot po grupi proizvodi
(vo milioni evra)

I zvor: Dr `aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Namalen trgovski deficit na godi{ na osnova za 1,4%

Dominantni proizvodi te za reprodukcija na izvoznata i uvoznata

Vo tretiot kvartal na 2006 godina e registri ran trgovski deficit od 210,8 milioni evra koj e ponizok za 1,4%, {to proizleguva od pointenzivni ot godi {en porast na izvozot vo odnos na uvozot. I stovremeno, stapkata na pokri enost na uvozot so izvoz e zgol emena za 6,2 procentni poena i i znesuva 72,2%.

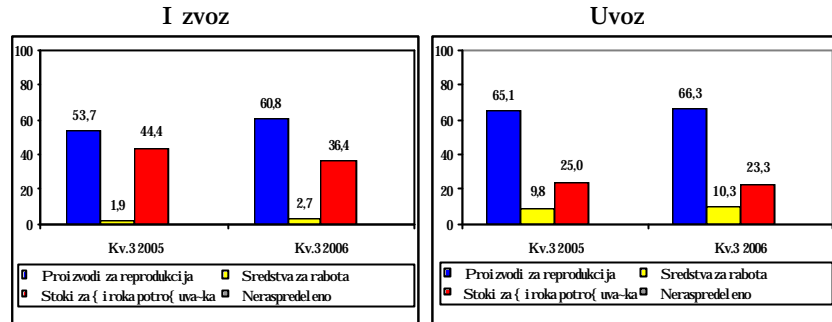
Analizata spored ekonomskata namena na proizvodite poka `uva deka pri izvozot i uvozot na stoki dominiraat proizvodi te za reprodukcija,⁵¹ koi zazemaat 60,8% i 66,3%, soodvetno vo strukturata na izvozot i na uvozot, dodeka zna~aen del zaf a}aat i stoki te za {i roka potro{ uva~ka so u~estvo od 36,4% i 23,3% na stranata na izvozot i uvozot, soodvetno. Od aspekt na di namikata na izvoznata strana na godi {na osnova ima povisoka zastapenost na proizvodi te za reprodukcija (za 7,1 procenten poen) za smetka na namaluvaweto na zastapenosta na proizvodi te za {i roka potro{ uva~ka (za 7,9 procentni poeni). Na stranata na uvozot, registri rana e istata tendencija kako i kaj izvozot, no so pomal intenzitet, odnosno zgol emuvawe na u~estvoto na proizvodite za reprodukcija (za 1,2 procentni poena), pri namaluvawe na u~estvoto na stoki te za {i roka potro{ uva~ka (za 1,7 procentni poeni). Vakvi te promeni ja odrazuvaat zgol emenata akti vnost na dejnosti te koi se zani mavaat so dorabotki.

⁵¹ Proizvodi te za reprodukcija vku~uvaat: surovini i poluproizvodi, pogonsko gorivo i gotovi proizvodi za reprodukcija.

Grafikon 54

Stokovna razmena na Republika Makedonija spored ekonomskata namena na proizvodi te (vo %)

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republika Makedonija.

Evropskata unija - dominanten trgovski partner

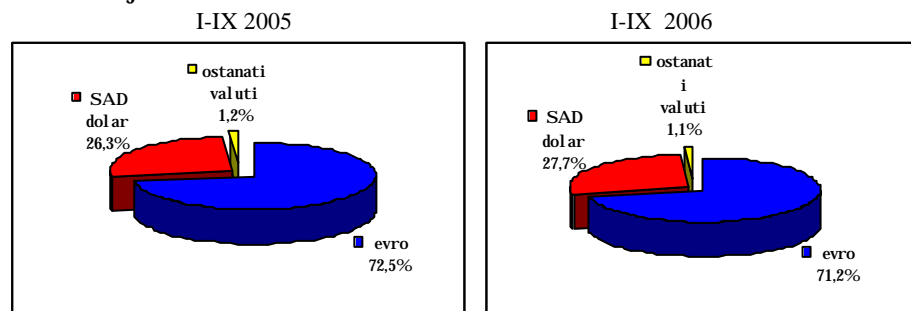
I zvozot na stoki od Republika Makedonija e prete`no orientiran kon dve grupacii, Evropskata unija (koja ima dominantno u`estvo 54,2%) i republikite od porane` na SFRJ (34,1% od vkupni ot izvoz). I stovremeno, pogol emi ot del od stoki te (43,1%) se uvezuvaat od na`iot glaven trgovski partner - Evropskata unija i zemjite od Centralna i Istocna Evropa (29,8% od vkupni ot uvoz).

Najgol em obem na nadvore`notrgovska razmena vo tretiot kvartal (38,1%) Republika Makedonija ima ostvareno so Srbija i Crna Gora, Grcija i Germanija. Najvisok stepen na pokrienost na uvozot so izvozot e ostvaren vo razmenata so Srbija i Crna Gora od 237,6%, poradi zgol emeni ot izvoz na nafteni derivati. I stovremeno, najnizok stepen na pokrienost na uvozot so izvoz e zabele`an so Rusija od 5,5%, zaradi zgol emeni ot uvoz na nafta i nafteni derivati.

Valutnata struktura na nadvore`nata trgovska razmena vo periodot januari-septemvri, poka`uva deka u`estvoto na evroto na godi`na osnova e namal eno za 1,3 procentni poeni, za smetna (to ostvaren e porast na u`estvoto na americkanski ot dolar. I pokraj ova mala promena, evroto i ponatamu ima dominantno u`estvo na stranata na izvozot i uvozot na stoki (74,7% i 68,9%, soodvetno).

Grafikon 55

Valutna struktura na nadvore`notrgovskata razmena na Republika Makedonija

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republika Makedonija.

Prilog 6 Karakteristiki na izvoznata specijalizacija na Republika Makedonija

Performansite vo nadvoren trgovskata razmena vo gol emamerka se usloveni od vidot na proizvodite koi se izvezuvati tendencite vo svetskata pobaruva-kata, odnosno od t.n. izvozna specijalizacija na zemjata. Dobra izvozna specijalizacija znae zemjata da bide specijalizirana vo izvoz na proizvodi za koi svetskata pobaruva-ka bele najvisoki stapki na porast. Za ilustracija, izvozot na zemjete od OECD bazi ra na t.n. industrii na „indinata“, a ne na „minatoto“. Industriite na „indinata“ se oni industrii koi vo svoite proizvodstveni procesi inkorporiraat upotreba na visoko razviena tehnologija, koi kreiraat visok procent na dodadena vrednost vo finalnite proizvodi i to e najsu{testveno, industriite na „indinata“ imaat visokou-estvo na tro{ocite za istra`uvawe i razvoj vo vrednosta na proizvodite. Sledstveno, karakteristiki te na izvoznata specijalizacija na edna zemja se neophoden, i ako ne i edinstven dovol en uslov za ekonomski rast na zemjata.

So cel da se utvrdat karakteristikite na izvoznata specijalizacija na Republika Makedonija, konstruirane indekst na strukturna komparativna prednost (*Revealed (structural) comparative advantage - RCA*). Ovoj indeksot za prvpat e predlo`en od Balassa vo 1965 godina, pri {to definicijata e mnogupati modificirana, taka {to sega postojat mno{tvomerki za presmetuvawe na strukturna komparativna prednost. Nekoi indikatori analizata ja ograni~uvaat na bilateralno ni vo, nekoi na regionalno ili sub-globalno, a vo na{iot slu~aj analizata na strukturnata komparativna prednost e sprovedena na globalno ni vo, odnosno so koristewe na svetski te trgovski tekovi.

$$RCA_{ij} = \frac{(X_{ij} / X_j)}{(X_{iw} / X_w)}$$

RCA_{ij} -strukturna komparativna prednost na sektorot (industrijata) i , vo zemjata j ;

X_{ij} -izvoz na sektorot i na zemjata j ;

X_j -vkupen izvoz na zemjata j ;

X_{iw} -izvoz na sektorot i na svetsko (globalno) ni vo;

X_w -vkupen svetski izvoz.

Spored voobi~enata interpretacija, RCA indeksot identifikuva binarna demarkacija na industriite bazirana na komparativna prednost, odnosno komparativna slabost. Vrednosta na RCA nad 1 ozna~uva komparativna prednost na zemjata, odnosno poka`uva deka zemjata e specijalizirana vo taa industrija. Obratnata interpretacija va`i za vrednost na indeksot pomala od 1. Voedno, indeksot ovozmo`uva rangirawe na industriite spored stepenot na nvnata komparativna prednost.

Tabela 6
Indeks za strukturalna komparativna prednost za Republika Makedonija

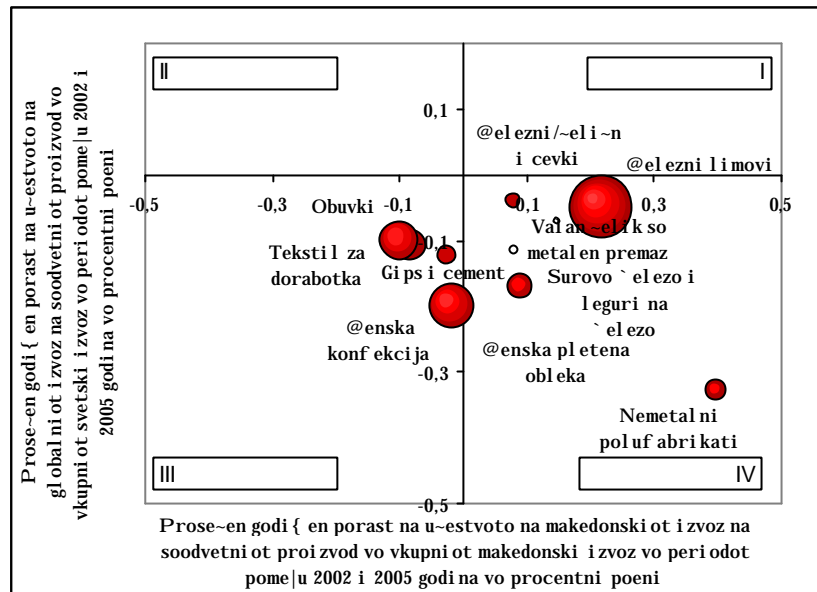
RCA	2002	2003	2004	2005
Meso i mesni proizvodi	0,78	1,12	1,84	2,41
@itarki	0,03	0,05	0,07	0,43
Pijalaci	3,89	5,15	6,40	9,32
Tutun i prerabotki od tutun	12,25	17,21	20,72	46,08
Mineralni goriva i nivni destilati	0,19	0,68	0,82	2,11
Farmaceutski proizvodi	0,58	0,72	1,09	1,35
Plastika i plasti~ni proizvodi	0,24	0,37	0,55	0,70
Drvo i proizvodi od drvo	0,19	0,31	0,46	0,59
Pleteni ili heklani proizvodi	1,00	1,24	0,74	0,85
Konfekcija i dodatoci na obleka, pleteni ili heklani	2,18	2,97	5,11	6,52
Konfekcija i dodatoci na obleka	9,45	13,25	20,38	29,37
Tekstil za dorabotka	2,37	2,57	5,28	6,94
Obuvki	2,53	3,58	5,73	8,13
@elezo i ~elik	3,78	6,54	9,50	15,38
Proizvodi od `elezo i ~elik	1,18	1,76	3,48	4,87
Bakari proizvodi od bakar	0,22	0,20	0,32	0,74
Nikel i proizvodi od nikel	0,00	0,01	0,00	0,02
Alumini um i proizvodi od alumini um	0,67	0,96	0,66	0,93
Cinki proizvodi od cink	25,26	15,55	0,72	0,93
Kalaji proizvodi od kalaj	0,04	0,00	0,00	0,07

I zvor: United Nations Database.

Analizata za Republika Makedonija poka`uva deka edi naeset od dvaeset analizi rani industrii bele`at jasen trend na porast na strukturalna komparativna prednost - pogol emi ot del od niv trudo-intenzi vni industrii (kako na primer proizvodstvo na obleka i obuvki). Sepak, golem broj surovinski i kapitalno-intenzi vni industrii (kako na primer metalo prerabotuvaki te industrii - proizvodstvo na bakar, nikel, alumini um, cink, kalaj i nivni proizvodi od edna strana, i proizvodstvo na proizvodi od plastika, odnosno drvo, od druga strana), bele`at komparativna slabost.

Ako go analizirame stepenot na specijalizacija na najzna~ajni te makedonski izvozni proizvodi, pri ka`an na sledni ot grafikon, se zaklu~uva deka makedonski ot izvozen sektor bazirana na proizvodi so niska dodadena vrednost, koi na svetsko nivo imaat opa|a~ko pazarno u~estvo. I meno, makedonski ot izvoz na proizvodi te skoncentrirani vo ~etvrti ot kvadrant (IV) na grafikonot bele`i raste~ko u~estvo vo vkupni ot makedonski izvoz, dodeka svetski ot izvoz na tie proizvodi bele`i opa|a~ko u~estvo vo globalni ot izvoz. Istovremeno, makedonski ot izvoz na proizvodi te skoncentrirani vo tretiot kvadrant (III) na grafikonot bele`i opa|a~ko u~estvo vo vkupni ot makedonski izvoz, pri {to svetski ot izvoz na tie proizvodi isto taka bele`i opa|a~ko u~estvo vo globalni ot izvoz. Spored toa, specijalizacijata na makedonski ot izvozen sektor mo`e da se nare~e "rezidualna" specijalizacija, vo smisla na specijalizacija "voobi~aena" za zemjete vo razvoj, bi dej}i vo najgolem stepen e bazirana na trudo-intenzi vni i surovinski-intenzi vni industrii.

Grafikon 56
I zvozna specijalizacija na ni vo na proizvod

I zvor: United Nations Database.

Vakvata specijalizacija ima jasni negativni konsekvenci vrz procesot na konvergencija kon razvi eni te ekonomii. I meno, vo periodot 2002 - 2005 godina, zgolesena e specijalizacijata vo proizvodstvoto na: `enska pletena obleka, proizvodstvoto na nemetalni polufabri kati, surovo `elezo i leguri na `elezo, `elezni limovi, `elezni, odnosno ~eli~ni cevki i proizvodstvoto na valan ~elik. Od druga strana, namaluvawe na stepenot na specijalizacija e zabele`ano kaj tekstil ot za dorabotka, obuvki te, `enskata konf ekcija, kako i vo proizvodstvoto na gips i cement. Site ovie proizvodi imaat opa|a~ko pazarno u-estvo na svetsko nivo i niska dodadena vrednost, {to implicira potreba od strukturni ref ormi vo ekonomijata, naso~eni kon razvoji poddr{ka na konkurentni i vo svetski ramki vode~ki industri ski granki.

b) Ost anat i komponent i na tekovnat a smet ka

Vo bilansot na razmenata na uslugi vo tretiot kvartal na 2006 godina e registriran suficit⁵² od 23,6 milioni evra, {to na godi { na osnova pretstavuva zgolesuvawe od 14,2 miliona evra. Vakvite povolni dvi `ewa se rezultat na transakcii te povrzani so stokovnat a razmena so stranstvo i povisokite neto-prilivi kaj odredeni kategorii na uslugi pod vlijanie na sezonski faktori. I meno, pridones vo porastot na vkupni te prilivi od uslugi imaat site tri pogolemi grupi na uslugi, me|utoa dominanten del (60%) zazemaat zgoleseni te prilivi od realizirani patuvawa na nerezidenti vo zemjata (za privatni i delovni celi), dodeka namaleni te odlivi vrz osnova na realiziran transport na stoki vo stranstvo od strana na doma{ni prevoznici i zgoleseni te prilivi od ostanatite uslugi u-estvuvaat so 24,7% odnosno 15,3%, soodvetno. Taka, kaj prilivite od patuvawa (turizam) na godi { na osnova e realiziran porast od 8,5 milioni evra, {to upatuvawa na zgolesena atraktivnost na zemjata kako turisti~ka i biznis destinacija. I stovremeno, namaleni te odlivi za realizirani transportni uslugi (za 3,5 milioni evra vo sporedba so istiot

Ost vareno pozitivno saldo kaj bilansot na usluge...

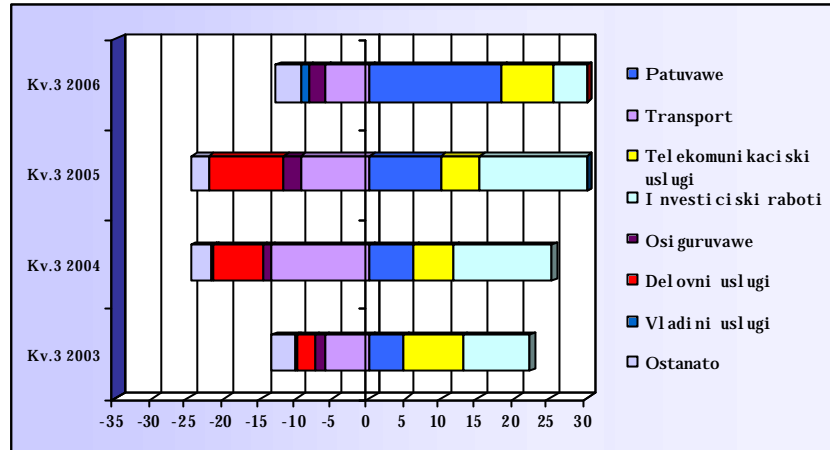
⁵² Najvisok registriran kvartalen iznos na suficit vo razmenata so uslugi od osamostojubvaweto navamu.

kvartal na 2005 godi na) se determinirani od porastot na izvozot na stoki i sledstveno na toa, zgol emeni prihodi od transport na stoki .

Grafikon 57

Saldo na oddel nite kategorii na usl ugi
(vo milioni evra)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

**...i namaluvawe na
negativniot jaz vo
podbilansot na dohodot**

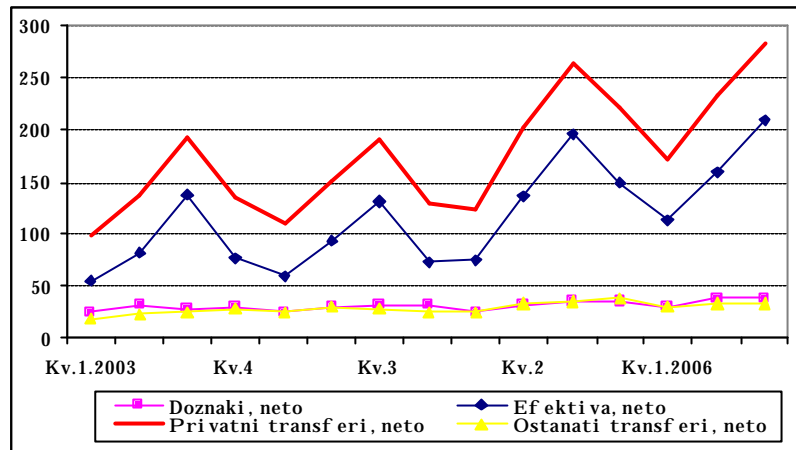
Vo periodot juli-septemvri 2006 godina vo bilansot na dohodot registri rano e zna~itel no namaluvawe na negativniot jaz vo odnos na tretiot kvartal na 2005 godina za 26,7 milioni evra. Namalenoto negativno saldo vo odnos na istiot period od prethodnata godina, proizleguva pred se od neisplatenata dividenda kon stranskite investitori na direktni investicii vo zemjata od strana na edno pogolemo pretprijatie, so {to def icitot na neto-dohodot od investicii ostvari pad od 27,8 milioni evra. Istovremeno, neto-prilivite vrz osnova na primeni plati i drugi nadomestoci za vraboteni rezidenti minimalno se namalija za 1,1 milion evra i vo tretiot kvartal na 2006 godina iznesuvaat 11,7 milioni evra.

**Zgol emeni neto-prilivi na
tekovni transferi**

Vo tretiot kvartal na 2006 godina neto-prilivite vrz osnova na tekovni transferi (oficijalni i privatni) dostignaa rekorden kvartal en iznos od 295,9 milioni evra i na godi {na osnova zabele`aa porast od 15,2 miliona evra. Pritoa, vo uslovi na namaleni prilivi na oficijalnite transferi (za 2,6 milioni evra), vkupniot porast na neto-prilivite vo celost se dol`i na zgol emenite prilivi vrz osnova na privatnite transferi (17,8 milioni evra). Porastot na privatnite transferi proizleguva od zgol emuvaweto na re~isite sostavni komponenti (osven ostanati transferi koi zabele`aa mal pad od 0,4 milioni evra). Sepak, glavniot generator na rastot (pridones od 81,8%) pretstavuvaat prilivite vrz osnova na menuva~koto rabotewe (efektiva) koi vo tretoto tromese~je na 2006 godina iznesuvaat 209,6 milioni evra. Prilivite vrz osnova na doznaki na godi {na osnova se zgol emija za 3,7 milioni evra i vo tretiot kvartal na 2006 godina iznesuvaat 38,7 milioni evra.

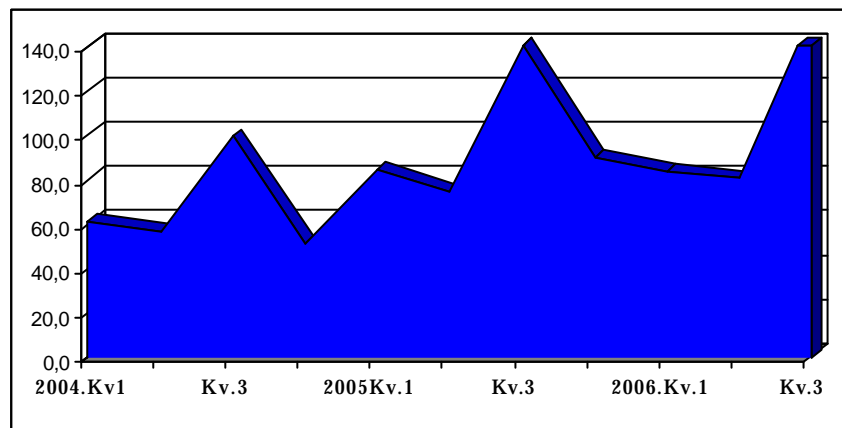
Grafikon 58
Dinamika na privatni transferi po komponenti na neto osnova
(vo milioni evra)

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

So intenzivnoto zgolemuvawe na neto-prilivite na privatni transferi se zgolemuva i stepenot na pokrienost na trgovski ot deficit so neto-privatnite transferi koj vo tretiot kvartal na 2006 godina dostigna 1,6 pati (zgolemuvawe od 15,1 procenten poeni i 56 procentni poeni vo odnos na tretiot kvartal na 2005 godina i 2004 godina, soodvetno).

Grafikon 59
Pokrienost na trgovski ot def i c i t so p r i v a t n i t r a n s f e r i
(vo %)

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

8.2. Kapitalna i finansiska smetka

Nameleni devizni prilivi vo kapitalnata i finansiskata smetka

Vo kapitalnata i finansiskata smetka od bilansot na pla}awa vo tretiot kvartal na 2006 godina registri rani se za 24,8 milioni evra pomali stranski finansiski prilivi vo sporedba so tretiot kvartal od prethodnata godina.

Tabela 7
Kapitalna i finansijska smetka od bilansot na plawa /1
(vo milioni evra)

	2005				2006			2006-2005			2006-2005		
	Kv.1	Kv.2	Kv.3	Kv.4	Kv.1	Kv.2	Kv.3	Kv.1	Kv.2	Kv.3	Kv.1	Kv.2	Kv.3
Kapitalna smetka, neto	0,0	-0,2	0,2	-1,8	0,4	-0,4	-0,2	0,4	-0,3	-0,4	razlika vo iznos		
											stapki na promeni vo (%)		
Kapitalna smetka, neto	30,1	107,8	30,3	253,3	47,6	145,6	5,9	17,5	37,7	-24,4	58,2	35,0	-80,5
Direktni investicii, neto	27,7	26,6	14,1	8,7	239,4	17,3	9,4	211,7	-9,3	-4,7	764,9	-35,0	-33,3
Portfolio investicii, neto*	12,5	3,8	14,4	167,3	11,8	24,8	7,0	-0,7	21,0	-7,4	-5,8	559,0	-51,2
Trgovski krediti, neto	-45,7	66,4	-32,1	32,5	-7,0	39,2	-60,5	38,7	-27,2	-28,4	-84,7	-40,9	88,4
Zaemi, neto	14,3	64,8	4,7	41,2	-133,0	38,1	22,0	-147,3	-26,7	17,3	-9,3 pati	-41,2	4,7 pati
Valuti i depoziti, neto**	17,9	-57,9	24,4	-5,2	-68,5	-5,3	19,5	-86,4	52,6	-5,0	-3,8 pati	-90,8	-20,4
Drugi, neto***	3,4	4,2	4,7	8,8	5,0	31,4	8,4	1,5	27,2	3,7	44,2	649,9	78,4
Kapitalna i finansijska smetka	30,1	107,7	30,5	251,6	48,0	145,2	5,7	17,9	37,5	-24,8	59,4	34,8	-81,3

1/ Prethodni podatoci.

* vo Kv.4 2005 godi na so evroobvrznicite.

** (-) zna~i zgol emuvawe.

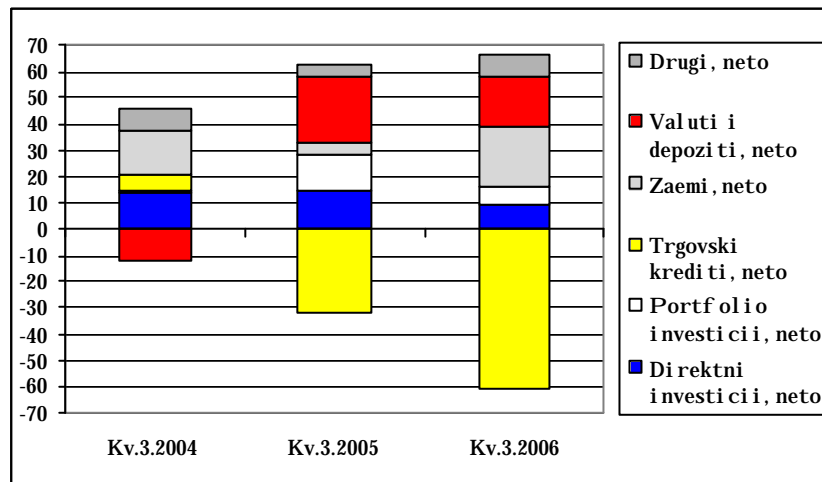
*** Dostasani neplateni obvrski

I zvor: Narodna banka na Republ ika Makedonija.

Anal izi rano od aspekt na oddel ni te komponenti , vo tretiot kvartal na 2006 godina vrz osnova na nedol`ni ~ko finansi rawe realizirani se devizni prilivi vo iznos od 16,4 milioni evra (namal uvawe za 42,3% na godi { no nivo), dodeka kaj trgovskite krediti registri rano e povisoko negativno saldo vo sporedba so tretiot kvartal na 2005 godina (za 28,4 milioni evra). Od druga strana, povisoki prilivi od stranstvo se zabele`ani kaj zadol`uvaweto vrz osnova na koristewe na dolgoro~ni i kratkoro~ni zaemi i krediti na neto osnova (za 17,3 milioni evra vo sporedba so tretiot kvartal na 2005 godi na).

Graf i kon 60

Komponenti na finansijska smetka
(vo milioni evra)

I zvor: Narodna banka na Republ ika Makedonija.

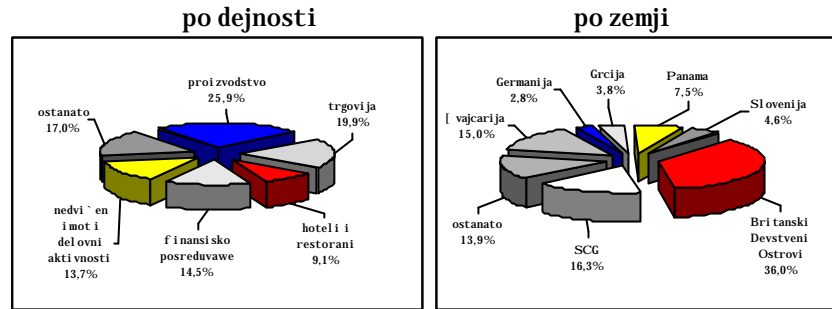
Vo tretiot kvartal na 2006 godina zabele`ana e namal ena investiciska aktivnost na stranski investitori vo zemjata. I meno, vlo`enite stranski direktni investicii vo Republika Makedonija na godi { no nivo se poniski za 4,5 milioni evra i i znesuvaat 13,6 milioni evra. Anal izata po dejnosti poka`uva deka najatraktivni dejnosti za investirawe se proizvodstvoto i trgovijata (3,5 milioni evra i 2,7 milioni evra, soodvetno). Pri toa, vo ramki na proizvodstvoto re~isi polovina od investiciite se naso~eni vo metalnata industrija, dodeka kaj trgovijata 76,5% od investiciite se investirani vo trgovija na golemo. Pogol emi ot del od ostanatite stranski investicii e naso~en vo sferata na finansiskoto posreduvawe (2 miliona evra), vo posreduvawe so

nedvi`en i mot i delovni aktivnosti (1,9 milijoni evra) i vo hoteli i restorani (1,2 milijona evra). Od aspekt na zemjite od kade poteknuvaat stranski te direktne investicii, analizata poka`uva deka vo tretiot kvartal na 2006 godina Britanski devstveni ostrovi, Srbija i Crna Gora i [vajcarija se najgolemi investitori vo zemjata (4,9 milijoni evra, 2,2 milijona evra i 2 milijona evra, soodvetno).

Grafikon 61

Stranski direktne investicii vo Republika Makedonija vo tretiot kvartal na 2006 godina (vo %)

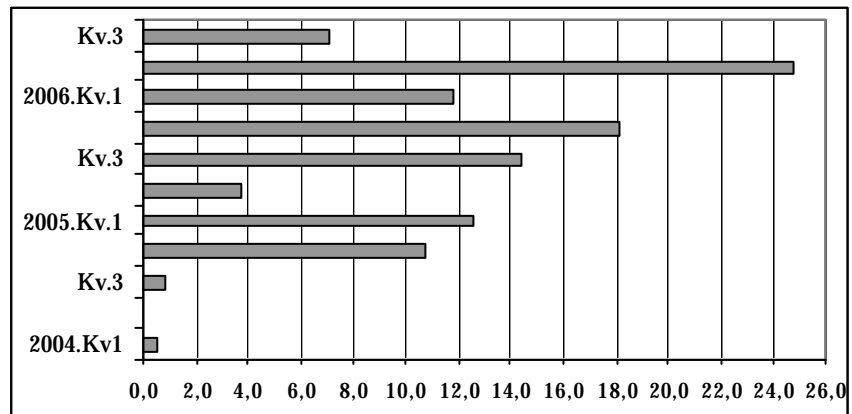
I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Vo tretiot kvartal na 2006 godina vlo`enite direktne investicii na doma`nite investitori vo stranstvo se namaleni (godis`en pad od 32,3%) i iznesuvaat 0,7 milijona evra. Pritoa, najgolem del od investiciite se nasoeni vo proizvodstvoto, a najmnogu se investira vo Srbija i Crna Gora.

Portfolio-investiciite vo tretiot kvartal na 2006 godina isto taka se namaleni i iznesuvaat 7 milijoni evra (nasproti 24,8 milijoni evra vo prethodniot kvartal i 14,4 milijoni evra vo tretiot kvartal na 2005 godina). Pritoa, realizirani te prilivi vrz osnova na portfolio investicii vo celost proizleguvaat od prodaba na sopstveni `ki hartii od vrednost od strana na doma`ni kompanii na nerezidenti, nezna`itelno namaleni so odlivot na devizi po osnov na otkup na doma`ni dol`ni `ki hartii od vrednost vo sopstvenost na nerezidenti od strana na doma`nite subjekti.

Grafikon 62

Dimenika na portfolio-investicii vo Republika Makedonija/* (vo milijoni evra)

* Vo Kv.4 2005 godi na bez prilivite od evroobvrznicite.

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

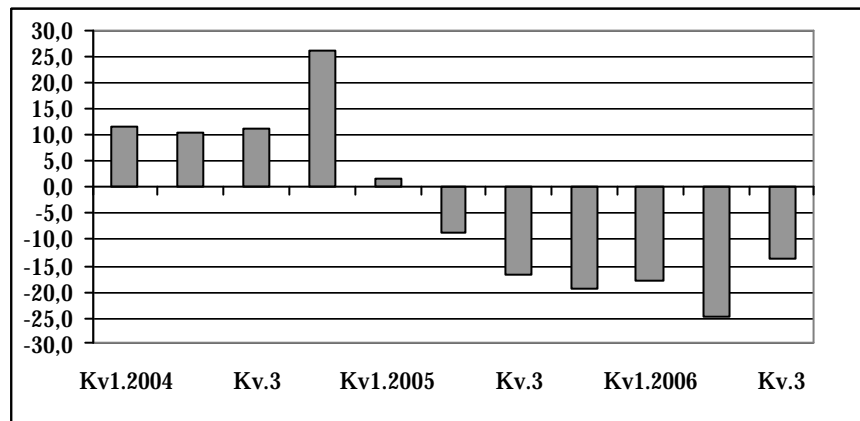

Vo tretiot kvartal na 2006 godina kaj trgovskite krediti registrirano e negativno saldo vo iznos od 60,5 milioni evra i vo odnos na isti ot kvartal na prethodnata godina e zgol emeno za 28,4 milioni evra.

Kategorijata valuti i depoziti vo tretiot kvartal na 2006 godina zabele`a namal uvawe od 19,5 milioni evra. Namal uvaweto se dol`i isklu-ivo na promenite vo sredstvata na monetarnata vlast vo iznos od 51,1 milion evra, sredstva pref rleni vo devizni rezervi, a koi {to prethodno privremeno bea staveni na posebna smetka kaj centralnata banka. Nasproti toa, valuti te i depoziti te kaj komercijalnite banki i ostanatite sektori bele`at porast. I meno, vo tretiot kvartal na 2006 godina valuti te i depoziti te kaj komercijalnite banki se zgol emija za 17,6 milioni evra (vo isti ot peri od od prethodnata godina bele`ea namal uvawe za 40,8 milioni evra). Istovremeno, kaj ostanatite sektori se registrirani zgol emeni odlivi na efektivni stranski sredstva nadvor od bankarski ot sistem vo iznos od 14 milioni evra, od koi 13,8 milioni evra se odnesuvaat na naseleni eto, {to se dol`i glavno na pogol emi ot iznos na podi gnata ef ekti va vrz osnova na brz transfer na pari.

Grafikon 63

Di namika na neto-deviznite sredstva na naseleni eto (vo milioni evra)

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

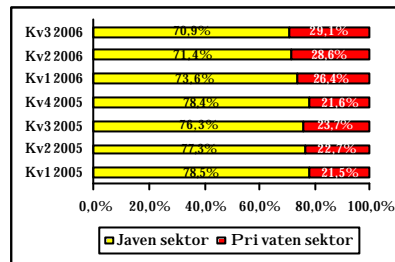
Vkupniot nadvore{ en dolg na Republika Makedonija na 30.09.2006 godina iznesuva 1.806,8 milioni evra, {to pretstavuva porast od 13,5 milioni evra na kvartal na osnova, dodeka vo odnos na krajot na 2005 godina zabele`ano e namal uvawe od 121,5 milioni evra (kako odraz na otplata na dolg ot kon Londonski ot klub na krediti so sredstvata od evroobvrzni cata).

Sostojbata na nadvore{ ni ot dolgoro-en dolg na 30.09.2006 godina iznesuva 1.721,3 milioni evra i vo odnos na krajot na prethodni ot kvartal zabele`a porast od 0,7%. Kvartalnoto zgol emuvawe na dolgoro-ni ot dolg proi zleguva od pogol emi ot iznos na koristen i sredstva od platena glavni ca, pred se porastot na dolg ot na bankite (74,9% u-estvo vo porastot na dolg ot na pri vatni ot sektor).

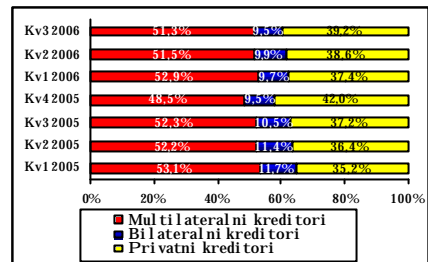
Kvartalen porast na nadvore{ ni ot dolgoro-en dolg od 0,7%

Graf i kon 64

Struktura na dolgoro~ni ot dolg so sostojba na kraj na kvartal ot
Dol`nici

Kreditori

*Prethodni podatoci.

**Prethodni podatoci.

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Promenite vo strukturata od aspekt na dol`nicite i kreditorite se vo soglasnost so zgolemeni ot stepen na liberalizacija na kreditnite transakcii. Od aspekt na dol`nici te prodol`uva trendot na postepeni ot porast na dolgot na privatni ot sektor koj vo tretiot kvartal dostigna 29,1%. Od aspekt na kreditorite ostanuva dominantното u~estvo na multilateralni te kreditori (51,3%), a raste zadol`uvaweto od privatni te kreditori (39,2%).

Sostojbata na kratkoro~ni ot dolg na 30.09.2006 godi na, koj vo celost se odnesuva na privatni ot sektor, iznesuva 85,5 milioni evra i se zgolemi za 1,4% vo odnos na 30.06.2006 godi na.

Vo tretiot kvartal na 2006 godina, vrz osnova na dolgoro~ni kredit i i zaemi koristeni se 64,9 milioni evra...

Vo periodot juli-septemvri 2006 godina prilivite od zadol`uvawa na rezidenti kaj stranski kreditori vrz osnova na dolgoro~ni kredit i i zaemi na kvartalna osnova se poniski za 14,2% i iznesuvaat 64,9 milioni evra⁵³.

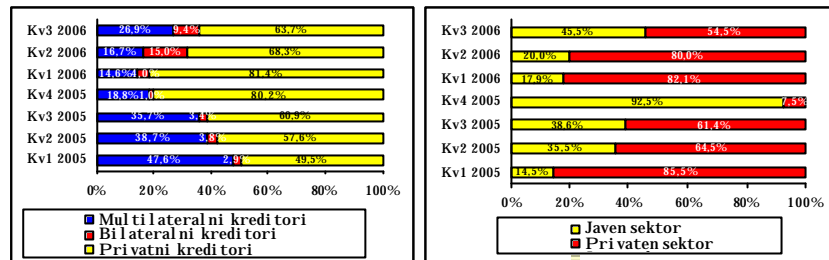
Analizata od aspekt na kreditorite poka`uva deka namaluvaweto na iznosot na povle~eni sredstva od stranskite kreditori se dol`i, pred se na padot na povle~eni te sredstva od privatni te kreditori (za 20%). Me|utoa, strukturnata analiza i ponatamu poka`uva deka sredstvata povle~eni od privatni te kreditori go zadr`uvaat dominantното u~estvo (od 63,7% vo vkupni te povle~eni sredstva). Kori steni te sredstva po dolgoro~en dolg od multilateralni te kreditori so~nuvaat 26,9% od vkupno povle~eni te sredstva (vo odnos na tretiot kvartal na 2005 godi na go namaluvaat u~estvoto, za 17,1 procenten poen), dodeka bilateralni te kreditori u~estvuvaat so 9,4%.

Od aspekt na dol`nicite, 54,5% od vkupni te zadol`uvawa otpa|aat na privatni ot sektor (namaleno strukturno u~estvo od 25,5 procentni poeni vo odnos na vtori ot kvartal na 2006 godi na). Vo tretiot kvartal 45,5% od kori steni te sredstva se povle~eni od strana na javni ot sektor, vo ~ii ramki pogolemi ot del (57,5%) od sredstvata se povle~eni od centralnata dr`avna vlast (dominiraat sredstva povle~eni od Evropskata banka za obnova i razvoj (EBRD) i Evropskata Investiciona Banka (EIB)), dodeka ostanati ot del (42,5%) se zadol`uvawa na javni te pretprijati ja (vo najgolem del od Me|unarodnata banka za obnova i razvoj (IBRD)).

⁵³ Prethodni podatoci na NBRM.

Graf i kon 65

Struktura na korišteni krediti po dolgoro-en dolg
Kreditori Dol`nici

*Prethodni podatoci.

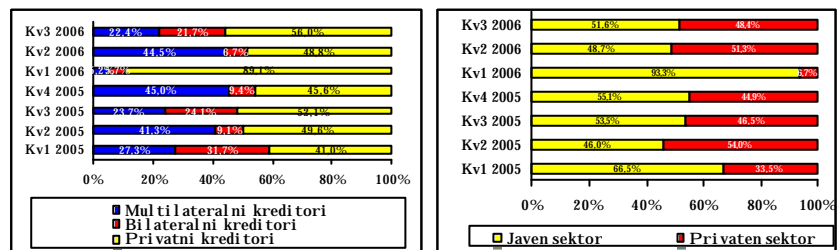
**Prethodni podatoci.

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

...dodeka plat eni te obvrski iznesuvaat 60,9 milioni evra

Vkupnite *plat eni obvrski* kon stranskite kreditori *po korišteni dolgoro-ni kredit i i zaemi*, vo treti ot kvartal na 2006 godi na iznesuvaat 60,9 milioni evra (45,8 milioni evra glavni ca i 15 milioni evra kamata) i na kvartal na osnova se zgolemeni za 72,9%. Povi sokoto ni vo na plat eni obvrski na kvartal na osnova e rezultat na otplatata na del od obvrskite kon Pariski ot klub na kreditori (reprogramirani ot dolg od 1995 godi na), kako i zgolemeni ot broj na plat eni obvrski kon privatni te kreditori (banki i nebankarski sektor). Analizata *po kredit ori* poka`uva deka kon privatni te kreditori se isplateni 56% od vkupni te obvrski, dodeka kon multilateralni te i bilateralni te kreditori e isplaten re-isi podednakov iznos na obvrski (22,4% i 21,7%, soodvetno). *Od aspekt na dol`nici te*, pogolemi ot del od obvrskite (51,6%) se servisirani od strana na javni ot sektor, vo -ii ramki dominanten iznos e isplaten od strana na centralnata dr`avna vlast. Privatni ot sektor u-estvuva so 48,4% vo vkupno isplateni te obvrski kade najgolem pridones ima nebankarski ot privat en sektor.

Graf i kon 66

Struktura na plat eni obvrski po dolgoro-en dolg
Kreditori Dol`nici

*Prethodni podatoci.

**Prethodni podatoci.

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Vo treti ot kvartal na 2006 godi na, skl u-eni se kredit i vo iznos od 33,7 milioni evra i site se odnesuvaat na privatni ot sektor. Pogolemi ot del od zadol`uvawata (84%) otpa aat na nebankarski ot sektor (skl u-eni kredit i so privatni te kredit ori), a ostanati te 16% na privatni te banki .

Korišteni krat koro-ni kredit i vo iznos od 14 milioni evra i plat eni obvrski vo iznos od 12,4 milioni evra

Korišteni te sredst va vrz osnova na odobreni krat koro-ni kredit i vo treti ot kvartal na 2006 godi na iznesuvaat 14 milioni evra koi vo celost pretstavuvaat zadol`uvawe na nebankarski ot privat en sektor. *Plat eni te obvrski po krat koro-ni kredit i* vo treti ot kvartal na 2006 godi na iznesuvaat 12,4 milioni evra od koi 7,9 milioni evra se realizirani od strana na privatni ot sektor (vo

celost otpa|aat na nebankarski ot privaten sektor), a 4,4 milioni evra od strana na javni ot sektor.

9.

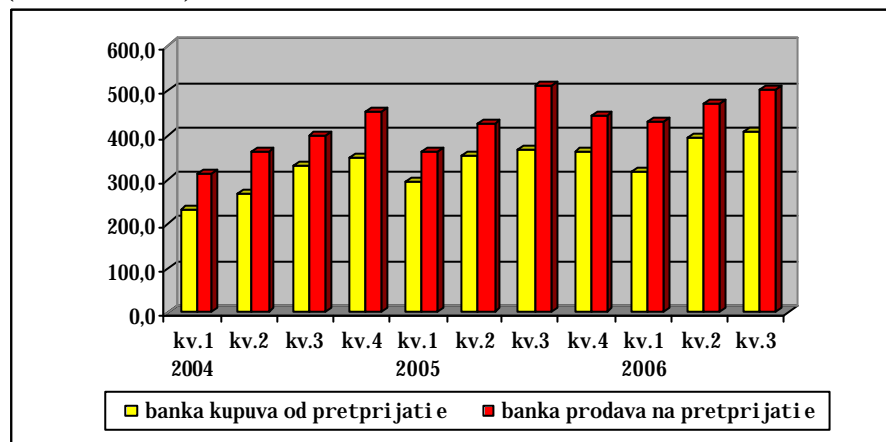
Devizni dvi`ewa

Godi{ en porast na promet ot na devizni ot pazar od 7,5%

Vo tretiot kvartal na 2006 godi na na *devizni ot pazar* be{ e realiziran promet vo iznos od 1.088 milioni evra, { to pretstavuva godi{ en porast od 7,5%. Na pazarni ot segment banki-pretprijatija di skrepancata pome|u pobaruva-kata i ponudata na devizi od strana na pretprijatijata zna~itelno se namali (za 46,7 milioni evra na godi{ na osnova), pred s{ kako rezultat na isplatenata dividenda kon stranski te akcioneri od strana na edno pogol emo pretprijatie vo tretiot kvartal minatata godi na, a koja ne be{ e isplatenaa ovaa godi na. Me|utoa, vakvi ot efekt be{ e delumno neutraliziran so povi soki ot uvoz na godi{ no nivo, { to rezultira so skromno namaluvawe na pobaruva-kata na devizi od strana na pretprijatijata (za 1,2% na godi{ na osnova). Od druga strana, zgol emeni ot izvoz na stoki i priliv od uslugi vo tretiot kvartal na 2006 godina vo sporedba so istiot period od prethodnata godi na ovozmo` i povi soka ponuda na devizi od strana na pretprijatijata (na godi{ na osnova od 11,1%). Vo uslovi na povi soka pobaruva-ka od ponuda na devizni sredstva na pretprijatijata, delovni te banki vo tretiot kvartal na 2006 godina realiziraa neto-proda`ba na devizi, koja na godi{ no nivo e poni ska za 32,5%.

Grafikon 67

Transakcii banki-pretprijatija na devizni ot pazar
(vo milioni evra)

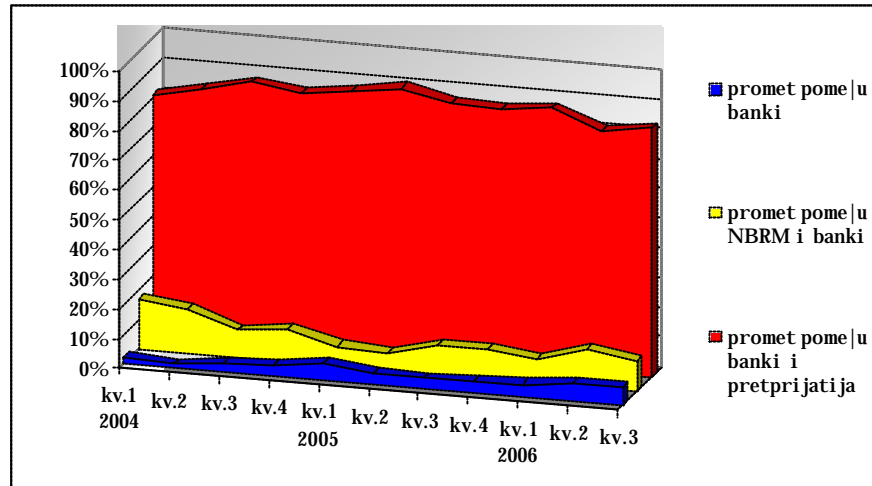
I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Analizata na u-estvata na prometot na oddelni te pazarni segmenti vo prometot na devizni ot pazar poka`uva ponatamo{ no zgolemuvawe na u-estvoto na prometot pome|u bankite. Pritoa, strukturnoto u-estvoto na prometot pome|u banki vo tretiot kvartal na 2006 godina dostigna najvisoko kvartalno u-estvo od 2004 godi na navamu i iznesuva 6,3% vo vkupni ot promet na devizen pazar (nasproti 3,5% vo tretiot kvartal na 2005 godi na). Od druga strana, strukturnoto u-estvo na prometot na pazarni ot segment banki-pretprijatija na godi{ no nivo e namaleno za 2,9 procentni poeni, no sepa k go zadr`a domi nantnoto u-estvo vo vkupni ot promet, koe vo tretiot kvartal na 2006 godina iznesuva od 83,5%. Strukturnoto u-estvo na prometot ostvaren pome|u NBRM i bankite iznesuva 10,2% vo vkupni ot promet na devizen pazar i vo odnos na isti ot kvartal na 2005 godi na e re-isi nepromeneto.

Grafikon 68

Udeležba na oddelne segmente v skupnem prometu na deviznem
pazaru
(v %)

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

**Stabilen devizen kurs na
denarot vo odnos na evrot o
na devizniot pazar...**

Vo tekot na tretiot kvartal na 2006 godina, devizni te prilivi vo doma{ nata ekonomija, glavno vrz osnova na privatni te transferi i aktivnoto ude{ estvo na banki te na stranata na ponudata na devizi, determiniraa pritisci za apresijacija na denarot na devizniot pazar, koi osobeno bea izrazeni vo juli. Pritoa, vo soglasnost so primenuvanata strategija na targetirawe na devizniot kurs na denarot vo odnos na evroto, vakvi te pritisci bea neutralizirani preku transakcii na NBRM vo nasoka na neto-otkup na devizi vo iznos od 76,3 milioni evra. Sledstveno, devizniot kurs na denarot vo odnos na evroto vo tretiot kvartal na 2006 godina be{ e odr` an na stabilno ni vo i vo prosek i znesuva{ e 61,17 denari za edno evro.

**...i apresijacija na denarot
vo odnos na ameri kanski ot
dolar od 1,5%**

Devizniot kurs na denarot vo odnos na ameri kanski ot dolar e determiniran od intervalutarni te odnosi na ameri kanski ot dolar vo odnos na evroto na svetski te berzi, koi vo najgol em del vo tekot na kvartalot se dvi` ea vo soglasnost so kamatni ot diferencijal na dvegodi{ nite dr` avni obvrznic i vo SAD i evrozonata⁵⁴. I meno, vo juli i avgust kamatni ot diferencijal se namali zaradi podobreni te ekonomski indikatori vo evrozonata, nasproti poniski te od o-ekuvani te performansi na ameri kanskata ekonomija (zabavuvawe na pazarot so nedvi` nosti, objaven ponizok procenet rast na BDP za vtor kvartal na 2006 godina od o-ekuvani ot), { to mu ovozmoe i na evroto da ja zajakne svojata vrednost. Od druga strana, i pokraj natamo{ noto namaluvawe na diferencijalot vo septemvri, sepa zna-ajni ot pad na cenata na nafata, { to ima{ e pozitivno vlijanie vrz ekonomijata vo SAD dejstvuva{ e vo nasoka na porast na dolarot vo pogolemi ot del vo septemvri, pri { to apresijacijata na evroto be{ e delumno neutralizirana. Apresijacijata na evroto vo odnos na ameri kanski ot dolar na svetski te pazari ima{ e soodvetna refleksija vrz dvi` eweto na devizniot kurs na denarot vo odnos na ameri kanski ot dolar, taka { to prose~nata vrednost na denarot apresi ra{ e za 1,5% vo sporedba so prethodni ot kvartal (vo tretiot kvartal na 2006 godina ameri kanski ot dolar se razmenuva{ e vo

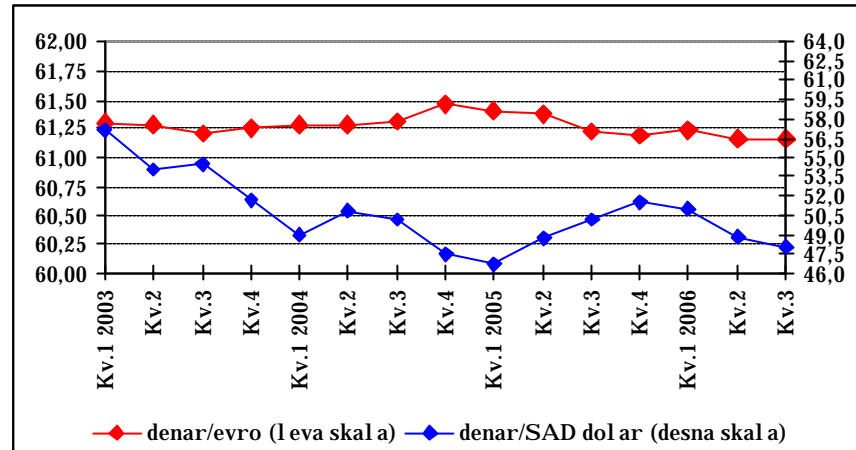
⁵⁴ Izvor: ECB Monthly Bulletin: July 2006, August 2006, September 2006 i October 2006.

prosek za 48,01 denar, nasproti 48,76 denari za eden ameri kanski dol ar vo prethodni ot kvartal).

Graf i kon 69

Prose-en devizen kurs na denarot vo odnos na evroto i ameri kanski ot dol ar na devi zni ot paz ar (denari za edi ni ca stranska val uta)

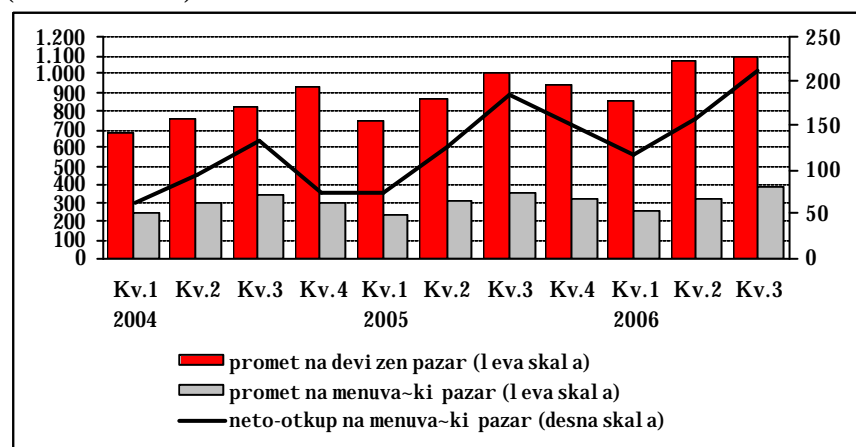
I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Zgleden neto-otkupot na menuva-ki ot paz ar za 13,8%

Prometot na menuva-ki ot paz ar vo tretiot kvartal na 2006 godi na be e determi ni ran od sezonski f aktori karakteristi -ni za ovoj peri od od godi nata, odnosno godi { ni te odmori i doa|aweto na makedonski te i sel eni ci za vreme na letni ot peri od. Real izi rani ot promet na menuva-ki ot paz ar iznesuva e 380,5 milioni evra i vo odnos na isti ot kvartal na 2005 godi na se zgolemi za 5,6%. Pri toa, vo uslovi na porast na ponudata (od 8,4%) i pad na pobaruva-kata na devizi (od 3,1%), neto-otkupot na menuva-ki ot paz ar vo tretiot kvartal na 2006 godi na na godi { na osnova se zgolemi za 13,8% i dostigna 211,2 milioni evra, { to pretstavuva najvisok kvartal en neto-otkup od 1999 godi na navamu.

Graf i kon 70

Dvi `ewe na vkupni ot promet na devi zni ot i menuva-ki ot paz ar (vo mi li oni evra)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

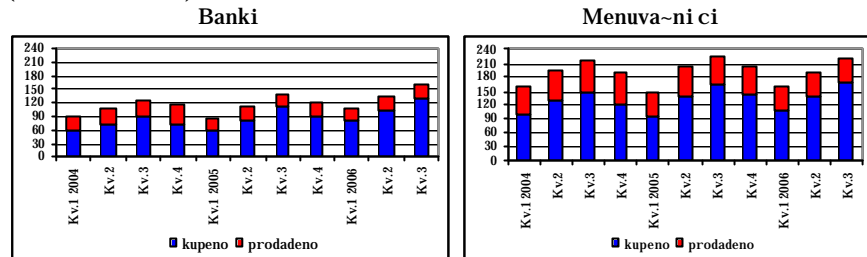
Analizata od aspekt na strukturata poka `uva deka vo tretiot kvartal na 2006 godi na u-estvoto na prometot ostvaren od strana na menuva-ni ci te e namal eno (godi { en pad od 4,5 procentni poeni) i iznesuva 57,6% vo vkupni ot promet. Od druga strana, strukturnoto u-estvo na bankite dostigna 42,4% i bele `i

natamo{ no zgol emuvawe, { to e rezultat na povi soko realizirani ot promet vo tretiot kvartal na 2006 godina vo odnos na istiot kvartal na prethodnata godina (za 18,2%).

Grafikon 71

Dvi`ewe na prometot na menuva~ki ot pazar
(vo milioni evra)

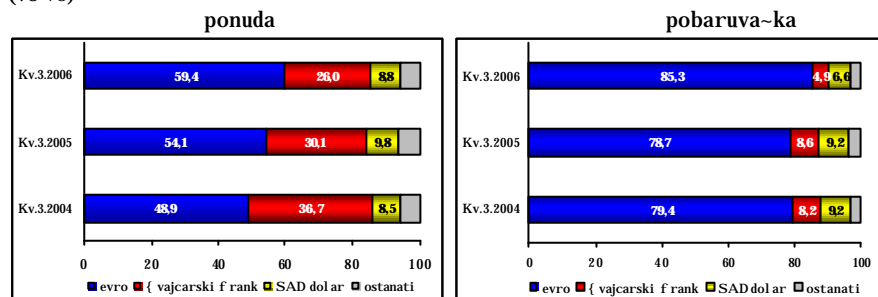
I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Zgleneno strukt urno u-est vo na evro to o vo promet ot na menuva~ki ot pazar

Analizata na valutnata struktura na prometot na menuva~ki ot pazar poka`uva deka i vo tretiot kvartal na 2006 godina na evro to go zadr`uva domi nantnoto u-estvo na dvete strani od razmenata, pri { to prodol`uva trendot na porast na strukturnoto u-estvo vo odnos na istiot kvartal od prethodnata godina. Taka, u-estvoto na evro to na stranata na ponudata i pobaruva~kata i znesuva 59,4% i 85,3%, soodvetno (godi { en porast od 5,4 procentni poeni i 6,6 procentni poeni, soodvetno). Nasproti dvi`ewata zabele`ani kaj evro to, { vajcarski ot frank i ameri kanski ot dolar registri raat namaleno u-estvo na dvete strani od razmenata vo odnos na tretiot kvartal na 2005 godina.

Grafikon 72

Valutna struktura na prometot na menuva~ki ot pazar
(vo %)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Devizni ot kurs na denarot vo odnos na evro to i ameri kanski ot dolar na menuva~ki ot pazar gi sledi dvi`ewata na devizni ot pazar

Deviznite kursevi na menuva~ki ot pazar gi sledea deviznite kursevi na devizni ot pazar. I meno, vo tretiot kvartal na 2006 godina, prose~ni ot devizen kurs na denarot vo odnos na evro to na menuva~ki ot pazar be{ e stabilen i iznesuva{ e 61,41 denar za edno evro, dodeka ameri kanski ot dolar vo prosek se razmenuva{ e za 48,02 denara i vo sporedba so prethodni ot kvartal denarot apresi ra{ e za 1,7%.

Apresijacija na REDK na denarot presmet an spored indeksot na tro{oci na `ivot...`

Vo tretiot kvartal na 2006 godina, *indeksot na realni ot efektiven devizen kurs na denarot* (REDK) presmetan spored indeksot na tro{oci na `ivot zabele`a apresijacija od 0,5% vo odnos na tretiot kvartal na 2005 godina, { to se dol`i na pointenzivnata godi { na apresijacija na nominalni ot efektiven devizen kurs na denarot (NEDK) od 1% (pred sç zaradi apresijacijata na denarot vo odnos na novata turska lira i ameri kanski ot dolar) vo odnos na porastot na relativni te ceni (pointenziven porast na stranski te vo odnos na doma{ nite

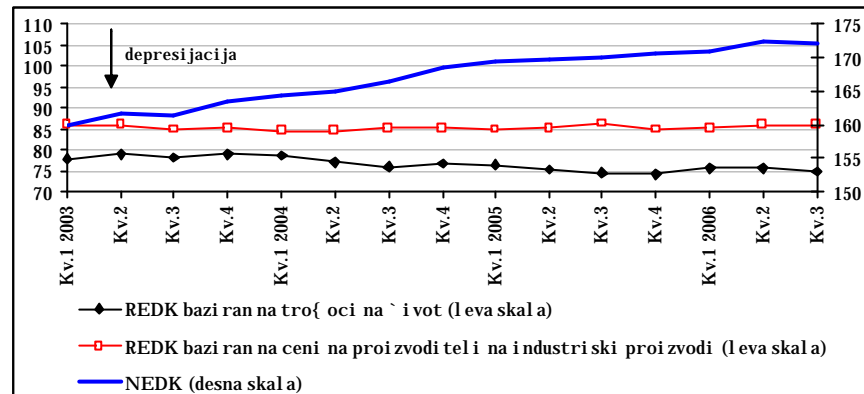

...i depresijacija na REDK na denarot presmetan spored indeksot na cenite na proizvoditelite na industrijski proizvodi

potro{ uva~ki ceni za 4,3% i 3,7%⁵⁵, soodvetno). Prose~ni ot indeks na REDK na denarot presmetan spored indeksot na cenite na proizvoditelite na industrijski proizvodi vo tretiot kvartal na 2006 godina depresira{ e za 0,5% vo odnos na istiot kvartal od prethodnata godina, { to e rezultat na pointenzivni ot godi{ en porast na relativnite ceni od 1,6% (pointenziven porast na stranskite vo odnos na doma{ nite ceni na proizvoditelite na industrijski proizvodi za 5,1% i 3,5%⁵⁶, soodvetno).

Grafikon 73

I ndeks na REDK* i NEDK na denarot
(baza 1995=100, ponderi NTR=2003)

*I ndeks pod 100 ozna~uva zgolemena i zvozna konkurentnost.

I zvor: Narodna Banka na Republika Makedonija.

Zgledeni bruto devizni rezervi za 128,7 milioni evra vo sporedba so pret hodniot kvartal

Bruto deviznite rezervi na 30.09.2006 godina dostignaa istoriski najvisoko nivo od 1.370,1 milion evra i vo odnos na 30.06.2006 godina se zgolemija za 128,7 milioni evra. Najgol em del, ili 90,6% od vkupnite promeni na bruto deviznite rezervi e rezultat na realiziraniot neto-otkup od strana na NBRM na devizni ot pazar i na neto-deviznite prilivi na dr` avni depoziti⁵⁷. Dokol ku se napravi sporedba so sostojbata na krajot na 2005 godina (nevklu~uvaj}i gi sredstvata od prod` bata na evroobvrznata), bruto deviznite rezervi bele` at porast od 396,3 milioni evra.

⁵⁵ Se odnesuva na promenata tekoven kvartal vo odnos na istiot kvartal od prethodnata godina, so baza prosek 1995 godina.

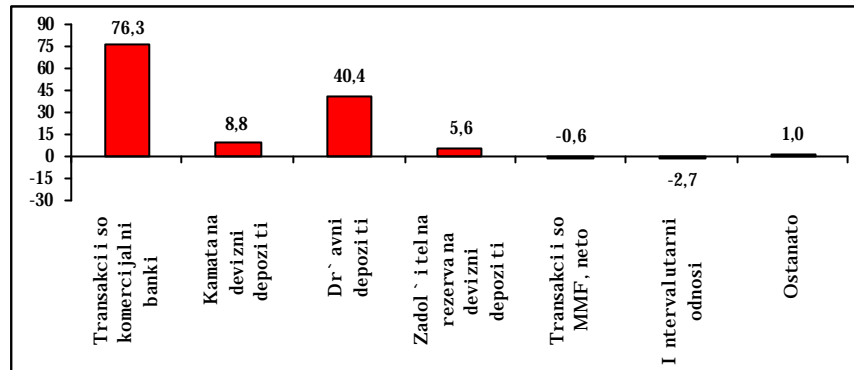
⁵⁶ Se odnesuva na promenata tekoven kvartal vo odnos na istiot kvartal od prethodnata godina, so baza prosek 1995 godina.

⁵⁷ Na 08.08.2006 godina na smetkata na dr` avata pref rleni se sredstvata od EBOR za pri vaticijata na ESM Di stri bucija vo iznos od 49,75 milioni evra, koi prethodno bea staveni na posebna smetka.

Grafikon 74

Faktori na promena na bruto devizni te rezervi vo tretiot kvartal na 2006 godina
(vo milioni evra)

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Nivoto na bruto devizni rezervi na krajot na septemvri 2006 godina ovozmo`uva 4,4 mese~na pokri enost na uvozot na stoki (f.o.b.) i odliv na uslugi od narednata godina⁵⁸.

10.

Javni finansii⁵⁹

Koordinacijata na fiskalната i monetarnata politika kako osnova na makroekonomskata stabilnost vo Republika Makedonija prodol`i i vo tekot na tretiot kvartal na 2006 godina. Taka, denarski te dr`avni depozi ti i ponatamu pretstavuvaat dominanten avtonomen faktor za sterilizirane na likvidnosta, kreirana preku deviznite transakcii na NBRM. Vo ista nasoka deluvaa i monetarnite instrumenti, pri postepeno zголемување na u~estvoto na dr`avnite zapisi za monetarni celi. Vo tretiot kvartal od 2006 godina, vo dr`avniot buxet se ostvareni dopolnitelni neto prilivi vrz osnova na doma~no zadol`uvawe preku emisija na novi dr`avni zapisi za fiskalni celi (vo iznos od 43 milioni denari). Od druga strana, se realizirani neto odlivi vrz osnova na eksterno finansirawe (vo iznos od 368 milioni denari), kako odraz na povisokata otplata na glavni na stranski dolg vo odnos na poniski ot iznos na eksterno zadol`uvawe.

Vodewe na prudentna fiskalna politika

Od aspekt na upravuvaweto so javni te finansii, vo tekot na tretiot kvartal na 2006 godina se vode{e prudentna fiskalna politika. I meno, i pokraj zna~itelnoto godi{no namaluvawe na vkupnite javni prihodi, pri umeren porast na javnite rashodi, ostvareno e pozitivno buxetsko saldo. Taka, vkupnite javni prihodi vo tretiot kvartal dostignaa 26.211 milioni denari (godi{en pad od 6,1%), dodeka javni te rashodi iznesuvaa 25.085 milioni denari i zabele`aa umeren godi{en porast (za 2,5%).

Godi{en pad na javni te prihodi od 6,1%...

Analizirano od aspekt na strukturata na javni te prihodi, glavni determinanti na godi{niot pad na javni te prihodi se poniski ot iznos na nedano~nite i kapitalni te prihodi, kako i

⁵⁸ Spored proekcijata na bilansot na plawa izgotvena pri poslednata misija na MMF vo noemvri 2006 godina.

⁵⁹ Delot za javni te finansii se odnesuva na prihodi te i rashodi te na buxetot na centralnata vlast, koj spored novata definicija koja se pri menuva od 2005 godina gi konsolidira centralniot buxet i buxetite na vonbuxetski te fondovi (Fond za PIOM, Fond za zdravstvo, Fond za pati{ta i Agencijata za vrabotuvawe na RM).

namaleni ot priliv od stranski donacii, dodeka realizacijata na dano-nite prihodi i prihodite od pridonesite e podobrena. Godi{ ni ot pad na nedano-nite prihodi vo najgolem del se dol`i na poniski ot priliv vrz osnova na profit od javni i finansiski institucii, odnosno na visokata sporedbena osnova od prethodnata godina, koga be{ e isplatena visoka dividenda od strana na edno pretpriятие so dr`aven kapital (vo juli 2005 godina). Sepak, vo ramki na nedano-nite prihodi ovoj efektot delumno se neutralizira so porastot na ostanatite nedano-ni prihodi (za 3,7 pati na godi{ na osnova). Kapitalni te prihodi imaat dopolnitel en negativen pridones kon godi{ nata promena na vkupnite javni prihodi (pad za 4,1 pati), { to isto taka proizleguva od sporedbenata osnova od prethodnata godina, koga se realiziraa visoki prilivi vo dr`avni ot buxet vrz osnova na prodaba na dr`avno zemji{ te. Vo ista nasoka deluvaa i prilivite od stranski te donacii, koi zabele`aa godi{ eno namaluvawe (za 7 pati).

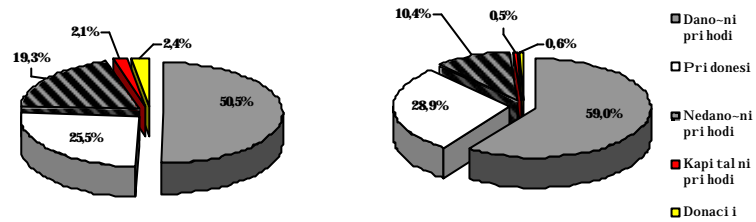
Od druga strana, dano-nite prihodi, kako dominantna komponenta vo strukturata na vkupnite javni prihodi (u-estvo od 59%) svariija godi{ en porast od 9,6%. Pritoa, kaj re~isi site kategorii na danoci e zabele`an porast, so iskluk na prihodite od akcizite, kade e registriran nezna~itel en pad (od 0,4%, { to korenspondira so namaleni ot uvoz na tutun za 12,8%). Najgolem pridones za porastot na dano-ni te prihodi, ima danokot na dodadena vrednost (od 37,2%), { to korelira so porastot na prose-nata i splatena neto plata i porastot na prometot vo trgovijata. Zna-aen pridones vo porastot na dano-ni te prihodi (od 24,2%) ima i danokot na dobivka { to mo`e da se objasni so porastot na industriskoto proizvodstvo, so zgolemenata ekonomskata aktivnost na pretpriyatijata i podobrenite profitni performansi, kako i poradi podobrenata naplata na ovoj danok. Dopolnitel en pridones za godi{ ni ot porast na dano-ni te prihodi (od 23,7%) imaat i ostanatite danoci koi zabele`aa intenzi ven porast (za 3 pati), koj se dol`i na zakonski te izmeni⁶⁰ so koi se vovedoa dopolnitel ni dava-ki za proizvodstvo na cigari. Relativno zna-aen pridones od 10,3% za porastot na dano-ni te prihodi, imaat prihodite od carini te ({ to korenspondira so zgolemeni ot uvoz na stoki i uslugi vo treti ot kvartal na 2006 godina za 20,5% na godi{ na osnova) i prihodite od personalni ot danok na dohod so pridones od 5,5%. Vo nasoka na zgolemuvawe na rivoto na javni te prihodi deluvaa i prihodite od pridonesite, koi zabele`aa godi{ en porast od 6,7%, determi niran od zgolemeni te pridonesite za penzisko, zdravstveno osi guruvawe i osi guruvawe vo slu-aj na nevrabotenost.

⁶⁰ Od 1 januari 2006 godina se presmetuva i pla}a nadomest pri proizvodstvo ili uvoz na tutunski proizvodi vo soglasnost so Zakonot za izmenuvawe i dopolnuvawe na Zakonot za zdravstvena za{tita (Slu`ben vesnik na RM^r br. 111/2005) i Odlukata za opredeluvawe na proizvodite za koi se pla}a nadomestok pri promet, uvoz/izvoz (Slu`ben vesnik na RM^r br. 75/2005), koja proizleguva od Zakonot za `ivotna sredina i od 1 april 2006 godina vo soglasnost so Zakonot za tutun (Slu`ben vesnik na RM^r br. 24/2006).

Grafikon 75

Učestvo na oddelni te prihodni kategoriji vo vkupni te javni prihodi
Kv3. 2005 godi na Kv3. 2006 godi na

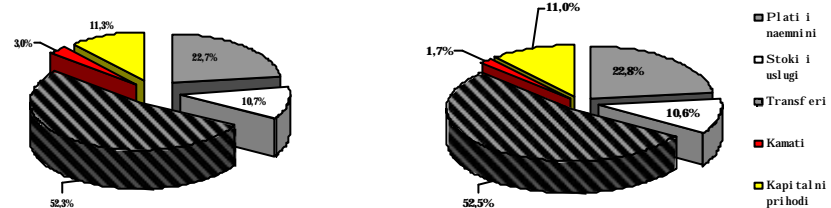
I zvor: Ministertvo za finansii na Republika Makedonija.

...prihode en porast na javni te rashodi za 2,5%

Od druga strana, javni te rashodi vo tretiot kvartal na 2006 godi na zabele`aa umeren godi`en porast (za 2,5%), koj vo celost se dol`i na zgol emenite tekovni tro`oci na dr`avata (za 2,9%), vo uslovi na namaleni kapitalni tro`ewa (za 0,9%). Porastot na tekovni te tro`oci (koi voedno so-i nuvaat 89% od vkupni te javni rashodi) glavno e determiniran od zgol emenite transferi (prijones od 61,7%) i od porastot na tro`ocite za plati i naemni ni (prijones od 23,4%). Vo obratna nasoka deluvaa rashodite za kamani te pl a}awa (godi`en pad od 42,5%), }to vo najgol em del se dol`i na poni ski te kamatni rashodi za stranski dol g.

Grafikon 76

Učestvo na oddelni te rashodni kategoriji vo vkupni te javni rashodi
Kv3. 2005 godi na Kv3. 2006 godi na

I zvor: Ministertvo za finansii na Republika Makedonija.

Anal izirano od aspekt na kvartal nata di nami ka, vo tretiot kvartal na 2006 godi na vo odnos na vtori ot kvartal od godi nata, vkupni te javni prihodi se poni ski za 0,4%, kako rezultat na poni skoto nivo na prihodi re-i si kaj site glavni kategoriji, so iskl u-ok na podbrata realizacija na dano-ni te prihodi. Taka, kapitalni te prihodi zabele`aa najintenzi vno namal uvawe (za 2,7 pati), }to vo osnova proizleguva od visokata sporedbena osnova od vtori ot kvartal, (koga bea realizirani visoki prilivi vrz osnova na prod a}bata na dr`avno zemji }te), dodeka kvartalni ot pad na nedano-ni prihodi (za 3,8%) glavno se dol`i na poni ski te prilivi vrz osnova na profit od javni i finansiski insti tucii. Od druga strana, dano-ni te prihodi na kvartal no nivo se povi soki (za 2,4%), pri registri rani divergentni dvi`ewa na prihodi te od oddelni te danoci. Taka, porastot na prihodi te od akcizi te, ostanati te danoci i danokot na dobivka e delumno neutraliziran so padot na prihodi te od personalni ot danok na dohod, danokot na dodadena vrednosti carini te.

Vo tretiot kvartal od godi nata, javni te rashodi zabele`aa poi ntenzi ven kvartal en pad vo odnos na padot na javni te prihodi (od 4,5%). Pri toa, padot vo celost e determiniran od poni skoto nivo na tekovni te rashodi (za 7,5%) vo -i i ramki site kategoriji na tro`oci bele`at namal uvawe, dodeka kapitalni te rashodi bele`at

zgol emuvawe (od 29,8%) koe proi zle guva od zgol emeni te vlo` uvawa
vo f iksni sredstva i zgol emeni te transf eri vo Fondot za pati { ta.

Pozna~ajni ekonomski nastani i promeni vo zakonskata regulativa vo tretiot kvartal na 2006 godina

- ❖ Od 1 juli zapo~naa da se primenuvaat Pravidata za na~inot i postapkat a za trguvawe i poramnuvawe transakcii so hartii od vrednost preku {alter, so koi se regulirata trguvaweto preku {alter na kratkoronite hartii od vrednost (so iskluk na blagajnikite zapisi) i na dr`avnite obvrznic (osven obvrznicite izdadeni za isplata na deponirane devizni vlogovi na granite i za denacionalizacija), izdadeni od Republika Makedonija.
- ❖ Od 1 juli Carinskata uprava na Republika Makedonija ja uki na davalat od 100 evra vo denarska protivvrednost {to ja pla}aa uvoznice kako nadomest za uslugite pri raspredelba na carinski te kvoti.
- ❖ Na 3 juli vo Skopje zapo~na Tvining projektot za Poddr{ka na Dr`avniot zavod za statistika, finansiran od Evropskata komisija i upravuvan od Evropskata agencija za rekonstrukcija. Celta na Projektote podobruvawe na procesot na donesuvawe odluki, kako i poddr`uvawe na demokratските procesi vo zemjata preku razvojot na seopfat en, odr`livi verodostoenstata i ~ki sist em.
- ❖ Na 13 juli vo Skopje be{e potpi{an Dogovor za izbegnuvawe na dvojnoto odano~uvawe pomeju Makedonija i Germanija. Dogovorot go regulira izbegnuvaweto na dvojnoto odano~uvawe na rezidentite od dr`avite potpisnik, za danocite na dohod (personalniot danok na dohod i danokot na dobi vka) i danocite na imot.
- ❖ Od 1 avgust cenata na zadol`itelnoto osiguruvawe od avt oodgovornost pri registracija na vozilata e povi soka vo prosek za 15%.
- ❖ Vo periodot od 7 do 11 avgust Projektot za konkurentnost na Makedonija (MCA) na USAID ja realizira{e prvata obuka za mediumi i unapreduvawe na odnosi so javnost za prestavnice na makedonskata vinska industrija. Obukat a za unapreduvawe na odnosite so javnost e del od naporite na USAID da im pomogne na malite i sredni vinarii vo Makedonija da go pobrat kvalit et ot, kako i renomet o na nivnite proizvodi.
- ❖ Na 24 avgust stapi vo sila Dogovorot {to Makedonija go potpi{a za prist apuvawe vo CEFTA - Dogovor za slobodnata trgovija vo Centralna Evropa. So toa prest anuvaat da va`at bilateralnite dogovori {to Makedonija gi ima so Hrvatska, Bugarija i Romanija.
- ❖ Na 1 sept emvri po~na primenata na Zakonot za sloboden prist ap do informacii od javen karakter, so koj treba da se obezbedi javnost i otvorenost vo rabot eweto na imatelite na informacii, kako i da im ovozmoe i na fizi~kite i pravnite lica da go ost varuvaat pravoto na sloboden prist ap do informacite.
- ❖ Na 1 sept emvri hrvatskata grupacija M SAN ja prezede makedonskata kompjuterska firma PAKOM kompani. Ovaa stranska invest icija bit rebalo do dovede do razvoj na doma{niot informat i~ko~tehnolo{ki pazar, do negovo dobli`uvawe do svet skite informat i~ko~tehnolo{ki tekovi, kako i do zgolemuvawe na konkurencijata vo informat i~kiot sektor.
- ❖ Od 1 sept emvri cenite na elekt ri~nata energija za doma}instvata se povi soki za 9,14% (eden kv~. skapst ruja }e ~ini 2,62 denari, namesto 2,4 denari, dodeka kv~. evt ina st ruja }e ~ini 1,31 denar, namesto 1,2).
- ❖ Na 13 sept emvri vo Brisel po~nata runda pregovori za sklu~uvawe spogodba meju dr`avite ~lenki na Dogovorot za slobodnata trgovija vo Centralna Evropa (CEFTA). Prestavnici na Makedonija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Albanija, Bugarija, Moldavija, Crna Gora, Srbija i na Misijata na ON na Kosovo (UNMIK) go razgl eduvaa

- t ekst ot so koj t reba da bi dat zamenet i 31 bilat eral en dogovor za sl obodna t rgovija me/u zemji t e--lenki na CEFTA.
- ❖ Na 15 sept emvri e pot pi{ an Memorandum za razbi rawe me/u Minist erst vot o za t ransport i vrski i USAI D, ~ija cel e t ransparent en proces vo izdavawet o na CEMT- dozwolit e so { t o } e se elimini ra ~ove-ki ot f akt or pri ni vnat a raspredel ba.
 - ❖ Od 18-19 sept emvri se odr` a sost anok na Komit et ot za st abilizacija i asocijacija me/u Makedonija i Evropskat a komisi ja, koj e prv po dobi wawet o na kandi dat ski ot st at us na Makedonija vo dekemvri mi nat at a godi na.
 - ❖ Na 20 sept emvri vo Skopje se odr` a sredba pome/u Sekt orot za evropski pra{ awa i Generalni ot direkt orat za pro{ iruwawe na Evropskat a Unija, na koja se najavi po~et okot na implement acijat a na poslednat a KARDS akci ona programa za 2006 godi na, ~ija vrednost e 30,5 mi lioni evra, so mo` nost za dodel uwawe na u{ t e 14 mi lioni evra namenet i za regi onalni programi { t o } e se mandat i raat direkt no od Bri sel.
 - ❖ Na 20 sept emvri vo Kumanovo be{ e promoviran Cent arot za ~evlarska t ehnologija "ModEur" vo Makedonija kako zaedni ~ka invest icija pome/u "Korimpeks" i proekt ot "E- biz" f i nansi ran od USAI D.
 - ❖ Na 26 sept emvri se pot pi{ a Memorandum za sorabot ka pome/u Makedonskat a berza i Berzat a od Viena, ~ija cel e prodlabo-uwawe na sorabot kat a, razmena na iskust va i i nformaci i, kako i zaedni ~ki nast ap na evropski ot pazar.
 - ❖ Na 26 sept emvri makedonskat a t ekst ilna kompanija "Makedonka xins" od [t ipe prodadena na t urskat a f i rma "Jaja Mezler", koja spored ponudeni ot bizni s plan pl ani ra vrabot uwawe na 1.150 rabot nici, novi invest icii, vku- it elno i izgradba na mini t rgovski cent ar.
 - ❖ Na 29 sept emvri gradot Skopje i Javn ot o soobra} ajno pret pri jat i e - Skopje pot pi{ aa mandat no pi smo za razvoj na gradski ot soobra} aj so Evropskat a banka za obnova i razvoj, koja } e obezbedi kredit vo iznos od 12 mi lioni evra za f i nansi rawe na proekt ot "Urban t ransport ".
 - ❖ Na 30 sept emvri vo Del- evo be{ e pu{ t ena vo upot reba t ekst ilnat a f abrika "Arlen Makedonija", koja e makedonsko- polska invest icija vo vrednost od 1,2 mi lioni evra, a vo f abrikat a se vrabot eni 110 rabot nici. Proizvodi t e od f abrikat a se namenet i za evropski t e pazari.
 - ❖ Vo t ekot na t ret i ot kvart al na 2006 godi na, Regulat ornat a komisi ja za energet i ka gi donese sledni t e odluki za opredel uwawe najvi soki ceni na oddelni naft eni derivat i, ut vrdeni soglasno so Met odol ogi jat a:
 - na 10 juli, odluka spored koja, maloproda` nite i rafineriskite ceni na naft enite derivat i se zgol emuvaat vo prosek i 4,73% i 7,01%, soodvet no („Slu` ben vesni k na RM“ br. 81/2006 godi na);
 - na 24 juli, odluka spored koja maloproda` nite i rafineriskite ceni na naft enite derivat i se zgol emuvaat vo prosek za 0,87% i 1,62%, soodvet no (†Slu` ben vesni k na RM“ br. 85/2006 godi na);
 - na 7 avgust, odluka so koja maloproda` nite i rafineriskite ceni na naft enite derivat i se zgol emuvaat vo prosek za 0,78% i 1,08%, soodvet no (†Slu` ben vesni k na RM“ br. 88/2006 godi na);
 - na 21 avgust, odluka za namal uwawe na maloproda` nite i rafineriskite ceni na naft enite derivat i vo prosek za 0,76% i 1,20%, soodvet no (†Slu` ben vesni k na RM“ br. 91/2006 godi na);
 - na 4 sept emvri, odluka spored koja maloproda` nite i rafineriskite ceni na naft enite derivat i se namal uvaat vo prosek za 4,38% i 7,72%, soodvet no („Slu` ben vesni k na RM“ br. 94/2006 godi na);
 - na 18 sept emvri, odluka spored koja maloproda` nite i rafineriskite ceni na naft enite derivat i se namal uvaat vo prosek za 5,12% i 7,61%, soodvet no (†Slu` ben vesni k na RM“ br. 99/2006 godi na).

❖ *Novi zakonski propisi:*

- *Zakon za izmenuvawe i dopolnuvawe na Zakonot za danokot na dodadena vrednost ("Slu`ben vesnik nz RM" br. 101/2006). Spored ovoj zakon, semenskiot i sadniot materijal za proizvodstvo na zemjodelski rastenija, lubrivata, sredstvata za zaštita na rastenijata, foliite od plasti~na masa za upotreba vo zemjodelstvom i zemjodelskata mehanizacija od 1 oktombri 2006 godina }e podle`at na povlastenastapka na DDV (5%).*

Statisti~ki pri log**1. Ceni****Tabela 1**

Tro{oci na `ivot i ceni na malo

	<u>IX.2006</u>	<u>IX.2006</u>	<u>I-IX.2006</u>
	<u>VIII.2006</u>	<u>IX.2005</u>	<u>I-IX.2005</u>
	vo %		
Tro{oci na `ivotot	-0.2	3.1	3.3
I shrana	-0.8	2.3	2.2
Tutun i pijal aci	0.1	17.9	17.7
Obl eka i obuvki	-0.3	0.7	0.1
Domuvawe	3.1	3.4	1.2
Stan (stanari na, voda, usl ugi)	-2.4	-2.3	-0.2
Ogrev i osvetl eni e	5.9	6.8	2.3
Hi gi ena i zdravje	0.5	3.0	1.6
Kul tura i razonoda	1.8	7.2	6.6
Soobra}ajni sredstva i usl ugi	-3.1	-1.2	2.9
<i>St oki</i>	<i>0.2</i>	<i>3.9</i>	<i>3.7</i>
<i>Usl ugi</i>	<i>-2.1</i>	<i>-0.2</i>	<i>1.6</i>
Ceni na malo	-0.1	2.9	4.2
Zemjodel ski proi zvodi	-4.2	6.8	5.5
Neprehranbeni i ndustri ski proi zvodi	1.0	4.7	5.9
I ndustri sko - prehranbeni proi zvodi	-0.1	0.6	0.6
Pijal aci	0.1	-0.4	-0.4
<i>St oki</i>	<i>0.4</i>	<i>3.6</i>	<i>4.2</i>
<i>Usl ugi</i>	<i>-0.9</i>	<i>1.9</i>	<i>4.2</i>

I zvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 2
Ceni na proizvođiteli na industrijski proizvodi

	<u>IX.2006</u>	<u>IX.2006</u>	<u>I-IX.2006</u>
	<u>VIII.2006</u>	<u>IX.2005</u>	<u>I-IX.2005</u>
	vo %		
Ceni na proizvođiteli na industrijski proizvodi	-1.1	2.4	5.2
Energija	-3.3	-0.5	13.4
Intermedijarni proizvodi, osven energija	-0.9	2.0	-1.0
Kapitalni proizvodi	0.0	5.4	4.6
Trajni proizvodi za { i roka potro{ uva~ka	0.0	0.6	3.5
Netrajni proizvodi za { i roka potro{ uva~ka	0.0	4.4	5.0
<i>Vadewe rudi i kamen</i>	<i>-0.5</i>	<i>2.5</i>	<i>3.5</i>
<i>Prerabot uva~ka i ndust rija</i>	<i>-1.5</i>	<i>2.8</i>	<i>5.9</i>
Proizvodstvo na prehranbeni proizvodi i pijalaci	-0.3	1.6	0.8
Proizvodstvo na tutunski proizvodi	0.0	23.1	21.1
Proizvodstvo na tekstilni tkaeni ni	0.0	-0.3	0.4
Proizvodstvo na predmeti za obleka; dorabotka i boewe na krzno	0.1	-2.5	-2.6
Izdava~ka dejnost, pe~atewe i reprodukcija na snimni medijumi	0.0	-2.0	1.2
Proizvodstvo na koks, derivati na naf ta i nuklearno gorivo	-6.9	-0.1	25.0
Proizvodstvo na hemikalii i hemijski proizvodi	0.0	0.3	-0.3
Proizvodstvo na proizvodi od guma i proizvodi od plasti~ni masi	-4.3	-0.7	0.8
Proizvodstvo na proizvodi od drugi nemetalni minerali	-0.5	4.1	2.9
Proizvodstvo na osnovni metali	-0.8	2.5	-3.8
Proizvodstvo na metalni proizvodi vo metaloprerađiva~kata faza, osven ma{ i ni i uredi	0.0	10.0	8.1
Proizvodstvo na elektri~ni ma{ i ni i aparati, nespomnati na drugo mesto	0.0	8.7	7.2
<i>Snabduvawe so elekt ri~na energija, gas i voda</i>	<i>2.7</i>	<i>-1.1</i>	<i>-0.5</i>

I zvor: Prethodni podatoci na Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 3

Potroška koeficijenti za ishrana i pijalci *

	VII.2006	VIII.2006	IX.2006
	vo denari		
Vkupno	10,180	10,074	9,989
Proizvodi od `ito	1,755	1,756	1,756
Meso	2,274	2,283	2,281
Riba	224	224	228
Mleko, mlečni proizvodi i jajca	1,754	1,755	1,759
Maslo i masnotii	446	442	442
Ovo{ je	564	552	468
Zelen-uk	1,180	1,083	1,077
[e]er, -okolada i konditorski proizvodi	449	453	453
Drugi nespomnati prehranbeni proizvodi	317	314	314
Kafe, -aj	320	317	315
Bezalkoholni pijalci	433	432	431
Alkoholni pijalci	464	463	465

*Svete proizvodi od kategorijata ishrana i pijalci koji su nuvaat koeficijenti se odredeni kako prosečni mesečni potrebi na jednočlano nezemjodelsko domaćinstvo i toj spisak na proizvode konstanten (isti proizvodi - isti koeficijenti) vo tekot na edna godina.

Izvor: Državen zavod za statistiku na Republika Makedonija.

Tabela 4Rashodni agregati na BDP
(nominalni stapki na porast)

Rashodni agregati na BDP	2005				2006		nominalna promena 2006/2005 vo %	
	Kv.1	Kv.2	Kv.3	Kv.4	Kv.1	Kv.2	Kv.1/Kv.1	Kv.2/Kv.2
Javna potroška	14,127	14,252	14,142	16,402	14,682	16,202	3.9	13.7
Investicije i oprema	3,983	5,341	3,975	4,902	4,350	6,626	9.2	24.1
Izvoz na stoci i usluge	27,071	30,624	32,674	33,577	29,006	35,252	7.1	15.1
stoci (FOB)	22,546	24,964	25,447	27,676	22,931	28,492	1.7	14.1
usluge	4,525	5,660	7,227	5,901	6,075	6,760	34.3	19.4
Uvoz na stoci i usluge	36,168	48,149	43,643	49,957	41,881	53,087	15.8	10.3
stoci (FOB)	31,469	41,662	36,987	42,793	35,492	46,065	12.8	10.6
usluge	4,699	6,487	6,656	7,164	6,389	7,022	36.0	8.2

Izvor: Prethodni podatoci na Državen zavod za statistiku na Republika Makedonija.

2. Ekonomska aktivnost**Tabela 5**

Proizvodstvena strana na BDP

<i>po postojani ceni, vo denari od 1997</i>	2006		Realna promena 2006/2005 vo %		Pri donesvo promenata vo %	
	vo milioni denari					
	Kv.1	Kv.2	Kv.1/Kv.1	Kv.2/Kv.2	Kv.1	Kv.2
Vkupno	52,712	58,141	2.5	2.8	100	100
<i>Zemjodelstvo, lov, šumarstvo i ribarstvo</i>	5,366	5,553	3.0	2.8	11.9	9.5
<i>Vadewe na rudi i kamen, prerabotuvarka i industrija, snabduvawe so elektri~na energija, gas i voda</i>	11,874	13,958	0.5	1.6	4.7	14.0
<i>Grade`ništvo</i>	1,842	3,188	-2.4	1.5	-3.4	2.9
<i>Trgovija na golemo i malo, popravka na motorni vozila, motorkli i predmeti za li~na upotreba i za domašinstva</i>	7,112	7,879	6.2	4.3	31.8	20.8
<i>Hoteli i restorani</i>	832	948	1.0	-0.4	0.7	-0.3
<i>Soobra`aj, skladi rawe i vrski</i>	4,153	4,477	8.3	7.3	24.7	19.4
<i>Finansijsko posreduvawe; Aktivnost i vo vrska so nedvi`en imot, iznajmuvawe i delovni aktivnosti</i>	7,346	7,403	1.5	1.8	8.6	8.2
<i>Javna uprava i odbrana, zadol`itelna socijalna zaštita; Obrazovawe; Zdravstvo i socijalna rabota</i>	7,712	7,802	1.5	2.7	8.6	13.1

Izvor: Prethodni podatoci na Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 6
I ndustri sko proi zvodstvo vo Republ i ka Makedoni ja

	struktura vo %	IX.2006	IX.2006	I-IX.2006
		VIII.2006	IX.2005	I-IX.2005
		vo %		
Vkupno	100.0	-0.9	-2.2	2.2
Energi ja	21.9	-25.3	-22.8	-0.2
I ntermedi jarni proi zvod i , osven energi ja	33.8	8.0	10.3	7.6
Kapi tal ni proi zvod i	4.8	15.4	15.5	3.4
Trajni proi zvod i za { i roka potro { uva~ka	1.4	21.8	-6.8	-1.6
Netrajni proi zvod i za { i roka potro { uva~ka	38.1	0.3	-6.1	-2.1
Vadewe rudi i kamen	1.8	15.0	27.9	39.9
Prerabot uva~ka indust rija	79.4	3.6	1.3	2.0
Proi zvodstvo na prehranbeni proi zvod i i pi jal aci	20.0	4.8	-9.9	0.1
Proi zvodstvo na tutunski proi zvod i	3.9	-23.0	26.0	7.6
Proi zvodstvo na tekstil ni tkaeni ni	2.5	43.8	-6.6	7.3
Proi zvodstvo na predmeti za obl eka; dorabotka i boewe na krzno	8.6	-3.2	-7.5	-3.2
I zdava~ka dejnost, pe~atewe i reprodukci ja na sni meni medi umi	3.9	3.1	-11.3	-21.6
Proi zvodstvo na koks, deri vati na naf ta i nukl earno gori vo	3.0	-15.8	-5.9	7.0
Proi zvodstvo na hemi kal i i i hemi ski proi zvod i	5.9	33.3	19.7	-0.5
Proi zvodstvo na proi zvod i od guma i proi zvod i od pl asti ~ni masi	2.6	15.7	-20.7	-14.3
Proi zvodstvo na proi zvod i od drugi nemetal ni mi neral i	8.2	1.8	1.9	21.8
Proi zvodstvo na osnovni metal i	6.0	10.4	50.9	7.8
Proi zvodstvo na metal ni proi zvod i vo metal oprerabotuva~kata f aza, osven ma { i ni i uredi	3.8	34.2	21.7	-2.5
Proi zvodstvo na elektri ~ni ma { i ni i aparati	3.2	-22.7	-4.6	3.1
Snabduvawe so elekt ri ~na energi ja, gas i voda	18.8	-27.7	-26.8	-1.6

I zvor: Prethodni podatoci na Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 7

Industrijsko proizvodstvo vo Republika Makedonija - kumulativni stapki na rast

	struktura	kumulativni promeni vo %								
		I-2006	I-II-2006	I-III-2006	I-IV-2006	I-V-2006	I-VI-2006	I-VII-2006	I-VIII-2006	I-IX-2006
		I-2005	I-II-2005	I-III-2005	I-IV-2005	I-V-2005	I-VI-2005	I-VII-2005	I-VIII-2005	I-IX-2005
Vkupno	100.0	1.8	-0.3	0.5	-0.9	0.5	1.1	1.9	2.8	2.2
Energija	21.9	9.0	1.7	3.0	-1.4	0.5	-0.2	0.7	2.5	-0.2
Intermedijarni proizvodi, osven energija	33.8	4.8	6.2	5.6	3.7	4.6	5.3	6.6	7.3	7.6
Kapitalni proizvodi	4.8	-4.0	-19.3	-5.6	4.0	4.4	6.1	2.1	2.0	3.4
Trajni proizvodi za {i roka potro{uva-ka	1.4	-23.1	5.8	10.8	8.4	-6.2	-2.7	0.7	-0.6	-1.6
Netrajni proizvodi za {i roka potro{uva-ka	38.1	-6.2	-5.8	-6.1	-5.9	-4.1	-2.8	-2.2	-1.5	-2.1
Vadewe rudi i kamen	1.8	2,4 pat i	2,3 pat i	2 pat i	2 pat i	85.4	63.7	49.1	42.3	39.9
Prerabot uva-ka industrija	79.4	-1.4	-2.2	-0.8	-2.1	-0.6	0.4	1.4	2.1	2.0
Proizvodstvo na prehranbeni proizvodi i pijalci	20.0	-5.0	-0.8	-1.1	0.5	2.8	2.4	2.3	1.7	0.1
Proizvodstvo na tutunski proizvodi	3.9	-27.2	-23.4	-14.6	-1.0	-1.6	2.0	1.6	5.4	7.6
Proizvodstvo na tekstilni tkani ni	2.5	7.8	-9.1	2.8	4.3	11.8	12.4	12.1	9.2	7.3
Proizvodstvo na predmeti za obleka; dorabotka i boewe na krzno	8.6	-11.8	-4.6	-4.9	-8.4	-9.1	-6.8	-4.9	-2.6	-3.2
Izdava-ka dejnost, pe-atewe i reprodukcija na snimni medijumi	3.9	12.1	-11.6	-22.5	-24.6	-23.1	-22.8	-23.2	-22.8	-21.6
Proizvodstvo na koks, derivati na naf ta i nuklearno gorivo	3.0	39.3	15.8	32.6	9.6	14.5	8.8	9.1	8.8	7.0
Proizvodstvo na hemikalii i hemijski proizvodi	5.9	9.1	4.5	-5.9	-3.5	-1.5	-3.2	-1.8	-2.7	-0.5
Proizvodstvo na proizvodi od guma i proizvodi od plasti ni masi	2.6	-19.0	-18.9	-25.5	-19.1	-14.1	-10.6	-12.6	-13.1	-14.3
Proizvodstvo na proizvodi od drugi nemetalni minerali	8.1	53.0	58.5	43.7	27.3	24.7	26.8	26.9	25.5	21.8
Proizvodstvo na osnovni metal i	6.0	-21.8	-21.1	-17.4	-16.8	-14.4	-8.4	-1.2	3.1	7.8
Proizvodstvo na metalni proizvodi vo metalopreraotuva-kata faza, osven ma{ini i uredi	3.8	-21.8	-19.5	-8.7	-6.5	-3.5	-1.7	-4.7	-5.4	-2.5
Proizvodstvo na elektrini ma{ini i aparati	3.2	118.5	39.6	42.4	25.2	20.8	7.4	-0.2	4.0	3.1
Snabduwawe so elektr i-na energija, gas i voda	18.8	5.2	-0.3	-0.8	-3.6	-1.5	-1.7	-0.8	1.4	-1.6

Izvor: Prethodni podatoci na Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 8

Otkup na zemjodelski proizvodi

	VII.2006	VIII.2006	IX.2006	Kv. III 2006		Kv. II 2006		Kv. III 2006	
				iznos	u-estva	Kv. I 2006	Kv. II 2005	Kv. II 2006	Kv. III 2005
				promena vo %		promena vo %		promena vo %	
Vkupno	1,271,319	786,100	541,817	2,599,236	100	-60.0	-6.5	54.4	20.5
Otkup od individualni zemjodelski proizvoiteli	243,776	339,420	200,304	783,500	30.1	-80.4	2.1	18.8	-25.8
Proda`ba od sopstveno proizvodstvo	1,027,543	446,680	341,513	1,815,736	69.9	20.3	-11.4	77.2	64.9
Poljodjelstvo	982,169	409,104	245,144	1,636,417	63.0	-86.6	-26.3	301.8	52.6
`ita	239,907	294,903	149,124	683,934	26.3	-42.7	-55.6	480.6	-17.2
Industrijski rastenija	1,042	574	34,060	35,676	1.4	-99.9	-60.8	1016.6	-57.5
Gradinarski rastenija	740,171	110,165	55,639	905,975	34.9	540.5	4.2	222.0	580.8
Furani rastenija	1,049	3,462	6,321	10,832	0.4	63.3	-44.5	123.9	81.5
Ovo{tarstvo i lozarstvo	16,379	18,291	54,614	89,284	3.4	258.8	54.7	273.5	-47.3
Ovo{je	16,379	4,535	2,921	23,835	0.9	140.4	44.6	-16.6	-8.7
Grozje	0	13,756	51,693	65,449	2.5	460.1	204.3	1507.3	-54.4
Alkoholni proizvodi	132,260	70,861	69,704	272,825	10.5	-17.1	-17.3	-34.9	34.0
Sto-arstvo	103,021	281,236	170,876	555,133	21.4	26.1	16.0	-30.8	-15.9
Dobitok	45,875	38,863	26,655	111,393	4.3	95.2	-1.7	-20.9	-25.6
ivi na I jajca	6,790	19,034	13,051	38,875	1.5	137.5	31.5	-45.8	0.4
Mleko	48,809	216,235	124,618	389,662	15.0	10.5	22.6	-31.8	-13.3
Mle ni proizvodi	1,544	7,087	6,547	15,178	0.6	9.4	-33.3	-16.9	-30.4
Ko`aI volna	3	17	5	25	0.0	-61.5	-34.6	-76.4	-91.6
Riba	1,366	1,086	1,369	3,851	0.1	58.6	-47.8	-8.8	-11.0
Drugi proizvodi	36,094	5,522	110	41,726	1.6	37.0	-14.1	128.8	-12.2

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 9
Promet vo trgovija

	I znosi				Promeni		
	VII.2006	VIII.2006 vo milioni denari	IX.2006	Kv3.2006	Kv3.2006 Kv2.2006	Kv3.2006 Kv3.2005 vo %	I-IX.2006 I-IX.2005
Promet vo trgovija - vkupno*	16,794	15,695	13,569	46,058	7.7	5.9	3.4
Trgovija na malo*	6,861	6,964	6,086	19,910	8.6	12.4	11.2
Trgovija na golemo*	9,934	8,732	7,483	26,148	7.1	1.4	-1.8

* Procenka.

* Procenka.

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 10
Vrednost na dogovoreni i izvršeni grade`ni raboti

	I znosi				Promeni		
	VII.2006	VIII.2006 vo milioni denari	IX.2006	Kv3.2006	Kv3.2006 Kv2.2006	Kv3.2006 Kv3.2005 vo %	I-IX.2006 I-IX.2005
Vrednost na dogovoreni grade`ni raboti	873	531	572	1,976	-11.8	30.3	13.7
Vrednost na izvršeni grade`ni raboti	711	652	575	1,938	2.1	-0.2	-4.3

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

3. Vrabotenost i plati

Tabela 11
Vraboteni po dejnosti

	broj na vraboteni				promeni, vo %	
	VII.2006	VIII.2006	IX.2006	III Kv.2006	III kv 2006 / II kv 2006	III kv 2006 / III kv 2005
	Vkupno	263,590	263,317	262,861	263,256	-0.4
Zemjodelstvo	9,817	9,830	9,767	9,805	2.6	-1.9
Zemjodelstvo, lov i { umarstvo	9,647	9,653	9,608	9,636	2.6	-2.0
Ribarstvo	170	177	159	169	1.4	3.7
I ndustrija (so grade`ni { tvo)	111,605	111,609	111,364	111,526	-1.2	-3.6
Vadewe na rudi i kamen	2,148	2,136	2,118	2,134	-1.6	-4.6
Prerabotuvaka i ndustrija	78,101	78,122	77,938	78,054	-1.9	-3.7
Snabduvawe so el ektri~na energija, gas i voda	14,036	14,114	14,110	14,087	0.3	-1.9
Grade`ni { tvo	17,320	17,237	17,198	17,252	0.8	-4.5
Uslugi	142,168	141,878	141,730	141,925	0.1	0.8
Trgovija na gol emo i malo, popravka na motorni vozi la, motocikli i predmeti za li~na upotreba i za doma}instva	12,336	12,329	12,123	12,263	-0.1	0.2
Hoteli i restorani	3,815	3,859	3,832	3,835	0.9	-4.0
Soobra}aj, skladi rawe i vrski	14,045	13,967	13,917	13,976	0.7	-7.9
F i nansi sko posreduvawe	5,769	5,791	5,806	5,789	3.0	5.0
Akti vnosti vo vrska so nedvi`en i mot, i znajmuvawe i delovni akti vnosti	6,716	6,695	6,676	6,696	0.1	-0.3
Javna uprava i odbrana, zadol`itel na soci jal na za}tita	36,765	36,859	36,799	36,808	1.0	4.7
Obrazovani e	29,930	29,860	30,221	30,004	-0.6	2.3
Zdravstvo i soci jal na rabota	24,239	24,065	23,935	24,080	-1.1	0.0
Drugi komunal ni usl ugi, op}t i i li~ni usl u`ni akti vnosti	8,553	8,453	8,421	8,476	-0.5	-1.5

I zvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 12
Prose~na neto-pl ata

	I znosi				Promeni		
	VII.2006	VIII.2006	IX.2006	VII-IX.2006	Kv3.2006 Kv2.2006	Kv3.2006 Kv3.2005	I-IX.2006 I-IX.2005
	vo mil i oni denari				vo %		
Nomi nal na prose~na neto pl ata po rabotnik	13,430	13,718	13,603	13,584	1.2	7.7	7.3
Tro}oci na`ivotot	-0.1	-0.4	-0.2				
Real na promena na prose~nata neto pl ata po rabotnik	-0.8	2.5	-0.6				
Nomi nal na prose~na neto pl ata po sektori:							
Zemjodelstvo	11,697	11,813	11,828	11,779	0.8	0.8	1.9
I ndustrija	13,887	14,393	14,271	14,184	2.6	11.4	10.1
Uslugi	15,072	15,211	15,091	15,125	1.5	3.2	3.3

I zvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

4. Monetarna politika**Tabela 13**

Primarni pari

<i>vo milioni denari</i>	30.06.2006	Promeni po meseci			Vkupno	30.09.2006
	godi na	juli	avgust	septemvri		godi na
Primarni pari	21.267	640	-506	-43	91	21.358
Gotovi pari vo optek	14.580	739	-497	-12	230	14.810
Li kvi dni sredstva na banki te	6.687	-99	-9	-31	-139	6.548

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

5. Pari ~na masa**Tabela 14**

Monetaren agregat M1

<i>vo milioni denari</i>	30.06.2006	Promeni po meseci			Vkupno	30.09.2006
	godi na	juli	avgust	septemvri		godi na
Pari ~na masa M1	30.768	1.383	-246	185	1.322	32.090
Gotovi pari vo optek	14.580	739	-497	-12	230	14.810
Depozitni pari	16.188	644	251	197	1.092	17.280
- Depozitni pari na nasel eni e	3.428	24	-198	64	-110	3.318
- Depozitni pari na pretprijatija	10.515	736	530	-231	1.035	11.550

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 15

Po{ i roki monetarni agregati

<i>vo milioni denari</i>	30.06.2006	Promeni po meseci			Vkupno	30.09.2006
	godi na	juli	avgust	septemvri		godi na
Monetaren agregat M1	30.768	1.383	-246	185	1.322	32.090
Kratkoro-ni denarski depoziti	28.062	997	1.246	333	2.576	30.638
Monet aren agregat M2 - denarski del	58.830	2.380	1.000	518	3.898	62.728
Kratkoro-ni devizni depoziti	52.815	881	916	612	2.409	55.224
Monet aren agregat M2	111.645	3.261	1.916	1.130	6.307	117.952
Nemonetarni depoziti	5.688	-133	342	20	229	5.917
- denarski	3.255	1	22	-35	-12	3.243
- devizni	2.433	-134	320	55	241	2.674
Monet aren agregat M4	117.333	3.128	2.258	1.150	6.536	123.869

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 16
Vкупni depoziti na nedr`avni ot sektor

<i>vo milioni denari</i>	30.06.2006	Promeni po meseci			Vкупno	30.09.2006
	godi na	jul i	avgust	septemvri		godi na
Vкупni depoziti	86.565	1.745	2.504	965	5.214	91.779
1. Spored ro~nost						
- kratkoro~ni	80.877	1.878	2.162	945	4.985	85.862
- dolgoro~ni	5.688	-133	342	20	229	5.917
2. Spored valuta						
- denarski	31.317	998	1.268	298	2.564	33.881
- devizni	55.248	747	1.236	667	2.650	57.898

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 17
Depoziti na naseleni e i pretprijatija

	30.06.2006	Promeni po meseci			Vкупno	30.09.2006
	godi na	jul i	avgust	septemvri		godi na
Vкупni depoziti na naseleni eto	60.436	756	635	940	2.331	62.767
1. Spored ro~nost						
- kratkoro~ni	57.287	677	503	766	1.946	59.233
- dolgoro~ni	3.149	79	132	174	385	3.534
2. Spored valuta						
- denarski	18.291	233	-13	467	687	18.978
- devizni	42.145	523	648	473	1.644	43.789
Vкупni depoziti na pretprijatijata	24.221	1.135	1.891	-86	2.940	27.161
1. Spored ro~nost						
- kratkoro~ni	22.664	1.352	1.662	104	3.118	25.782
- dolgoro~ni	1.557	-217	229	-190	-178	1.379
2. Spored valuta						
- denarski	11.328	960	1.311	-219	2.052	13.380
- devizni	12.893	175	580	133	888	13.781

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

6. Plasmani na banki te

Tabela 18
Plasmani na banki te

<i>vo milioni denari</i>	30.06.2006	Promeni po meseci			Vкупno	30.09.2006
	godi na	jul i	avgust	septemvri		godi na
Vкупni plasmani	79.563	1.177	1.161	183	2.521	82.084
<i>Denarski plasmani</i>	58.993	773	747	-164	1.356	60.349
<i>Devizni plasmani</i>	20.570	404	414	347	1.165	21.735

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 19
Struktura na vkupni te plasmani

	30.06.2006 godi na	Promeni po meseci			Vkupno	30.09.2006 godi na
		juli	avgust	septemvri		
Ro~na struktura						
- kratkoro~ni	35.376	-152	168	-840	-824	34.552
- dolgoro~ni	44.187	1.329	993	1.023	3.345	47.532
Valutna struktura						
- denarski	58.993	773	747	-164	1.356	60.349
- devizni	20.570	404	414	347	1.165	21.735
Sektorska struktura						
- pretprijatija	53.871	373	343	-207	509	54.380
- naseleni e	25.604	808	820	391	2.019	27.623
- ostanato	88	-4	-2	-1	-7	81

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 20
Ro~na i sektorska struktura na denarski te i na devizni te plasmani

	30.09.2006 godi na	Kvartal na promena	Godi { na promena
	(vo %)	(vo procentni poeni)	
Denarski plasmani			
ro~na struktura			
- kratkoro~ni	47,7	-2,5	-3,2
- dolgoro~ni	52,3	2,5	3,2
sektorska struktura			
- pretprijatija	56,6	-2,1	-3,5
- naseleni e	43,2	2,1	3,7
- ostanato	0,1	0,0	-0,3
Devizni plasmani			
ro~na struktura			
- kratkoro~ni	26,6	-1,4	-2,2
- dolgoro~ni	73,4	1,4	2,2
sektorska struktura			
- pretprijatija	93,0	-0,4	-3,1
- naseleni e	7,0	0,5	3,2
- ostanato	0,0	0,0	-0,1

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

7. Finansijski pazari

Tabela 21
Berzanski pokazateli

	april-juni 2006	juli-septemvri 2006	% promena
Promet (denari)			
Klasifikovanje	2,504,013,410	2,942,499,861	17.51
Akcii	1,714,185,051	2,570,336,537	49.95
Obvrznicii	789,828,359	372,163,325	-52.88
Prose-enn dnevni promet (denari)	39,918,920	46,383,978	16.20
Prose-enn dnevni broj na transakcii	153	255	67.03
Blok transakcii	377,363,400	577,314,543	52.99
Dr`aven segment	6,212,801,376	-	
Akcii	5,417,759,821	-	
Udeli	795,041,555	-	
Drugi hartii od vrednosti			
Vkupno	9,094,178,186	3,519,814,404	-61.30
Pazarna kapitalizacija (denari)^{1/}			
Pazarna kapitalizacija na akcii-kotirani društva	39,146,091,368	56,797,160,083	45.09
Pazarna kapitalizacija na obvrznicii	24,051,577,086	24,194,747,949	0.60
MBI -10^{1/}	2,911.68	4,231.17	45.32
Broj na kotirani društva^{1/}	50	46	-8.00

1/ Sostojba kraj na peri odot.

I zvor: Makedonska berza AD Skopje.

Tabela 22
Berzanski promet vo tretiot kvartal na 2006 godi na

Struktura na berzanski ot promet	Promet (denari)	Promet (evra)	%	Broj na transakcii
Pazaren segment				
Oficijalen pazar	2,480,339,596	40,547,901	70.5	13,609
Neoficijalen pazar	462,160,266	7,555,313	13.1	2,502
Dr`aven segment	0	0	0.0	0
Blok transakcii	577,314,543	9,437,519	16.4	62
Vkupno	3,519,814,405	57,540,732	100.0	16,173

I zvor: Makedonska berza AD Skopje.

Tabela 23

Ponuda, pobaruva-ka i kamatna stopka na dr`avni zapisi

Trimese-ni dr`avni zapisi		Ponuda	Pobaruva-ka	Realizacija	Prose-na ponderirana kamatna stopka
		(vo denari)			
VII.2006		3,330,000,000	4,259,290,000	3,275,030,000	6.18
VIII.2006		1,500,000,000	1,851,580,000	1,500,000,000	5.96
IX.2006		3,020,000,000	2,520,270,000	2,082,650,000	5.98
Vkupno za kvartal ot:		7,850,000,000	8,631,140,000	6,857,680,000	6.07
I estmese-ni dr`avni zapisi		Ponuda	Pobaruva-ka	Realizacija	Prose-na ponderirana kamatna stopka
		(vo denari)			
VII.2006		350,000,000	537,370,000	350,000,000	6.73
VIII.2006		400,000,000	351,790,000	351,790,000	6.56
IX.2006		400,000,000	287,520,000	287,520,000	6.97
Vkupno za kvartal ot:		1,150,000,000	1,176,680,000	989,310,000	6.74
Ednogodi{ni dr`avni zapisi		Ponuda	Pobaruva-ka	Realizacija	Prose-na ponderirana kamatna stopka
		(vo denari)			
IX.2006		300,000,000	300,840,000	300,000,000	8.66
Vkupno za kvartal ot:		300,000,000	300,840,000	300,000,000	8.66

I zvor: Ministarstvo za finansii na Republika Makedonija.

8. Bilans na pla}awa

Tabela 24

Bilans na pla}awa na Republika Makedonija¹
(vo milioni evra)

	2005				2006	2006									2006			
	Q1	Q2	Q3	Q4		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	Q1	Q2	Q3	IX
I. Tekovnasmetka	-15,9	-86,8	648	-24,0	-61,8	-7,8	32	-15,6	-33,1	-7,8	-9,3	27,3	38,1	62,5	-20,2	-50,2	127,9	57,5
SILOKI, neto	-145,5	-272,0	-188,4	-247,4	-833,4	-63,1	-52,6	-90,0	-106,7	-86,0	-95,1	-77,5	-70,0	-34,1	-205,7	-287,8	-181,6	-675,1
I zvoz, fob	367,4	406,6	416,0	452,2	1.642,2	101,3	123,5	149,5	144,0	159,3	161,5	181,9	166,9	198,7	374,3	464,8	547,4	1.386,5
Uvoz, fob/2	-512,9	-678,6	-604,5	-699,6	-2.495,6	-164,4	-176,1	-239,5	-250,7	-245,3	-256,6	-259,3	-236,9	-232,7	-580,0	-752,6	-729,0	-2.061,6
USLUGI, neto	-2,9	-13,1	9,4	-20,7	-27,2	1,0	-2,8	-3,3	-1,6	-2,0	-0,8	10,8	4,3	8,5	-5,1	-4,4	23,6	14,1
DOHOD, neto	0,5	-16,3	-36,8	8,2	-44,4	-1,3	2,4	4,2	-0,8	-5,4	1,2	-2,4	2,2	-9,9	5,4	-5,1	-10,1	-9,8
od koj: kanata, neto	-7,6	-3,7	-8,7	-0,7	-20,7	-5,0	-1,4	-0,9	-3,0	-2,7	-0,9	-4,7	-1,4	0,1	-7,4	-6,6	-6,0	-19,9
TEKOVNI TRANSFERI, neto	131,9	214,6	280,7	236,0	863,2	55,5	56,2	73,6	76,1	85,6	85,5	96,4	101,6	97,9	185,3	247,1	295,9	728,3
Oficijalni	9,0	12,7	16,7	14,1	52,5	1,5	3,7	8,8	7,1	4,2	4,4	3,3	3,7	7,0	14,1	15,8	14,0	43,8
Privatni	123,0	201,9	264,0	221,8	810,7	54,0	52,4	64,7	69,0	81,4	81,1	93,0	97,9	90,9	171,2	231,4	281,9	684,5
II. Kapitalna i finansiskasmetka	19,5	83,9	-61,8	30,4	71,9	5,0	-3,0	17,4	35,0	12,2	8,1	-30,0	-36,5	-58,5	19,4	55,3	-125,4	-50,6
KAPITALNA SMEIKA, neto	0,0	-0,2	0,2	-1,8	-1,7	-0,1	0,2	0,3	-0,2	-0,3	0,0	0,7	-0,8	-0,1	0,4	-0,4	-0,2	-0,2
Kapitalni transferi, neto	0,0	0,2	0,2	-1,8	-1,7	-0,1	0,2	0,3	-0,2	-0,3	0,0	0,7	-0,8	-0,1	0,4	-0,4	-0,2	-0,2
Oficijalni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Drugi	0,0	-0,2	0,2	-1,8	-1,7	-0,1	0,2	0,3	-0,2	-0,3	0,0	0,7	-0,8	-0,1	0,4	-0,4	-0,2	-0,2
Stekunawe i raspolagawe so	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
FINANSIJSKASMEIKA, neto	19,5	84,0	-62,0	32,1	73,7	5,2	-3,2	17,1	35,1	12,5	8,1	-30,7	-36,1	-58,4	19,1	55,7	-125,2	-50,4
Direktni investicii, neto	27,7	26,6	14,1	8,7	77,1	6,4	2,9	230,0	5,4	3,9	8,1	1,9	1,6	6,0	239,4	17,3	9,4	266,1
Portfolio investicii, neto	12,5	3,8	14,4	167,3	198,0	3,2	2,7	5,9	4,5	14,1	6,2	1,5	3,3	2,2	11,8	24,8	7,0	43,6
Drugi investicii, neto	-10,1	77,5	1,8	77,3	146,5	-162,1	-4,8	-36,6	60,4	17,5	25,6	-2,9	34,2	-41,8	-203,5	103,5	-10,6	-110,6
Trgovski krediti, neto	-45,7	66,4	-32,1	32,5	21,1	-6,9	-25,9	25,7	23,8	9,5	5,9	-10,9	-3,8	-45,8	-7,0	39,2	-60,5	-28,2
Zemi, neto	14,3	64,8	4,7	41,2	125,0	-151,5	22,4	-3,9	40,9	-10,1	7,4	23,0	-2,8	1,9	-133,0	38,1	22,0	-72,8
Valuti i depoziti, neto	17,9	-57,9	24,4	-5,2	-20,7	-5,2	-2,3	-61,0	-6,5	-4,6	5,8	-17,8	38,4	-1,1	-68,5	-5,3	19,5	-54,4
od koj: monetarna vlast, neto	0,0	-0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	-56,7	0,0	0,0	0,0	0,0	51,1	0,0	-56,7	0,0	51,1	-5,7
komercijalni banki, neto	16,3	-49,0	40,8	14,2	22,4	-3,6	4,4	5,3	-0,9	7,5	12,8	-12,7	-12,2	7,3	6,1	19,4	-17,6	7,9
ostanati sektori, neto	1,6	-8,6	-16,7	-19,4	-43,1	-1,6	-6,8	-9,5	-5,6	-12,1	-7,0	-5,1	-0,4	-8,5	-17,9	-24,7	-14,0	-56,5
Drugi, neto	3,4	4,2	4,7	8,8	21,1	1,5	0,9	2,5	2,2	22,7	6,6	2,9	2,3	3,2	5,0	31,4	8,4	44,8
Bruto oficijalni rezervi, (= zgotenavawe)/4	-10,6	-23,8	-92,3	-221,2	-347,9	157,6	-4,0	-182,2	-35,2	-22,9	-31,8	-31,2	-75,2	-24,7	-28,6	-89,9	-131,1	-249,5
III. Gre{ki i propusti	-3,6	2,9	-3,0	-6,4	-10,1	2,8	-0,2	-1,8	-1,9	-4,4	1,2	2,8	-1,2	-4,0	0,7	-5,1	-2,5	-6,9

¹/Uvozot e prika}an na fob, pari tet soglasno V izdanie na pri ra-nikot za platen bilans od MMF.
Presmetkata na f_{fob} faktorot kako procent od uvozot, f_{fob} iznesna 4,06%

²/Bez monetarno zlatot i kursni razliki

I zvor: Prethodni podatoci na Narodna banka na Republika Makedonija.

Tabela 25

Nadvore{ notrgovska razmena na Republika Makedonija
(vo milioni evra)

	Kv.3 2005	Kv.3 2006	Kv.3 2006	
			Kv.3 2005	
	iznos		iznos	%
Vkupna razmena	1.046,8	1.308,2	261,4	25,0
I zvoz	416,5	548,7	132,2	31,7
Uvoz	630,3	759,5	129,2	20,5
Saldo	-213,8	-210,8	3,0	-1,4

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija; Presmetkite vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republika Makedonija.

Tabela 26

 Geograf ska di stri bucija na nadvore{ notrgovskata razmena na Republ i ka Makedoni ja
 (vo mi li oni evra)

	I zvoz		Uvoz		Vkupna razmena	Trgovsko saldo	Pokri enost na uvozot so izvoz	I zvoz		Uvoz		Vkupna razmena	Trgovsko saldo	Pokri enost na uvozot so izvoz
	Kv 3.2005					Kv 3.2006								
	vo mi li oni evra					vo (%)								
Evropska unija	215,2	290,7	495,9	-65,6	76,7	297,3	327,2	624,5	-29,9	90,9				
Germanija	69,6	64,9	134,5	4,7	107,2	78,7	71,4	150,0	7,3	110,2				
Grcija	66,7	59,2	125,9	7,5	112,7	92,8	58,5	151,3	34,3	158,7				
Italija	37,6	39,6	77,2	-2,0	94,9	49,2	45,1	94,3	4,2	109,3				
Ostanati	41,3	117,1	158,4	-75,7	35,3	76,6	152,3	228,9	-75,7	50,3				
Zenji od Centralna i I sto-na Evropa i porane{ en SSSR	28,4	165,3	193,8	-136,9	17,2	49,5	226,3	275,8	-176,8	21,9				
Rusija	4,4	97,3	101,7	-92,9	4,5	6,5	118,0	124,5	-111,5	5,5				
Bugarija	16,3	44,9	61,2	-28,6	36,2	29,2	47,6	76,8	-18,4	61,4				
Romanija	0,9	8,9	9,8	-8,1	9,7	2,8	27,0	29,9	-24,2	10,5				
Ostanati	6,9	14,2	21,1	-7,3	48,5	10,9	33,6	44,6	-22,7	32,5				
Republi ki na porane{ na SFRJ	138,7	102,8	241,4	35,9	134,9	186,9	107,4	294,3	79,5	174,0				
Srbija i Crna Gora	105,7	54,7	160,4	50,9	193,1	139,0	58,5	197,5	80,5	237,6				
Ostanati	33,0	48,0	81,0	-15,1	68,6	47,8	48,9	96,7	-1,0	97,9				
Ostanati zenji	34,2	81,4	115,7	-47,2	42,0	15,1	98,6	113,6	-83,5	15,3				
Kina	0,1	26,0	26,1	-25,9	0,4	0,1	28,9	29,0	-28,8	0,3				
Ostanati	34,1	55,4	89,5	-21,3	61,5	15,0	69,7	84,7	-54,7	21,5				
VKUPNO	416,5	630,3	1.046,8	-213,8	66,1	548,7	759,5	1.308,2	-210,8	72,2				

Izvor: Dr` aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 27

 Deset najgol emi trgovski partneri na Republ i ka Makedoni ja, VII-IX, 2006 godi na
 (vo mi li oni evra)

	Obemna stokovna razmena		U-estvo		I zvoz		U-estvo		Uvoz		U-estvo		Pokri enost na uvozot so izvoz	
	i znos		%		i znos		%		i znos		%		%	
	i znos	%	i znos	%	i znos	%	i znos	%	i znos	%	i znos	%	i znos	%
REPUBLI KA MAKEDONI JA	1.308,2	100,0	548,7	100,0	759,5	100,0	72,2							
od toa:														
Srbija i Crna Gora	197,5	15,1	139,0	25,3	58,5	7,7	237,6							
Grcija	151,3	11,6	92,8	16,9	58,5	7,7	158,7							
Germanija	150,0	11,5	78,7	14,3	71,4	9,4	110,2							
Rusija	124,5	9,5	6,5	1,2	118,0	15,5	5,5							
Italija	94,3	7,2	49,2	9,0	45,1	5,9	109,3							
Bugarija	76,8	5,9	29,2	5,3	47,6	6,3	61,4							
Hrvatska	40,9	3,1	23,9	4,4	16,9	2,2	141,6							
Slovenija	36,4	2,8	10,0	1,8	26,4	3,5	38,0							
Turcija	34,0	2,6	10,4	1,9	23,6	3,1	43,9							
Romanija	29,9	2,3	2,8	0,5	27,0	3,6	10,5							
Vkupno (10 najpl emi part neri)	935,7	71,5	442,6	80,7	493,0	64,9	89,8							

Izvor: Dr` aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 28

Stokovna razmena na Republ i ka Makedoni ja so stranstvo spored ekonomskata namena na proi zvodi te

	i znos				struktura			
	I zvoz		Uvoz		I zvoz		Uvoz	
	Kv.3 2005	Kv.3 2006	Kv.3 2005	Kv.3 2006	Kv.3 2005	Kv.3 2006	Kv.3 2005	Kv.3 2006
VKUPNO	416,5	548,7	630,3	759,5	100,0	100,0	100,0	100,0
Proi zvodi za reprodukcija	223,7	333,5	410,2	503,6	53,7	60,8	65,1	66,3
Sredstva za rabota	7,8	14,9	62,1	78,6	1,9	2,7	9,8	10,3
Stoki za { i roka potro{ uva-ka	184,7	199,8	157,5	176,7	44,4	36,4	25,0	23,3
Neraspredel eno	0,2	0,5	0,5	0,6	0,1	0,1	0,1	0,1

Izvor: Dr` aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 29

Sostojba na nadvorenih od dolgorenih dolg

	Sostojba:			Promeni		Učestvo vo vкупni ot dolg
	30.09.2005	30.06.2006	30.09.2006	kvartal na	godis na	
<i>Od aspekt na dolžnici:</i>	vo milioni evra			%		
Javen sektor	1.252,5	1.220,2	1.219,8	0,0	-2,6	70,9
Pri vaten sektor	388,8	488,8	501,5	2,6	29,0	29,1
<i>Od aspekt na kredit ori:</i>						
Multilateral ni kredit ori	858,0	879,8	883,7	0,4	3,0	51,3
Bilateral ni kredit ori	172,5	168,7	163,3	-3,2	-5,3	9,5
Pri vatni kredit ori	610,7	660,5	674,2	2,1	10,4	39,2
Vkupno:	1.641,2	1.709,0	1.721,3	0,7	4,9	100,0

* Datum na presek na bazata za 2005 godi na e 31.12.2005 godi na.

**Datum na presek na bazata za 2006 godi na e 31.10.2006 godi na.

I zvor: Narodna Banka na Republika Makedonija

Tabela 30

Koristeni sredstva i plateni obvrski po dolgorenih dolg

	Koristeni sredstva	Promeni		Glavni ca	Kamata	Plateni obvrski	Promeni	
		kvartal na	godis na				kvartal na	godis na
<i>Od aspekt na dolžnici:</i>	vo milioni evra							
Javen sektor	29,6	14,4	-3,3	21,9	9,5	31,4	14,3	-6,4
Pri vaten sektor	35,4	-25,2	-16,8	23,9	5,6	29,4	11,4	-3,4
<i>Od aspekt na kredit ori:</i>								
Multilateral ni	17,5	4,8	-12,9	7,9	5,7	13,6	-2,1	-3,2
Bilateral ni kre	6,1	-5,3	3,2	10,5	2,7	13,2	10,8	-3,9
Pri vatni kredit	41,4	-10,3	-10,4	27,4	6,7	34,1	16,9	-2,8
Vkupno:	64,9	-10,8	-20,1	45,8	15,0	60,9	25,7	-9,8

* Datum na presek na bazata za 2005 godi na e 31.12.2005 godi na.

**Datum na presek na bazata za 2006 godi na e 31.10.2006 godi na.

I zvor: Narodna Banka na Republika Makedonija

Tabela 31

Nadvoren dolgoro~en dolg na Republika Makedonija, korišteni krediti i plateni obvrski, po kreditori, po meseci (vo milioni evra)

	Sostojba na dolg			Korišteni krediti			Plateni obvrski		
	31.07.2006	31.08.2006	30.09.2006	VII-2006	VIII-2006	IX-2006	VII-2006	VIII-2006	IX-2006
Oficijalni kreditori	1.043,6	1.041,8	1.047,1	12,5	6,5	4,6	15,3	6,4	5,1
od toa:									
Multi lateralni kreditori	881,2	880,0	883,7	8,5	5,1	3,8	4,1	4,6	4,9
MMF	47,5	47,0	47,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0
MBOR	202,9	201,2	203,6	1,4	0,8	1,5	1,7	2,2	0,0
MFK	4,2	4,2	3,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5
MZR	298,6	296,2	298,0	0,4	0,3	0,3	0,5	0,4	0,0
EI B	123,5	123,5	122,0	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,3
EKF@P	6,1	6,1	6,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Banka za razvoj pri Sovet na Evro	18,5	18,5	18,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2
EBOR	78,0	81,0	82,2	1,0	3,6	2,0	1,6	1,3	1,5
EU	90,0	90,0	90,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,2	0,4
MFRZ	12,0	12,3	12,4	0,7	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
EAR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bi lateralni kreditori	162,3	161,8	163,3	4,0	1,4	0,7	11,2	1,8	0,2
Pari ski klub (reprogrami rawe 1995)	80,4	79,8	80,3	0,0	0,0	0,0	10,9	0,0	0,0
Nereprogrami ran dolg	6,6	6,6	6,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pari ski klub (reprogrami rawe 2000)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Novoskl u~eni krediti	75,3	75,3	76,4	4,0	1,4	0,7	0,2	1,8	0,2
Privatni kreditori	671,3	669,0	674,2	28,7	5,1	7,6	21,6	7,5	5,0
od toa:									
Londonski klub	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Evroobvrznic i	150,0	150,0	150,0						
Ostanati privatni kreditori	521,3	519,0	524,2	28,7	5,1	7,6	21,6	7,5	5,0
Banki i f i nansi ski i nst i tuc i i	249,3	245,4	248,9	20,3	1,0	5,7	8,9	5,2	3,2
Nef i nansi ski pri vaten sektor	272,0	273,5	275,4	8,4	4,1	1,8	12,6	2,3	1,8
Vkupan dol goro~en dolg	1.714,9	1.710,7	1.721,3	41,1	11,6	12,1	36,9	13,9	10,1

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

9. Javni finansii

Tabela 32

 Buxet na central na vlast (konsolidiran centralen buxet i buxet na von-buxetski te fondovi)
 (vo milioni denari)

	Kv.1 2006	Kv.1 2006/ Kv.1 2005 (vo%)	Kv.2 2006	Kv.2 2006/ Kv.2 2005 (vo%)	Kv.3 2006	Kv.3 2006/ Kv.3 2005 (vo%)	Kv.3 2006/ Kv.2 2006 (vo%)
Vkupni prihodi	23.069	6,2	26.306	6,8	26.211	-6,1	-0,4
Prihodi od danoci i pri donesi:	19.848	4,6	22.782	7,6	23.060	8,4	1,3
<i>Dano-ni prihodi (SRA):</i>	79	16,2	50	-33,3	35	-50,0	-30,0
<i>Dano-ni prihodi:</i>	<i>12.658</i>	<i>2,8</i>	<i>15.098</i>	<i>8,3</i>	<i>15.459</i>	<i>9,6</i>	<i>2,4</i>
- personalen danok na dohod	1.933	5,4	2.098	2,2	2.025	3,8	-3,5
- danok od dobi vka	1.725	59,7	914	52,3	950	52,5	3,9
- danok na dodadena vrednost	5.228	-9,0	7.342	8,5	7.155	7,6	-2,5
- akcizi	2.542	3,3	2.840	-3,3	3.373	-0,4	18,8
- carini	993	-3,2	1.494	3,7	1.474	10,4	-1,3
- ostanati danoci	237	41,1	410	2,8 pati	482	3 pati	17,6
<i>Pri donesi</i>	<i>7.112</i>	<i>7,9</i>	<i>7.635</i>	<i>6,7</i>	<i>7.586</i>	<i>6,7</i>	<i>-0,6</i>
Nedano-ni prihodi:	2.350	-5,8	2.835	-8,2	2.726	-49,4	-3,8
- nedano-ni prihodi (SRA)	1.279	-9,5	1.231	-26,9	1.605	3,6	30,4
- profit od javni i finansiski institucii	103	24,1	406	56,2	56	-98,0	-86,2
- administrativni taksi i nadomestoci	395	2,1	426	-7,2	308	-14,0	-27,7
- prihodi od participacija	79	-37,8	75	-38,5	65	-5,8	-13,3
- ostanati administrativni taksi	65	12,1	70	1,4	59	7,3	-15,7
- ostanati nedano-ni prihodi	109	25,3	175	3,3 pati	199	275,5	13,7
- nadomestok za upotreba na avtopat	320	-5,9	451	2,0	434	-6,3	-3,8
Kapitalni prihodi	143	27,7	390	3,6 pati	143	-75,6	-63,3
Donacii (od stranstvo)	727	4,8 pati	299	15,4	166	-75,3	-44,5
Vkupni rashodi	23.538	3,4	26.264	10,0	25.085	2,5	-4,5
Tekovni trošoci	22.475	3,8	24.144	8,9	22.334	2,9	-7,5
- plati i naemini	5.750	2,0	5.878	2,5	5.707	2,5	-2,9
- stoki i uslugi	2.856	-10,7	3.264	4,0	2.655	1,3	-18,7
- transferi	13.079	6,7	14.266	12,9	13.167	2,9	-7,7
- kamati	790	38,8	736	10,5	418	-42,5	-43,2
Kapitalni trošoci	1.063	-4,1	2.120	25,1	2.751	-0,9	29,8
Buxetsko saldo	-469	3	42	-3	1.126	-67,3	2.581,0
Finansirawe	469		-42		-1.126		
Eksterno finansirawe, neto	-9.000		114		-368		
Finansirawe od doma ni izvori, neto	353		-2.296		43		
- prodaba na dr`avni zapisi	484		422		43		
Prodaba na dr`avni akcii	24		2.433		2		
Prihodi od privatizacija	13.928		3.846		0		

Izvor: Ministarstvo za finansii na Republika Makedonija.

10. Bilans na Narodna banka na Republika Makedonija**Tabela 33**Bilans na sostojba na NBRM na 30.09.2006 godina
(vo milioni denari)

Aktiva	Iznos	Pasiva	Iznos
Devizni sredstva	84.956	Pri marni pari	21.358
Pobaruvawa od javni ot sektor	3.604	I nstrumenti na NBRM	7.422
Pobaruvawa od banki i drugi f i nansi ski organi zaci i	1.354	Ograni -eni depoziti	299
Ostanata aktiva	4.673	Devizni obvrski	2.892
		Depoziti na javen sektor	39.221
		Kapi tal ni smetki	11.653
		Ostanata pasiva	11.742
Vkupno	94.587	Vkupno	94.587

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.